

ÖREBROPROJEKTET
Avd. för tillämpad psykologi
Psykologiska institutionen
Stockholms universitet

LÄNEX.

NO 1

ÖREBROPROJEKTET

Delstudier

1.

EN ANALYS AV DATA FRÅN ELEVENKÅTER

Licentiatavhandling

December 1966

Rolf Beckne

Avdelningen för tillämpad psykologi

Psykologiska institutionen

Stockholms universitet

Avdelningen för tillämpad psykologi
Rådmansgatan 70
Stockholm VA
Tel. 34 08 60/427
Föreståndare: Laborator David Magnusson

Förord

Föreliggande rapport ingår som delredovisning av ett långsiktigt forskningsprojekt "Anpassning, beteende och prestation" som med medel från Skolöverstyrelsen bedrivs vid Avdelningen för tillämpad psykologi, Stockholms universitets psykologiska institution.

Projektets allmänna målsättning, planläggning och genomförande har redovisats i rapport nr 1 (Magnusson - Dunér - Beckne, 1965). Projektets huvudmålsättning har i första ledet varit att söka analysera de faktorer som bestämmer anpassning, beteende och prestation i skolsituationen. Den kunskap som vinnes kan läggas till grund för utprovning av profylaktiska och terapeutiska åtgärder, som skolan kan vidta för att förbättra skolmiljön.

Undersökningen genomföres i Örebro stad. I en första etapp har data insamlats i en screeningundersökning, i vilken totalt något över 3.300 elever med föräldrar och lärare har deltagit. Denna fältundersökning omfattade samtliga elever i årskurserna 3, 6 och 8 och genomfördes under en koncentrerad 6-veckorsperiod under vårterminen 1965.

Screeningundersökningen har syftat till att med olika gruppmetoder för datainsamling få en så god kartläggning av undersökningspopulationen som möjligt i relevanta avseenden. Data skall också ligga till grund för studiet av delgrupper av elever, dels ifråga om aktuell anpassning, dels ifråga om stabilitet och förändringar i anpassning över längre tid.

Det undersökningsmaterial, som nu har insamlats och är under bearbetning, utgöres bl.a. av standardprovsresultat, begåvningsdata, lärarskattningar, självskattningar, attityddata, uppgifter om utbildnings- och yrkesönskningar, registerdata och enkätdata från elev- och föräldrahåll.

I föreliggande rapport av skolpsykologen, fil.kand. Rolf Beckne, som varit huvudansvarig för administration av screeningundersökningen, redovisas resultaten av en analys av data från elevenkäterna för årskurserna 3, 6 och 8.

Genomförandet av en datainsamling av denna storleksordning förutsätter insatser av många personer. I detta sammanhang skall särskilt nämnas den arbetsgrupp som granskat allt material, innan det gått ut, skolmyndigheterna och skolledning i Örebro, som på allt sätt underlättat arbetet, och inte minst de elever, föräldrar och lärare som samarbetat med oss utan att klaga över det merarbete, som deltagandet i undersökningen har förorsakat dem.

Stockholm den 19 december 1966

David Magnusson

Laborator

Avdelningen för tillämpad psykologi

Stockholms universitet

Innehållsförteckning

Inledning

	Sid.
DEL I. FORSKNINGSBACKGRUND OCH METODER	
KAP. I. BAKGRUND	1
1. Forskningsmotiv	1
2. Tidigare forskning	2
3. Målsättning	3
4. Definitionsfrågor	7
KAP. II. METODER	9
1. Analys av problemområden	9
2. Utnyttjande av förefintliga metoder	11
3. Nykonstruktion	11
4. Principiella synpunkter på enkätmetoder	13
DEL II. ELEVENKÄTER	
KAP. III. METODBESKRIVNING	15
1. Innehåll	15
2. Utformning	16
3. Teknisk konstruktion av elevenkätena	16
4. Utprovning och itemanalys	19
KAP. IV. DATAINSAMLINGEN	20
1. Administration	20
2. Deltagande	20
3. Databearbetning	22
KAP. V. INSTRUMENTENS TILLFÖRLITLIGHET	23
1. Reliabilitetsmetoder	23
2. Definitioner	24
3. Reliabilitetsberäkningar	25
a. Retestkoefficienter för enskilda item	25
b. Procentuell retestöverensstämmelse	35
c. Skalornas reliabilitet	41
4. Bortfall	42

KAP. VI. FAKTORANALYTISKA BEARBETNINGAR AV ELEVENKÄTERNA	44
1. Motivering för faktoranalys	44
2. Metod för faktoranalys	44
3. Frågor ur elevenkäten för årskurs 3 som in- gått i faktoranalysen	45
4. Redovisning av resultat från faktoranalys av elevenkät årskurs 3 (Pojkar)	46
5. Redovisning av resultat från faktoranalys av elevenkät årskurs 3 (Flickor)	50
6. Frågor ur elevenkät för årskurserna 6 och 8 som ingått i faktoranalysen	54
7. Redovisning av resultat från faktoranalys av elevenkät årskurs 6 (Pojkar)	55
8. Redovisning av resultat från faktoranalys av elevenkät årskurs 6 (Flickor)	59
9. Redovisning av resultat från faktoranalys av elevenkät årskurs 8 (Pojkar)	64
10. Redovisning av resultat från faktoranalys av elevenkät årskurs 8 (Flickor)	69
11. Kort sammanfattning	75
KAP. VII. RESULTATREDOVISNING	76
1. Diskussion och värdering av svar på enskilda frågor i elevenkäterna	76
2. Frågor rörande allmän skoltrivsel	77
a. Resultat	78
b. Sammanfattning av resultaten i specialstudien	81
c. Övriga resultat i specialstudien	82
3. Frågor rörande arbetsbelastning i skolan	87
4. Lärarfrågor	91
5. Bepisningsfrågor	93
6. Frågor rörande ängslan och nervositet i skol- situationen	95
7. Frågor rörande inställning till skolämnena	100
a. Tolkningsproblem	101
b. Nivån för enskilda ämnen och totalt över årskurserna	101
c. Relativa jämförelser mellan ämnen och mellan könen	103
d. Kommentarer	104
Litteraturförteckning	110
Bilagor	

Bilageförteckning

Bilaga 1.	Elevenkät årskurs 3.
Bilaga 2.	Elevenkät årskurs 6 och 8.
Bilaga 3.	Undersökningspopulationerna i screeningundersökningen 1965.
Bilaga 4.	Specialklasser inom undersökningspopulationerna.
Bilaga 5.	Den procentuella fördelningen av frågor i formuläret i årskurs 3 för pojkar resp. flickor.
Bilaga 6.	Den procentuella fördelningen av frågor för årskurs 6 för pojkar resp. flickor.
Bilaga 7.	De olika frågornas fördelning när det gäller överensstämmelse mellan de båda testtillfällena. Årskurs 8.
Bilaga 8.	Interkorrelationer mellan items i elevenkät årskurs 3 Pojkar.
Bilaga 9.	Residualfördelning efter 4 faktorer. Elevenkät: pojkar årskurs 3.
Bilaga 10.	Oroterad faktormatris för 4 faktorer. Elevenkät: pojkar årskurs 3.
Bilaga 11.	Interkorrelationer mellan items i elevenkät årskurs 3 Flickor.
Bilaga 12.	Residualfördelning efter 4 faktorer. Elevenkät: flickor årskurs 3.
Bilaga 13.	Oroterad faktormatris för 4 faktorer. Elevenkät: flickor årskurs 3.
Bilaga 14.	Interkorrelationer mellan items i elevenkät årskurs 6 Pojkar.
Bilaga 15.	Residualfördelning efter 5 faktorer. Elevenkät: årskurs 6.
Bilaga 16.	Oroterad faktormatris för 5 faktorer. Elevenkät: pojkar årskurs 6.
Bilaga 17.	Interkorrelationer mellan items i elevenkät. årskurs 6 Flickor.
Bilaga 18.	Oroterad faktormatris för 5 faktorer. Elevenkät: flickor årskurs 6.
Bilaga 19.	Interkorrelationer mellan items i elevenkät årskurs 8 Pojkar.
Bilaga 20.	Residualfördelning efter 5 faktorer. Elevenkät: årskurs 8.
Bilaga 21.	Oroterad faktormatris för 5 faktorer. Elevenkät: pojkar årskurs 8.
Bilaga 22.	Interkorrelationer mellan items i elevenkät årskurs 8 Flickor.
Bilaga 23.	Oroterad faktormatris för 5 faktorer. Elevenkät: årskurs 8 flickor.
Bilaga 24.	Redovisning av svar på elevenkät årskurs 3.
Bilaga 25.	Redovisning av svar på elevenkät årskurs 6.
Bilaga 26.	Redovisning av svar på elevenkät årskurs 8.

INLEDNING

Föreliggande forskningsrapport ingår som en delredovisning av det omfattande och långsiktiga forskningsprojektet "Anpassning, beteende och prestation", vilket på Skolöverstyrelsens uppdrag och bekostnad bedrivs vid Psykologiska institutionen vid Stockholms universitet.

Projektets allmänna målsättning, planläggning och genomförande finns i detalj redovisat i rapport nr 1 (Magnusson-Dunér-Beckne 1965). I korthet kan projektets målsättning sägas vara att söka analysera de faktorer som bestämmer anpassning, beteende och prestation i skolsituationen och därigenom skaffa underlag för utprovning av lämpliga profylaktiska och terapeutiska åtgärder, som kan komma ifråga vid rehabilitering av elever, som visar dålig prognos eller störningar i anpassningsavseende.

Undersökningarna, som genomförts i Örebro stad, har hittills genomförts i form av en större s.k. screeningundersökning, i vilken totalt något över 3.300 elever med föräldrar och lärare deltagit. Denna fältundersökning omfattade samtliga elever i årskurserna 3, 6 och 8 och genomfördes under en koncentrerad 6-veckorsperiod under vårterminen 1965.

Screeningundersökningen har syftat till att med en mängd gruppundersökningsmetoder få till stånd en allmän kartläggning av undersökningspopulationen i så många avseenden som möjligt. Undersökningarna skulle dessutom ge material för uttagning av vissa extremgrupper med avseende på skolanpassning, vilka avses bli föremål för intensivare studium.

Det undersökningsmaterial, som nu insamlats och är under bearbetning, utgöres bl.a. av standardprovsresultat, begåvningsdata, lärarskattningar, självskattningar, attityddata, uppgifter om utbildnings- och yrkesönskningar, registerdata, enkätdata från elev- och föräldrahåll.

I två rapporter kommer att redovisas resultat från de två sistnämnda undersökningsmetoderna, för vars konstruktion och databehandling författaren varit speciellt ansvarig.

I föreliggande rapport redovisas resultat från elevenkäterna för årskurserna 3, 6 och 8.

DEL I

FORSKNINGSBAKGRUND OCH METODER

KAP. 1. BAKGRUND

1. Forskningsmotiv

När projektet "Anpassning, beteende och prestation" det s. k. Örebroprojektet startade hösten 1964 med docent David Magnusson som initiativtagare hade planerna redan tagit form i åtskilliga konkreta förslag beträffande metoder och praktiska arrangemang.

Forskning kring anpassningsproblemen i dagens skola hade givits en klar och övertygande motivering såväl teoretiskt som praktiskt. Prestationerna i skolan har ett klart dokumenterat samband med de intellektuella resurser som eleverna förfogar över. Forskningen under de senaste årtiondena har kanske något ensidigt betonat betydelsen av detta förhållande och även i viss mån överbetonat denna sida av de mänskliga resurserna.

Forskningen har också i stort sett centrerats kring begåvningsfaktorererna i alltför hög grad och synbarligen fastnat i en återvändsgränd, som för närvarande inte tycks vara så lätt att ta sig ur. Åtskilliga undersökningar av god kvalitet har vid försök till prognos av skolframgång i bästa fall nått ett tak på validitetsvärden, som tycks ligga omkring 0,70 med konventionella mått på skolprestation som kriterier. Detta innebär, att man endast i allra gynnsammaste fall kan predicera 50 procent av variansen i skolprestation. De övriga 50 procenten har man med föga framgång försökt förklara. Behovet av mera forskning rörande andra personlighetsmässiga faktorer och deras inverkan på prestationsnivån liksom av bättre metoder att mäta sådana faktorer har blivit alltmera uttalat.

Behovet av forskning rörande övriga personlighetsmässiga förutsättningar för skolframgång och Anpassning har i dagens skola blivit särskilt relevant genom de problem, som den praktiskt verksamme läraren dagligen möter i sin verksamhet.

Anpassningsproblemen drabbar inte enbart lärarna i skolan. Även enskilda elever upplever inte så sällan personliga Anpassningsproblem, som elevvårdande och psykiatriska experter kan relatera till förhållanden inom skolmiljön.

Problemen bedöms f. n. ha ökat i oroväckande hög grad. Rapporter från lärarkårens talesmän tycks entydigt gå i den riktningen. Iakttagelsen bekräftas även av företrädare för barn- och ungdoms-

psykiatrin, vilka rapporterar ett växande behov av vård och behandling rörande olika former av störningar, som orsakar problem inom skolans undervisning.

Orsakerna till problemen kan givetvis ej tillskrivas enbart skolan. Anpassningsproblem, som t. ex. yttrar sig i disciplinsvårigheter är till sin natur ytterst komplicerade och mångfacetterade och måste givetvis ses med utgångspunkt från hela samhällets uppfostringssituation. Förhållanden utanför skolan måste därför ingå som betydelsefulla faktorer, när det gäller att studera anpassningsproblemen i dagens skolsituation.

Man torde inte göra sig skyldig till någon större överdrift, om man påstår, att problem, som har med anpassning och disciplin att göra, f. n. hör till skolans allra svåraste. De framsteg som görs på det pedagogiskt-didaktiska området kommer sannolikt att ha endast begränsat värde för den elevgrupp, som hämmas av anpassningssvårigheter, om inte särskilda åtgärder vidtagas för att söka lösa dessa problem.

Det synes därför angeläget, att den didaktiskt-metodiska forskningen inom skolan ledsagas av forskning rörande anpassningsproblemen, då den personliga anpassningen i stor utsträckning är utslagsgivande för hur de pedagogiska metoderna kan nyttiggöras.

2. Tidigare forskning

Då denna rapport endast avser att redovisa resultat från enkätstudier rörande skolanpassning och beskrivning av vissa bakgrundsvariabler har det bedömts lämpligt att sammanställa den tidigare forskningen i en speciell rapport (Beckne 1966) till vilken hänvisas för en kompletterande bild av det forskningsområde varom här är fråga. Våra litteraturstudier har bekräftat vår uppfattning om att relativt få studier företagits inom det åsyftade området.

Visserligen finns vissa punktbetonade insatser företagna av enskilda forskare redovisade, men få av dem har den bredd över sig, som tycks vara nödvändig för en allsidig belysning av ett så omfattande och mångfacetterat problemområde.

Här skall endast i korthet nämnas en del forskare som betonat vikten av att studium av personlighetsfaktorer av annat slag än de kognitiva ägnas större uppmärksamhet i den kommande forskningen.

Cattell (1957, s. 780) framhåller "A glance at any hard-headed military or industrial personel office, or at the practice of school

systems, reveals that essentially they have put there faith seriously only in ability-achievement tests. In view of the theoretical silliness and scientific inpotence of most of the devices offered for motivation and personally measurement, they are scarcely to be blamed for this conservatism".

Cattell (1957, s. 789) framhåller vidare: "In sum, there is every reason, from the initial findings with factored personality and interest test, to encourage substantial applied research in their use, with a reasonable hope of now accounting for that greater part of the criterion variance in school performance which has hitherto completely defied prediction from ability measure alone".

Sjöstrand (1948, s. 7) hävdar i samband med uthållighet: "Man får inte glömma, att korrelationen mellan intelligens och betyg i själva verket är relativt måttlig, omkring +.50 vilket innebär, att variationen i betyg till större delen åstadkommes av andra faktorer än intelligensen".

Sjöstrand (1949, s. 7) påpekar också de s.k. neurotiska tendenserna "att det neurotiska skolbarnet - vid i alla hänseenden likvärda förhållanden - också är mindre effektivt än sin icke belastade kamrat och att en neurosvariabel därför skulle vara värdefull för lösande av det pedagogiska prognosproblemet".

Ljung (1960, s. 1) frågar sig "Samtidigt som man gärna ger de kognitiva variablerna förtursrätt, är man allmänt villig att understryka betydelsen av olika personlighetsvariabler, av intressen, attityder, motivation osv. Man kan emellertid fråga sig varför man givit dessa senare aspekter inte endast en andrahandsroll utan närmast givit dem en undanskymd ställning".

Magnusson (1964, s. 2) framhåller: "Förvånansvärt litet har blivit gjort för att utforska vilka faktorer, som vid sidan av de intellektuella har samband med förmågan att tillgodogöra sig undervisningen i skolan. En målmedvetet planerad forskning är angelägen".

3. Målsättning

Målsättningsfrågorna har översiktligt behandlats och diskuterats i föregående rapport. Som framgår av den har målsättningen på lång sikt skisserats i stora drag, medan de mera näraliggande målen, som f. n. är möjliga att konkret överskåda med utgångspunkt från tillgängliga resurser och metoder, har givits en mera detaljerad utformning.

Vid konstruktion av nya metoder var det nödvändigt att något penetrera även de långsiktiga målsättningarna, då vunna resultat från sådana metoder måste kunna bilda grundval för överväganden och tolkningar som är väsentliga för slutgiltiga ståndpunktstaganden efter ett antal års forskning.

Vi har vid konstruktion av såväl elevenkäter som föräldraenkäter sålunda utgått från dels den övergripande och i stort styrande målsättningen, som redan något berörts i denna rapport och dels från de delmål eller steg i projektet, som i enlighet med riktlinjer i föregående rapport, getts en schematisk överblick i vidstående skiss (Figur 1, sid. 6).

Vid våra analyser av problemställningar, som vi ansåg böra bli föremål för studium, har vi tagit som uppgift att söka ge stoff och grundmaterial åt flera av de delmål som skisserats från början.

Den allmänna kartläggningen i steg 1 har uppfattats som en viktig källa för beskrivning av det totala elevmaterial som undersökningarna omfattat samt för att finna hypoteser för prövning i den fortsatta forskningen.

Sambandsberäkningarna i steg 3, ansåg vi, måste grundas på i första hand vissa objektiva bakgrundsdata av konventionell art såsom exempelvis föräldrars utbildning, yrkesnivå, ekonomiska förhållanden, familjestorlek, bostadsstandard, ensam målsman, ålder, bostadsområde, förvärvsarbetande mödrar, skolväg, skolstorlek, föreningsengagement, tillhörighet till trossamfund m. m. Men även andra uppgifter av mera subjektiv karaktär såsom uppfostringsattityder, uppfattning om skolan, om kamratförhållanden, trivselsfrågor, nervösa störningar m. m. ansågs av väsentligt värde för planerade sambandsberäkningar.

Data från enkätmetoderna skulle bidra till att möjliggöra uttagning av extremgrupper i anpassningsavseende för intensivundersökningen i steg 4 och som sådant uttagningsinstrument kunna ge kvantitativa mått för en sådan differentiering av eleverna i relevanta anpassningsvariabler.

För steg 5 där uppföljning genom ny screeningundersökning planeras ansåg vi det önskvärt, att våra nykonstruktioner höll måttet för att kunna appliceras på nytt - givetvis med vissa modifieringar - för att så adekvata och väl underbyggda jämförelser skulle kunna göras. Framförallt var det viktigt att erhålla data som möjliggjorde studium av förändringar över vissa tidsintervaller hos

eleverna i samma årskurser samt att kunna konstatera om sambanden som erhållits i tidigare fas kvarstod oförändrade.

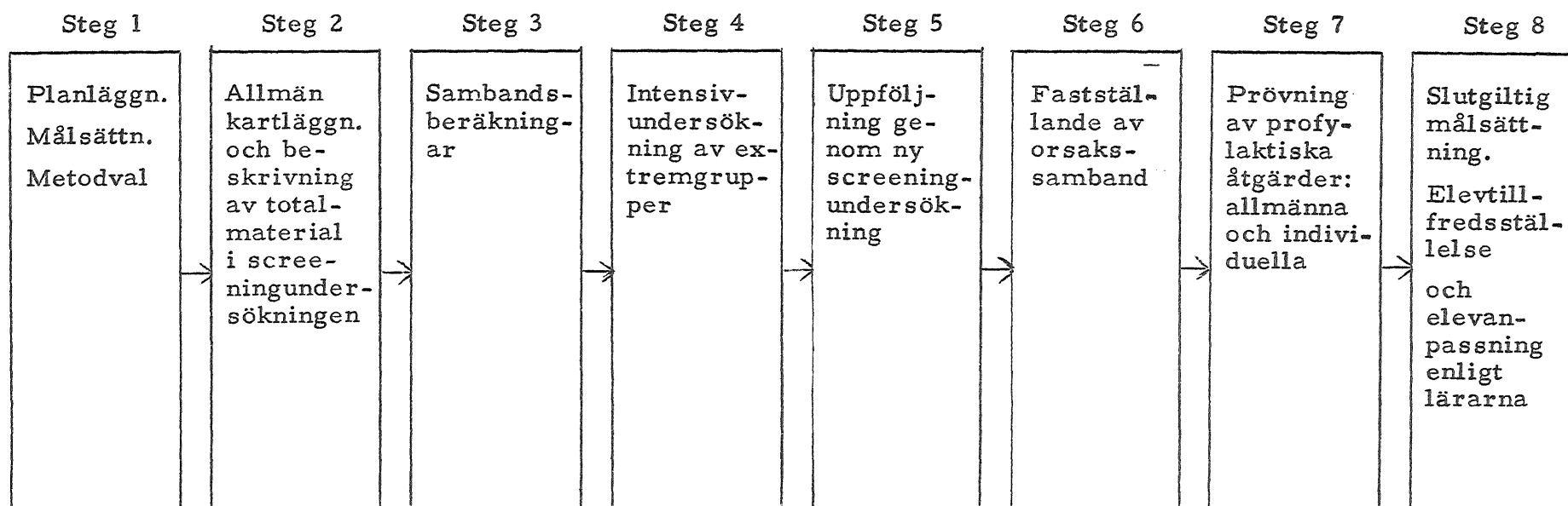
Möjligheterna att förse steg 6 med data och iakttagelser av ovanstående art är givetvis ytterst beroende av att våra instrument fyller godtagbara krav på säkerhet i form av såväl reliabilitet som validitet. Och även beträffande de två avslutande stegen borde våra instrument vara av sådan kvalité och innehåll, att de på ett verksamt sätt skulle underlätta tolkningar och fastställande av slutledningar.

Vi har i ovanstående framförda synpunkter velat ge exempel på de överväganden som föregått och utgjort grundtankar vid vår strävan att integrera enkätmetoderna i den metodiska uppläggningsprojektet. Därför har målsättningsproblemen relativt utförligt diskuterats även i denna rapport men med det speciella syftet att anpassa våra enkätmetoder till den från början skisserade målsättningen.

Figur 1.

Skiss belysande

Målsättning och långsiktig planering av ABP-projektet

4. Definitionsfrågor

Vid planeringen av datainsamlingen var det också nödvändigt att tränga något djupare in i problematiken kring vårt forskningsämne. Anpassning, beteende och prestation innefattar för oss i första hand dess yttringar i skolmiljön. Anpassningsbegreppet är det primära i vårt forskningsprogram och utgör någon form av bakomliggande variabel, som tar sig uttryck i beteende- och prestationsvariabler.

Då anpassningsbegreppet kan uppfattas och tolkas på olika sätt, beroende på i vilka sammanhang de nämns, var det också nödvändigt att söka precisera vad vi avsåg med begreppet i våra undersökningar.

I enlighet med vad som diskuterats i rapport nr 1 avser vi alltså att studera eleverna i skolsituationen och därmed vill vi i stort sett begränsa vårt begrepp till att gälla skolanpassning och om möjligt även relatera denna till en kommande yrkesanpassning. Vi har sökt att ge vårt anpassningsbegrepp en operationell definition, som givetvis inte gör anspråk på att ge en fullständig tolkning av begreppet, men som kan tjäna som en grov konkretisering och precisering av vad vi lägger in i begreppet anpassning i våra undersökningar.

Med skolanpassning vill vi avse:

Individens förmåga att finna sig tillrätta med de krav som skolan ställer och med den miljö som skolan erbjuder.

Vi har närmare utvecklat tankegångarna kring vår definition i den diskussion som förs i rapport nr 1. Vi har i första hand utgått från de negativa yttringarna av skolanpassning och närmare preciserat ett antal missanpassningssyndrom, vilka vi här endast omnämner.

1. Störande elever
 - a) aggressivt beteende
 - b) motorisk oro
 - c) passivitet
2. Hämmade elever
3. Motivationsfattiga elever
4. Överambitiösa elever
5. 6. Under- respektive överpresterande elever
7. Kamratstörda elever

Vi har från början hyst den uppfattningen och därmed baserat vår forskningsmetodik på det förhållandet, att anpassning i skolan är avhängigt ett intimt samspel mellan hereditära och miljömässiga faktorer. Vi har sålunda att ta hänsyn till inneboende personlighetsmässiga egenskaper hos framförallt eleven och studera de manifesterade yttringarna av desamma i relation till förhållanden i elevens miljö. Därmed är vi självklart inne på förhållandet till lärare resp. föräldrar och kamrater.

Skolanpassningen utgör sålunda ett intimt samspel av faktorer i konstellationen elev- förälder- lärare- kamrater med personlighetsmässiga och miljöbetingade faktorer som komponenter i bakgrunden.

KAP. II. METODER

1. Analys av problemområden

I det föregående har kortfattat redogjorts för den allmänna målsättning, som i stort styrt vår planläggning och utformning av metoder.

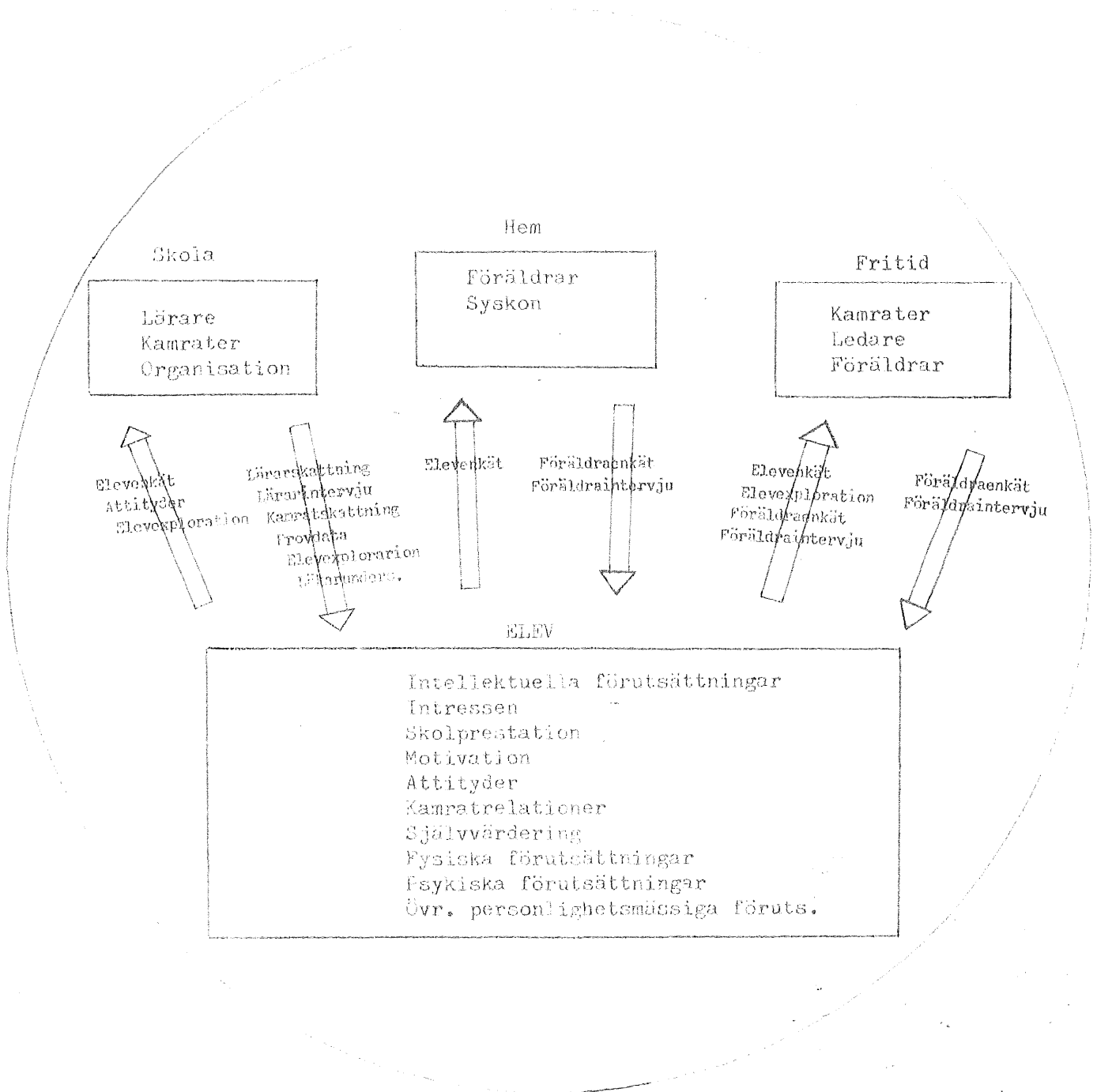
De redovisade definitionerna har vidare underlättat en precisering och närmare detaljmässig penetrering av våra undersökningsområden. Dessa detaljplaneringar, som under en termin föregick fältundersökningen, har även inneburit granskning och inventering av användbara metoder, som vi ansåg kunde bidra till att lösa våra uppgifter.

Ett flertal metoder fanns redan utprovade och en del av dem utgjorde redan i utgångsläget förutsättningar för hela projektets genomförande. Bland dessa metoder kan nämnas de lärarskattningsmetoder, kamrat- och självskattningsmetoder, som utgjort grundstommen i de forskningar kring skolanpassning, som bedrivits av David Magnusson (1960, 1961, 1962, 1963, 1964).

Vid den förberedande planeringen av projektet sökte vi med vår målsättning och definition som utgångssituation analysera problemområdena och började med att spalta de frågeställningar, som vi önskade få belysta.

Med utgångspunkt från våra på empiriska forskningar och litteraturstudier grundade uppfattningar om skolanpassningsfaktorernas samband med förhållanden hos eleven själv, hos hemmiljön, hos skolmiljön representerad närmast av kamrater och lärare men även i skolorganisatoriska grundfaktorer, samt hos elevens fritidsmiljö representerad av kamrater och ledare av olika slag, har vi sökt åskådliggöra våra diskussioner och metodanalyser och inventeringar i följande schematiska framställning. Därvid har vi försökt åskådliggöra dels källorna för våra studier och dels exempel på sådana metoder, som vi ansett kunna bidra med relevant grundmaterial, figur 2.

Figur 2. Skiss åskådliggörande det psykologiska samspelet i elevens anpassningssituation samt källor för datainsamling i screeningundersökning och intensivundersökning.

2. Utnyttjande av förefintliga metoder

Som målsättning för screeningundersökningen gällde att med så fåga kostsamma metoder som möjligt erhålla så mycken information som möjligt om de enskilda eleverna. Därför strävades efter att utnyttja de gruppmetoder, som redan fanns konstruerade och som var lätta att administrera och få utvärderade. Sålunda utnyttjades de grupptestmetoder som rutinmässigt administrerats inom skolväsendet. Först och främst gällde detta de standardiserade kunskapsprov, som genom skolöverstyrelsens försorg tillhandahålls vissa årskurser inom de olika skolstadierna. Årskurserna 3, 6 och 8 blev delvis tack vare detta förhållande uttagna som undersökningsgrupper. Vidare utnyttjades de s. k. anlagsundersökningar enligt DBA-metoden, som rutinmässigt genomföres med årskurserna 6 och 8. Därigenom möjliggjordes en fåga kostsam insamling av begåvningsdata för dessa årskurser. I årskurs 3 genomfördes i undersökningsledningens regi gruppundersökningar med samma metod.

För intresseinventering i årskurs 8 utnyttjades de intresse-test som konstruerats vid psykologiska institutionen i Stockholm.

När det gällde kamrat- och självskattningar utnyttjades de modifierade metoder som sedan några år tillbaka kommit till användning vid David Magnussons forskning i hithörande frågor.

Samma förhållande gäller lärarskattningar, vilka genomfördes med metoder som prövats vid tidigare forskning, men som nu något omarbetades, efter de erfarenheter som erhållits vid David Magnussons undersökningar under senare år.

Metoderna ovan utgjordes i stort sett av redan förefintliga instrument som ur administrations- och konstruktionssynpunkt underlättade förberedelserna för datainsamlingen i hög grad.

Ävenså kunde en metod för attitydmätning mer eller mindre direkt utnyttjas för vårt ändamål. Det gällde attitydmätning med semantisk differentialteknik, som genom visst nytt konstruktionsarbete blev tillämpligt för våra syften (Osgood och Tannenbaum, 1957).

3. Nykonstruktion av metoder

I många avseenden när det gäller att få en så fyllig informationsmängd som möjligt vid gruppundersökningarna kunde vi inte finna färdiga metoder för vårt syftemål. Det blev då aktuellt med ny-

konstruktion av en del instrument. De frågor, som återstod att få upplysning om, var mestadels av den karaktären, att de var möjliga att belysa genom enkätmetoder.

Vi önskade sålunda erhålla upplysningar om en del bakgrundsvariabler i form av yrkesdata, socialgruppsdata, bostadsförhållanden, inkomst, ålder m.m. från föräldraparten och dels dylika data från elevhåll, som berörde skolväg, eget rum, föreningstillhörighet, syskon m.m.

Vidare önskade vi få en uppfattning om elevens och föräldrars uppfattning om skolan i en mängd avseenden exempelvis trivsel-frågor, kamratförhållanden, skolämnena, undervisningens uppläggning, störande företeelser i skolmiljön, skollokaler, bespisningsförhållanden, skolvägar m.m.

Det stod ganska snart klart för oss, att dylika frågeställningar måste belysas genom frågeformulär till var och en av parterna ovan. Frågeformuläret till eleverna beredde oss inget nämnvärt bekymmer vad gäller möjligheten till en effektiv administrering och insamling. Däremot visste vi av erfarenhet och informationer från liknande undersökningar, där föräldraparten var engagerad genom enkäter av skriftlig art, att stora problem skulle uppstå vid distribution och framförallt insamling av enkätmaterial. Dessutom visste vi, att villigheten att medverka med upplysningar lämnade via frågeformulär inte var särskilt stor hos målsmannasidan vid en del liknande undersökningar. Många forskare har därför avstått att använda sig av sådana upplysningskällor på grund av sådana svårigheter.

Vi ägnade därför mycken omsorg beträffande dels konstruktionen av föräldraenkäterna och dels i fråga om tillvägagångssättet vid insamlingen. Vi utgick ifrån att frågor av mer känslig natur eller frågor, som kunde upplevas som provocerande eller integritetshotande skulle undvikas eller bjudas med största möjliga försiktighet. Vi var också från första början införstådda med att ju längre och krångligare formuläret var, desto mindre svarsfrekvens skulle erhållas. Vi riktade sålunda in oss på de viktigaste bakgrundsvariablerna jämte en del frågor, som åskådliggjorde föräldrarnas syn på sina barns skolgång och vissa frågor, som avsåg att belysa barnens hjälp från föräldrahåll och föräldrarnas omvårdnad om sina barn.

Beträffande föräldraenkäten har vi medvetet prutat på fylligheten i datamängd och i stället strävat efter att i ett mindre antal

relevanta bakgrundsvariabler få så höga svarsfrekvenser som möjligt, för att överhuvudtaget kunna nyttiggöra oss ett föräldraenkät-material.

4. Principiella synpunkter på enkätmetoder

Frågeformulär som instrument för datainsamling har varit föremål för ingående diskussioner inom framförallt amerikanska kretsar.

På 40-talet framfördes allvarliga kritiska anmärkningar mot sådana metoder av i första hand Ellis (1946). Han sökte påvisa de brister i validitetshänseende som vidlåder dylika metoder. Dessutom är stabiliteten i värdena alltför otillfredsställande för att man ska kunna grunda tolkningar och dra slutsatser av erhållna resultat.

Vidare pekade man på det, enligt deras uppfattning, mycket viktiga fakingproblemet, som berör förhållandet uppriktighet och erhållandet av sanna svar på de i enkäter ställda frågorna.

Givetvis är flertalet frågeformulär i mer eller mindre hög grad behäftade med sådana svagheter. Det ställs därför mycket höga krav på att formulären är omsorgsfullt konstruerade för att undvika missuppfattningar, och det är viktigt att olika tänkbara svarsmöjligheter finns väl representerade i formulärets enskilda frågor.

För att komma tillrätta med fakingproblemet är det av största vikt att administreringen omhänderhas av härför väl skickad och rutinerad personal. Frågornas art, såväl innehållsmässigt som formuleringsmässigt, betyder givetvis mycket för bemästrandet av problemet.

Likaså är den motivering, som kan bjudas de "svarande", av stor betydelse för villigheten att svara med så ärliga svar som möjligt.

Slutligen är det av väsentlig betydelse hur man sedan redovisar sina resultat och på vilket sätt tolkningar och generaliseringar kan göras med hänsyn till de anförda faktorer av osäkerhet, som kan vidlåda olika frågeformulär.

F. n. torde flertalet forskare inta en mera nyanserad attityd till enkätmetoder av här åsyftat slag. Man anser från flertalet håll, enligt vad vi har kunnat konstatera, att de farhågor man hyste på 40-talet var betydligt överdrivna.

Som stöd för vår uppfattning om metodens accepterade i dagens forskning vill vi som exempel anföra de huvudformer av datainsamlingstekniker som Cattell rekommenderar. Han skiljer på 3 typer av data:

1. L-data (observationer från reella livssituationer)
2. Q-data (frågeformulärsdata)
3. T-data (objektiva testdata)

Vernon (1953, s. 143) konstaterar efter en kritisk granskning av frågeformulärsmetoder: "Well constructed ones, given under suitable motivating conditions, can be of value both for experimental research, and in clinical or other applied psychological work".

I svensk forskning har bl. a. Ljung (1960) diskuterat problemen med enkäters tillförlitlighet. Han betonar hur viktig konstruktionen och administrationen är och framhåller "att de resultat man erhåller, måste självfallet ses mot bakgrunden av den metod man använt och detta gäller oavsett vilken metod man använder".

Ett förhållande som numera bidragit till att förbättra och säkerställa frågeformulärs användbarhet i samhällsvetenskaplig forskning är den bearbetningsteknik som modern databehandling möjliggjort. Härmed åsyftas de metoder för dimensionalitetsanalyser som bl. a. frågeformulär kan göras till föremål för.

Vi har redan från planläggningsstadiet räknat med och utgått från möjligheterna att kunna använda oss av någon form av sådan dimensionalitetsanalys, i första hand faktoranalys, för att erhålla endimensionella skalor.

DEL II

ELEVENKÄTER

KAP. III. METODBESKRIVNING

1. Innehåll

Efter en omfattande inventering av vilka frågeställningar som kunde tänkas vara av värde för hela projektets vidkommande och efter en uppdelning av dessa på olika typer av undersökningsinstrument kunde vi fastslå, att nedanstående problemområden lämpligast borde belysas från eleverna själva genom skriftligt enkätförfarande. Även om vissa frågeställningar blev föremål för studium genom även andra instrument, ansåg vi det värdefullt att också få dem belysta genom en direkt frågeteknik till eleverna själva.

Enkätformulären konstruerades i två versioner, en för årskurs 3 och en för årskurserna 6 och 8 (se bilaga 1 och 2). Närmare motivering för ett sådant förfarande lämnas längre fram i texten. Beskrivningen nedan upptar de frågeområden i vilka frågorna kan grupperas.

Frågor rörande förhållanden i skolan:

- × Allmän trivsel i skolan
- Kamratrelationer
- Lärrarrelationer
- × Intressen för skolämnen
- Syn på läxgivning
- Svårigheter för vissa ämnen
- Arbetsbelastning, trötthet
- Ängslighet i vissa avseenden
- Förhållanden under raster
- Bespisningsförhållanden
- Skolväg
- Psykosomatiska störningar

Frågor rörande hem och fritid:

- Kamratumgänge
- Bostadsförhållanden (eget rum)
- Läggtider
- Arbete på fritid (hjälp i hemmet)

För årskurserna 6 och 8 tillkommer följande frågetyper:

- Syn på lokaler och andra yttre anordningar i skolan
- Föreningstillhörighet
- Utespring

Biobesök
Besök på ungdomsgårdar
Besök på danstillställningar
Trivsel med ämneslärarsystemet
Synpunkter på antalet undervisande lärare

2. Utformning

Såsom tidigare nämnts förekommer elevenkäten i två versioner. Detta bedömdes som nödvändigt med hänsyn till de stora åldersspann, som undersökningsgrupperna uppvisade. Förutsättningarna under vilka de tre årskurserna hade att besvara frågorna var på många sätt olikartade. Psykologisk utveckling, mognad och intresseriktning skiljer sig betydligt åt i framförallt den yngsta och den äldsta åldersgruppen. Vi bedömde det som motiverat att konstruera en speciell version av formuläret för den yngsta ålderskategorin, eleverna i årskurs 3. Vi strävade dock efter att i största möjliga utsträckning ge samma innehållsmässiga utformning åt de båda enkätversionerna. Som framgår av den redovisade innehållsförteckningen är frågeområdena i det väsentligaste desamma för alla kategorierna. För de äldre årskurserna har vissa tilläggsfrågor konstruerats med avsikt att belysa de aktiviteter, som mera eller enbart hör hemma under de åldrar, som de äldre eleverna representerar.

Den verbala utformningen av frågorna har även getts en mera lättförståelig karaktär med användandet av enklare ord och meningsbyggnad, utan att därför uppfattningen av frågornas innebörd kan komma att tolkas på ett annorlunda sätt. Framförallt ansågs det nödvändigt med hänsyn till att såväl mekanisk läsförmåga som ordförståelse uppvisar betydande differenser i de båda åldersgrupper som här avses.

3. Teknisk konstruktion av elevenkäterna

De frågeområden, som vi önskade få upplysning om, var av två slag, dels sådana, som innebar ren faktaupplysning i form av ett entydigt svar av objektiv natur exempelvis: Har Du eget rum? Tillhör Du någon förening av nedanstående typ? Hur ofta brukar Du gå till någon ungdomsgård på kvällarna? Dels, och det var det mest förekommande, ville vi få en uppfattning om hur eleverna upplevde vissa förhållanden i skolan som berörde trivselfrågor,

intressepreferens, kamratrelationer, ängslighet, psykosomatiska störningar m. m.

Frågor av det senare slaget var ofta av sådan karaktär, att man kunde förutsätta bakomliggande egenskaper av kontinuerlig natur, d. v. s. svaret kunde ge uttryck för en dimension, som kunde ges en kvantitativ tolkning i form av en position på den underliggande variabeln. Frågor av denna typ utgjorde t. ex. följande: Tycker Du, att det är roligt i skolan? Händer det, att Du oroar Dig för saker i skolan? Sitter Du och tänker på annat under timmarna? Bedöm hur Du tycker om varje ämne.

Vi strävade efter att konstruera och sammanfoga ett antal frågor, som antogs mäta samma underliggande variabel och därigenom möjliggöra att differentiera individerna med avseende på den underliggande mätbara egenskapen ifråga. Därvid räknade vi med redan från konstruktionsstadiet att kunna utnyttja elektronisk datateknik för verifikation av våra hypoteser om samvariation mellan ett antal items i vårt frågeformulär.

Vi utgick sålunda ifrån några väsentliga aspekter på anpassningsförhållanden i skolsituationen och sökte med ett antal items belysa dessa aspekter så uttömmande som möjligt. Av de frågeområden, som omnämnes på sid. 15, utvalde vi sålunda nedanstående situationer, aspekter eller egenskaper hos eleverna som lämpliga att bilda underlag för en dimensionalitetsanalys:

Allmän skolmotivation (skoltrivsel)

Kamratrelationer

Ängslighet

Psykosomatiska störningar

Lärrrelationer

Arbetsbelastning

Att vi valde dessa frågeområden motiverades för det första av den målsättning som projektet uppställt och för det andra av de iakttagelser och upplevda erfarenheter från skolpsykologiskt arbete, som lärt oss förstå, att dessa aspekter utgjorde viktiga ingredienser i den s. k. skolanpassningen.

Av tidigare utförd forskning, såväl inhemsk som utifrån kommande, kunde vi dessutom belägga våra erfarenheter och också få exempel på liknande yttringar av våra anpassningsaspekter ovan.

Givetvis kunde vi inte från början förvissa oss om att entydigt finna uttryck för aspekterna ovan genom våra enskilda frågor. Vi

räknade med att vissa frågor inte skulle komma att i tillräcklig omfattning mäta våra dimensioner och ev. få kasseras vid den faktoranalytiska bearbetningen.

Vid konstruktionen hade vi även att ta ställning till den yttre utformningen av de enskilda frågorna. Vi övervägde olika möjligheter för en så skaltekniskt riktig konstruktion som möjligt av de i formulären ingående frågorna. I princip kan sägas, att vi utgick från en Likert-skala, men med hänsyn till att många av frågorna, eller rättare sagt svarsalternativen, kom att uppvisa en ganska konstlad verbal formulering, utformade vi flertalet frågor med fyra svarsalternativ med den konventionella uppbyggnaden - nästan alltid - ofta - någon gång - nästan aldrig som de vanligast förekommande alternativtyperna.

Dessutom förekom frågor med tre alternativ och någon av dimensionell art med endast två alternativ.

Vi har sålunda använt oss av frågor med olika antal alternativa svar, med övervägande 4-alternativa svarsmöjligheter.

Denna konstruktionstyp motiveras av att vi därigenom kunde finna vettiga och realistiska svarsalternativ på våra frågor. Att genomgående tillämpa en Likertskala med fem alternativ skulle med vårt frågeinnehåll medföra en mängd konstlade och orealistiska frågekonstruktioner och därigenom sannolikt medföra inadekvata svarsreaktioner från eleverna. Vi ansåg oss framförallt få belägg för den uppfattningen vid utprovning av en provversion av enkäten för årskurs 3, efter vilken flera av frågorna fick omkonstrueras, då ~~förståelsen~~ av de alternativa förslagen blev betydligt grumlad av de fem alternativen. För att ej helt behöva kassera dessa f. ö. värdefulla frågor, konstruerades nya alternativ, som dels uppfattades som adekvata och ökade förståelsen av vad vi åsyftade.

Vi ansåg oss vidare kunna tillämpa en dylik frågekonstruktion genom att vi vid den faktoranalytiska bearbetningen beräknade att använda oss av interkorrelationsberäkningar med tetrakoriska koefficienter. Den dikotomisering av svarsalternativen som utnyttjas vid denna metod möjliggjorde således denna för oss fördelaktigare konstruktionsmetodiken.

Vid konstruktionen av de frågor, som vi avsåg att ej ta med i den dimensionella analysen och av de frågor som var av diskontinuerlig typ och vanligtvis avsåg objektiva sakförhållanden, har antalet alternativ utformats i enlighet med de möjligheter till svar

som är tänkbara att erhålla och mer eller mindre varit av "å priori"-natur.

Vid konstruktionen av frågorna som avser att mäta ämnespreferensen kunde vi med fördel använda oss av Likertkonstruktion av alternativen. I detta hänseende gav utprovningen av frågorna vid en försöksversion av formulären ett positivt resultat med en godtagbar spridning på de olika alternativen.

4. Utprovning och itemanalys

En provversion av elevenkäten för årskurs 3 har utprovats på en klass elever inom Nacka stad tillhöriga årskurs 3. Vid konstruktionen och utprovningen av denna enkät har medverkan skett i form av ett 3-betygsarbete (Kindvall, 1964). Efter utprovningen har en del items omkonstruerats, närmast i utformningen av antalet alternativ, och vissa tillägg och uteslutningar företagits efter en manuell itemanalys, som i första hand behandlade spridningstendensen och vissa enklare sambandsanalyser.

Elevenkäten för årskurs 6 och 8 har utprovats på grupper av elever i skolor utanför Örebro stad. Dessutom har den utprovats i samband med enskild skolpsykologisk utredning av elever i årskurser närmast de avsedda åldrarna.

Även här har vissa omkonstruktioner fått göras med tanke på mindre god spridning på olika alternativ och med tanke på att erhålla tillfredsställande fördelning i de dikotomiserade faktorerna. Preliminär sambandsberäkning har givit vid handen att faktorstrukturen enligt konstruktionsförutsättningarna framträder.

För närmare information hänvisas till arbetet ovan.

KAP. IV. DATAINSAMLINGEN

1. Administration

Administreringen av elevenkäterna utfördes i samband med den fältundersökning, den s. k. screeningundersökningen, som ägde rum under vårterminen 1965. Undersökningarna pågick under tiden 8/2 - 20/2 och 1/3 - 6/3.

Administreringen sköttes av speciella provledare, vilka samtliga har psykologutbildning och praktisk erfarenhet från psykologarbete bakom sig och ingår i projektet med var sin speciella forskningsuppgift.

Varje klass disponerades av provledarna under 3 lektioner för administreringen av samtliga i screeningundersökningen ingående instrument. Elevenkäterna administrerades under första lektionen och för dessa disponerades en tid av ca 20 minuter, vilket i regel var fullt tillräcklig tid för uppgiften. I årskurs 3 kunde denna uppgift ta längre tid i anspråk på grund av svårigheter för vissa elever att läsa och markera på rätt sätt, varför en viss individuell handledning och kontroll krävde något större tidsåtgång.

I samtliga klasser gavs först en noggrant utarbetad och standardiserad allmän instruktion om hela undersökningen varefter varje metod föregicks av sin speciella instruktion. På så sätt tillämpades i samtliga klasser en likartad bjudning av de metoder, som ingick i screeningundersökningen. Samtliga instruktioner redovisas i sin helhet i bilagor till rapport nr 1.

Administrationen försiggick utan några komplikationer. Eleverna var väl förberedda genom klassföreståndarna och vid ifyllandet av elevenkäterna arbetade eleverna engagerat och med stort intresse. I mycket få fall framfördes några kritiska kommentarer. En och annan elev önskade avstå från att fylla i någon enstaka uppgift och sådana önskemål tillmötesgicks också från provledarna eller kunde utföras efter någon extra information från provledarens sida.

2. Deltagande

Som undersökningspopulation räknades de elever, som vid fältundersökningstillfället fanns inskrivna i de deltagande klasserna d. v. s. samtliga klasser, såväl vanliga klasser som specialklasser, tillhöriga Örebro grundskolor (se bilaga 3).

Statistiska uppgifter rörande undersökningspopulationen samt uppgifter om antalet deltagande elever, bortfall m.m. framgår i nedanstående tabellöversikt. Statistiska uppgifter över specialklasserna redovisas i bilaga 4.

Tabell 1

Undersökningspopulationen

<u>Årskurs</u>	<u>P</u>	<u>F1</u>	<u>Summa</u>
3	517	510	1027
6	486	474	960
8	678	652	1330
Totalt	1681	1636	3317

Tabell 2

Deltagandefrekvens i elevenkäterna

Besvarade enkäter uttryckta i absoluta tal och procent av undersökningspopulationen.

<u>Årskurs</u>	<u>P</u>		<u>F1</u>		<u>Summa</u>	
	n	%	n	%	n	%
3	491	94.8	482	94.5	973	94.7
6	468	96.3	450	94.9	918	95.6
8	632	93.2	603	92.5	1235	92.9
Totalt	1591	94.6	1535	93.8	3126	94.2

Tabell 3

Bortfallsfrekvens

Elever för vilka enkäter saknas uttryckta i absoluta tal och procent.

<u>Årskurs</u>	<u>P</u>		<u>F1</u>		<u>Summa</u>	
	n	%	n	%	n	%
3	26	5.0	28	5.5	54	5.3
6	18	3.7	24	5.1	42	4.4
8	46	6.8	49	7.5	95	7.1
Totalt	90	5.4	101	6.2	191	5.8

KAP. V. INSTRUMENTENS TILLFÖRLITLIGHET

1. Reliabilitetsmetoder

När det gäller reliabilitetsbestämning av enkätmetoder inställer sig ofta betydande svårigheter dels på grund av svårigheter att reproducera metoden under likartade omständigheter eller att kunna konstruera parallella versioner av ett frågeformulär, dels uppstår svårigheter, när det gäller att avgöra huruvida bristen på överensstämmelse har med bristande mättekniska förhållanden att göra eller om det föreligger konstansförändringar i sanna värden hos individen.

Sådana konstansförändringar torde framförallt vara att räkna med vid test-retestmetoden, då de två på varandra följande mätningarna sker med alltför långt tidsintervall. Ekman (1947) har framhållit svårigheterna att vid retestmätningar kunna ange i vilka proportioner konstansen eller reliabilitetskomponenten är representerad i en retestkoefficient. Retestkoefficienten påverkas nämligen inte bara av metodens bristande exakthet utan även av det undersökta objektets egen föränderlighet d. v. s. bristen på konstans.

Enligt Newcomb (1950) gör man vanligen vid test-retestmetoden antagandet, att inga genuina förändringar har inträffat under intervallet mellan test och retest. Detta är dock tveksamt om intervallet är långt.

För vårt vidkommande hade vi endast test-retestmetoden att tillgå för att erhålla ett mått på tillförlitligheten hos våra metoder. Även denna möjlighet innebar vissa praktiska svårigheter, då vi redan i stor utsträckning hade utnyttjat såväl elever som lärare för våra tidigare undersökningar.

Genom välvillig medverkan från lärarhåll kunde vi dock beredas möjligheter att återkomma efter 3 veckor i ett antal klasser. Klasserna utvaldes inte efter något speciellt uttagningsförfarande, lottnings eller dylikt från vår sida, utan vi kontaktade mer eller mindre slumpmässigt ett antal lärare i de tre årskurserna och anhöll om att få administrera enkäten ännu en gång. Eleverna informerades ej om denna retestning, då vi annars kunde befara någon negativ reaktion på grund av en förmodad testtrötthet, som kunde inverka i negativ riktning.

Följande antal elever i de tre årskurserna har sålunda besvarat frågeformulären vid två tillfällen:

Tabell 4

Antal retestade elever i de tre årskurserna

<u>Årskurs</u>	<u>P</u>	<u>F1</u>	<u>Totalt</u>
3	85	87	172
6	93	84	177
8	88	85	173
Summa	266	256	522

2. Definitioner

Bristande överensstämmelse mellan test- och retestresultaten i våra frågeformulär vill vi, såsom tidigare nämnts, hänföra till såväl bristande konstans som brister i mättekniken.

Hur mycket dessa båda förhållanden har medverkat vid våra mätningar kan inte avgöras, då vi saknar möjligheter att särskilja dessa komponenter i de data som erhållits.

Vi har byggt upp vårt resonemang med utgångspunkt från nedanstående definitioner av de åsyftade två faktorer, som vi anser ha inverkat på överensstämmelsen mellan de två testtillfällena.

Konstans: En abilitets konstans kan uttryckas som korrelationer mellan sanna värden vid upprepade tillfällen. (Ekman, 1947)

Reliabilitet: Reliabiliteten är den noggrannhet med vilken ett instrument mäter sanna värden vid ett och samma tillfälle. Reliabiliteten avser säkerheten i mätningen, oavsett om det man mäter verkligen är det man avsett att mäta. (Magnusson, 1961)

Kommentar:

Då vårt frågeformulär innehåller frågeställningar som ger uttryck för attityder av olika slag kan man med fog anta, att det sanna värdet förändras mellan de olika testtillfällena, varvid förändringens storlek är relaterad till längden av intervallet mellan dem (se Husén, 1951, sid. 3-4). Förändringarna kommer vid korrelationsberäkningarna att betraktas som felvarians, som sålunda har sin grund i fluktuationer i sanna värden. Om vi låter denna varians ingå i den totala felvariansen vid beräkning av testets reliabilitet, kommer vi att göra en underskattning av testets förmåga att mäta sanna

värden. (Magnusson, 1961, sid. 109). Av den orsaken kan vi knappast förvänta oss höga korrelationsvärden mellan testtillfällena 1 och 2 för våra frågeformulär.

3. Reliabilitetsberäkningar

Trots svårigheterna att i enkäter, som innehåller attitydfrågor av de slag som våra frågeformulär innehöll i relativt stor utsträckning, få adekvata uttryck för den mättekniska tillförlitligheten i våra instrument, har vi försökt få uttryck för reliabiliteten - konstansen i någon kvantitativ form. Då de konventionella måtten på dessa mätningaspekter uttrycks i form av korrelationskoefficienter har vi i viss utsträckning tillämpat sådana beräkningsmetoder, även om dessa inte har kunnat ge en samlad bild av frågeformulären som helhet. Vi har sålunda inte haft möjligheter att i en enda korrelationskoefficient ge uttryck för ett enskilt formulärs reliabilitetsmått. Förutsättningarna för ett sådant beräkningssätt har inte helt funnits och formuläret har ej heller konstruerats för en sådan teknisk tillförlitlighetsprövning.

Däremot har vi med skilda metoder sökt ge en belysning av den mättekniska säkerheten, för att förvissa oss om metodens användbarhet för våra syftemål.

Vi har huvudsakligen på tre olika sätt skaffat oss en uppfattning om reliabiliteten (termen användes i fortsättningen som ett gemensamt uttryck för vad vi ovan definierat som såväl reliabilitets- som konstansaspekter).

a. Retestkoefficienter för enskilda items

För det första har vi med korrelationsmetoder beräknat de enskilda frågornas reliabilitet, d. v. s. överensstämmelsen mellan test- och retesttillfällena för de enskilda frågorna i formulären. Som korrelationsmetod har produktmomentkorrelationen tillämpats, vilken ingick i det program, som använts i den elektroniska databehandlingen av test-retestundersökningarna. Då frågorna var av olika konstruktion, huvudsakligen kontinuerliga med vanligtvis två till fem alternativ, ger produktmomentkorrelationen i fråga om item med två alternativ närmast uttryck för en phi-koefficient, eftersom produktmomentkoefficienten bygger på phi-koefficienten.

Då en del frågor med två alternativ är alltför snedfördelade för att tillåta en sådan beräkningsmetod har en korrektionsformel utarbetad av Cole (1949) och beskriven av G.A. Lienert (1962) använts.

Med utgångspunkt från en fyrfältstabell enligt beteckningar nedan

a	b
c	d

gäller citerat ur Lienert (sid. 180-181):

1. Wenn $ad \geq bc$, also eine positive Assoziation besteht, dann ist

$$C_{AB} = \frac{d_{AB}}{z_2 + d_{AB}}$$

2. Wenn $ad < bc$, also eine negative Assoziation besteht, dann ist

$$C_{AB} = \frac{d_{AB}}{z_1 - d_{AB}}$$

In beiden Formeln bedeutet

$$d_{AB} = (ad - bc) / N$$

$$z_1 = \min(a, b)$$

$$z_2 = \min(b, c)$$

Våra från datamaskin erhållna koefficienter har av anledningar som berörts ovan sannolikt kommit att utgöra minimivärden. Vi har därför ansett det vara motiverat att tillämpa korrigeringsmetoder. Efter korrektionerna har koefficienterna i de variabler, där förutsättningar för korrelationsberäkningar varit för handen fått värden, som redovisas i tabellerna 5, 6 och 7. För jämförelse har även okorrigerade koefficienter medtagits.

Beträffande flertalet övriga items, vilka innehåller 3-5 och i några fall upp till 8 alternativ ger produktmomentkoefficienten en underskattning av sambandet $T_1 - T_2$ på grund av det ringa antalet klasser inom variablerna (Guilford, 1956, sid. 329).

I dessa fall har nedanstående korrektionsformel beskriven av Guilford (1956, sid. 330) använts.

$$r_c = \frac{r}{c_x c_y} \quad (\text{Coefficient of correlation corrected for coarse grouping})$$

där c_x c_y är korrektionsfaktorer för variablerna X och Y, baserad på antalet klassintervaller i varje variabel. Förutsättning är antagandet om normalfördelning i de båda variablerna.

I tabellerna 5, 6 och 7 redovisas dels de erhållna Pearsonkoefficienterna och dels de korrigerade koefficienterna enligt metoderna ovan. För varje koefficient anges den korrektionsmetod som använts med beteckningarna C för Cole's metod och G för Guilfords metod.

Tabell 5. Retestkoefficienter (okorrigerade resp. korrigerade värden) för enskilda items i retestundersökningen, årskurs 3.

Item nr	Antal alt.	Korr.metod	Pojkar (N=85)		Flickor (N=87)	
			r _{tt}	r _{tt_korr.}	r _{tt}	r _{tt_korr.}
1	4	G	.55	.66	.55	.66
2	4	G	.58	.69	.57	.68
3	4	G	.54	.64	.50	.60
PT 4	4	G	.56	.67	.59	.70
P 5	3	G	.37	.50	.37	.50
6	3	G	-	-	.40	.54
P 7	3	G	.33	.45	.44	.60
T 8	3	G	.44	.60	.59	.80
F 9	4	G	.49	.58	.52	.62
P 10	4	G	.58	.69	.33	.39
11	5	G	.52	.58	.50	.56
12	3	G	.49	.66	.73	.99
13	4	G	.64	.76	.63	.75
14	4	G	-	-	.51	.61
PT 15	4	-	-	-	-	-
F 16	2	C	.39	.48	.54	.63
17	5	G	.47	.53	.57	.64
18	3	-	-	-	-	-
19	2	C	.62	.68	.56	.70
P 20	3	G	.34	.46	.44	.60
21	2	-	.76	-	.50	-
22	2	C	.48	.61	.39	.58
PT 23	3	G	.43	.58	.32	.43
24	9	G	.63	.65	.53	.55
25	2	C	.51	.63	.33	.51
PT 26	3	G	.38	.52	-	-
27	4	G	.54	.64	-	-
28	4	G	.44	.52	.60	.72
29	2	C	.58	.73	.49	.60
30	3	G	.46	.62	.46	.62
P 31	3	G	.51	.69	.48	.65
PT 32	4	G	.66	.79	.57	.68
33	4	G	.41	.49	.44	.52
P 34	3	G	.56	.76	.39	.53
35	4	G	.35	.42	.40	.48
PT 36	3	G	.27	.37	.49	.66
PE 37	2	C	.59	.73	-	-
38	5	G	.52	.58	.67	.75
39	5	G	.68	.76	.70	.79
40	5	G	.42	.47	.65	.73
41	5	G	.50	.56	.70	.79
42	5	G	.81	.91	.69	.77
43	5	G	.42	.47	.63	.71
44	5	G	.35	.39	.62	.70

Signifikansgränser:

5 % = $\pm .21$
1 % = $\pm .28$

5 % = $\pm .21$
1 % = $\pm .28$

I vissa item i ovanstående tabell har korrelationsvärdena ej angivits på grund av att förutsättningar för korrelationsberäkningar ej föreläggat.

I en del fall har koefficienterna ej korrigerats på grund av att korrektion ej är applicerbar.

Tabell 6. Retestkoefficienter (okorrigerade resp. korrigerade värden) för enskilda items i retestundersökningen, årskurs 6.

Item nr	Antal alt.	Korr.metod	Pojkar (N=93)		Flickor (N=84)	
			r_{tt}	$r_{tt_{korr.}}$	r_{tt}	$r_{tt_{korr.}}$
1	2	C	.53	.67	.52	.65
2	2	C	.89	1.00	.29	.47
3	4	G	.65	.77	.50	.60
4	3	G	.60	.81	.63	.85
5	3	G	.50	.68	.28	.38
6	4	G	.53	.63	.48	.57
7	4	G	.62	.74	.42	.50
8	4	G	.50	.60	.49	.58
9	3	G	.36	.49	.34	.46
10	4	G	.43	.51	.32	.38
11	4	G	.39	.46	.50	.60
12	3	G	.38	.52	.39	.53
13	2	C	.84	-	.75	-
14	3	G	.35	.47	.48	.65
15	7	-	-	-	-	-
16	2	C	.59	.60	.38	.40
17	2	C	-	-	-	-
18	5	G	.67	.75	.26	.29
19	2	C	.47	.65	.28	.47
20	4	G	.69	.82	.27	.32
21	4	G	.45	.54	.43	.51
22	4	G	.34	.41	.26	.31
23	3	G	.48	.65	.34	.46
24	2	C	.71	.87	.69	.84
25	3	G	.61	.83	.60	.81
26	5	G	.44	.49	.61	.68
27	3	G	.52	.71	.57	.77
28	3	G	.44	.60	.44	.60
29	4	G	.64	.76	.68	.81
30	3	-	-	-	-	-
31	3	G	.40	.54	.56	.76
32	4	G	.65	.77	.39	.46
33	2	C	.50	.66	.49	.60
34	4	G	.42	.50	.47	.56
35	4	G	.51	.61	.54	.64

Tabell 6 forts.

Item nr	Antal alt.	Korr.metod	Pojkar		Flickor	
			r_{tt}	$r_{tt, korr.}$	r_{tt}	$r_{tt, korr.}$
36:1	5	G	.69	.77	.71	.80
36:2	5	G	.83	.93	.81	.91
36:5	5	G	.73	.82	.56	.63
36:6	5	G	.79	.89	.74	.83
36:7	5	G	.64	.72	.65	.73
36:8	5	G	.83	.93	.65	.73
36:9	5	G	.81	.91	.61	.68
36:10	5	G	.68	.76	.51	.57
36:11	5	G	.68	.76	.73	.82
36:12	5	G	.71	.80	.57	.64
36:13	5	G	.69	.77	.46	.52
36:14	5	G	.73	.82	.69	.77
36:15	5	G	.81	.91	.61	.68
37:1	2	-	.80	-	.60	-
37:2	2	-	1.00	-	.80	-
37:3	2	-	.90	-	.61	-
37:4	2	-	.70	-	.84	-
37:5	2	-	.67	-	.65	-
38	7	G	.70	.74	.65	.69
39	9	-	-	-	-	-
40	8	-	-	-	-	-
41	6	G	.81	.88	.70	.76
42	5	G	.74	.83	.78	.88

Signifikansgränser: 5 % = \pm .20

1 % = \pm .27

5 % = \pm .22

1 % = \pm .28

Tabell 7. Retestkoefficienter (okorrigerade resp. korrigerade värden) för enskilda items i retestundersökningen, årskurs 8.

Item nr	Antal alt.	Korr. metod	Pojkar (N=88)		Flickor (N=85)	
			r_{tt}	$r_{tt, korr.}$	r_{tt}	$r_{tt, korr.}$
1	2	C	.56	.60	.69	.75
2	2	C	.71	.80	.73	.78
3	4	G	.69	.82	.75	.89
4	3	G	.56	.76	.50	.68
5	3	G	.41	.56	.29	.39
6	4	G	.39	.46	.72	.86
7	4	G	.46	.55	.72	.86
8	4	G	.57	.68	.44	.52
9	3	G	.44	.60	.66	.90
10	4	G	.61	.73	.72	.86
11	4	G	.36	.43	.35	.42
12	3	G	.35	.47	.49	.66
13	2	-	.79	-	.81	-
14	3	G	.38	.52	.54	.73
15	7	G	.42	.45	.69	.73
16	2	C	.58	.63	.56	.62
17	2	C	.44	.56	.50	.64
18	5	G	.50	.56	.83	.93
19	2	-	-	-	-	-
20	4	G	.75	.89	.54	.64
21	4	G	.52	.62	.54	.64
22	4	G	.65	.77	.64	.76
23	3	G	.52	.71	.50	.68
24	2	C	.66	.73	.49	.53
25	3	G	.71	.96	.55	.75
26	5	G	.57	.64	.76	.85
27	3	G	.54	.73	.57	.77
28	3	G	.51	.69	.46	.62
29	4	G	.58	.69	.69	.82
30	3	G	.47	.64	.48	.65
31	3	G	.33	.45	.48	.65
32	4	G	.66	.79	.62	.74
33	2	C	.46	.50	.60	.66
34	4	G	.47	.56	.60	.72
35	4	G	.65	.77	.75	.89
36	5	G	.53	.59	.81	.91

Tabell 7 forts.

Item nr	Antal alt.	Korr.metod	Pojkar		Flickor	
			r_{tt}	$r_{tt_{korr.}}$	r_{tt}	$r_{tt_{korr.}}$
36:2	5	G	.40	.45	.74	.83
36:3	5	G	.31	.35	.73	.82
36:4	5	G	.91	1.02	.91	1.02
36:5	5	G	.73	.82	.71	.80
36:6	5	G	.51	.57	.73	.82
36:7	5	G	.31	.35	.46	.52
36:8	5	G	.71	.80	.79	.89
36:9	5	G	.58	.65	.69	.77
36:10	5	G	.64	.72	.71	.80
36:11	5	G	.50	.56	.70	.79
36:12	5	G	.59	.66	.54	.61
36:13	5	G	.49	.55	.74	.83
36:14	5	G	.52	.58	.74	.83
36:15	5	G	.51	.57	.73	.82
36:16	5	G	.58	.65	.73	.82
37:1	2	-	.70	-	.74	-
37:2	2	-	.70	-	.70	-
37:3	2	-	.89	-	1.00	-
37:4	2	-	.75	-	.88	-
37:5	2	-	.67	-	.76	-
38	8	G	.82	.86	.77	.81
39	9	G	.59	.61	.61	.63
40	8	G	.70	.73	.69	.72
41	8	G	.84	.88	.80	.84
42	5	G	.68	.76	.67	.75
43	5	G	.81	.91	.56	.63
44	5	G	.66	.74	.75	.84
45	5	G	.72	.81	.83	.93
46	7	G	.85	.90	.86	.91
47	5	G	.48	.54	.56	.63
48	3	G	.71	.96	.54	.73
49	3	G	.57	.77	.59	.80
50	5	G	.46	.52	.62	.70
51	3	G	.36	.49	.27	.37
52	3	G	.48	.65	.32	.43

Signifikansgränser: 5 % = \pm .20

1 % = \pm .26

5 % = \pm .21

1 % = \pm .28

Diskussion rörande retestkoefficienterna för enskilda items

Redovisade korrelationsvärden i föregående tabeller ingår som resultat på vår första metod att belysa våra formulärs mättekniska säkerhet och ävensom graden av konstans i enskilda frågor.

Då vi är medvetna om att metoden inte kan anses helt invändningsfri, med hänsyn till gjorda iakttagelser i studiet av erhållna data och med hänsyn till vissa inskränkningar i förutsättningarna, vill vi framhålla vikten av viss försiktighet i tolkningen av våra enskilda korrelationskoefficienter. För en overallbedömning av enkäternas tillförlitlighet, torde de dock vara av stort värde.

Vi har redan i konstruktionsstadiet utgått från variabler, som är av kontinuerlig natur, och som vi på rimliga grunder antar vara normalfördelade i sina mätbara yttringar. Eftersom vi anser normalfördelning rimlig, så antar vi också, att kravet på rät regression och homoscedasticitet vara uppfyllda, utan att genom några analyser kunna påvisa dessa förhållanden. I några items är variablerna av diskontinuerlig natur eller dikotoma till sin utformning, vilket förhållande vi också tagit hänsyn till vid val av korrelationsmetod.

Följande förhållanden anser vi vara av vikt att lämna upplysning om för en relevant bedömning och därmed en meningsfull tolkning av våra retestkoefficienter för enskilda items. Några detaljerade data som bekräftelse på konstaterandena nedan redovisas ej i denna rapport, men torde framgå av befintliga grunddata.

1. I en del fall är förutsättningarna för normalfördelning ej uppfyllda i våra värden på enskilda items beroende dels på vissa brister i konstruktionen och dels på svårigheter att finna meningsfulla uttryck för olika värden i ett bakomliggande kontinuum.

2. Antalet kategorier i våra variabler är för beräkning av Pearsonkorrelationer mestadels för få på grund av de tidigare nämnda svårigheterna att finna lämpliga verbala uttryck för olika alternativ i våra variabler.

3. Spridningarna på olika svarsalternativ är i en del fall för små för att meningsfulla sambandsberäkningar kan appliceras.

4. För frågor med endast två kategorier är vår erhållna produktmomentkoefficient identisk med en phi-koefficient, vilken också är den rekommenderade metoden för våra dikotoma variabler, vilka endast förekommer med två kategorivärden. I några fall av

dessa frågor med två kategorier är frekvenserna i någon av fyrfältscellerna alltför låga för att en meningsfull beräkning av ett korrelationsvärde kan utföras.

Diskussionen ovan bygger på studier i nedanstående arbeten: Guilford (1956, s. 313), Henryson (1957, kap. 7-8), Magnusson (1961, kap. 3) och Mc Nemar (1957, kap. 10, 12).

Såsom tidigare framgått har vi uppmärksammat dessa förhållanden och sökt att på olika sätt ta hänsyn till eller vidtagit åtgärder för att korrigera desamma.

I de fall där förutsättningarna för korrelationsberäkningar ej förelegat eller varit mycket tveksamma har korrelationsvärdena ej redovisats.

I de fall där meningsfulla korrektionsmetoder har varit möjliga att tillämpa har sådana använts och värdena har redovisats i anslutning till de ursprungliga okorrigerade värdena.

Vår avsikt med att redovisa enskilda retestkorrelationer för våra frågor är i första hand ej ägnat att kunna göra meningsfulla tolkningar utifrån dessa enskilda data. Vi anser, att de metoder, som kommer att presenteras i kommande avsnitt av rapporten har avsevärt mera relevans och säkerhet i presenterade data och vi kommer i främsta rummet att basera våra tolkningar om formulärens mätsäkerhet på dessa metoder.

Dock tror vi oss kunna göra vissa allmänna bedömningar vad avser det totala resultatet och kunna göra vissa jämförelser med övriga metoder.

Vi tror oss för det första kunna konstatera, att värdena rent allmänt sett visar en underskattning av reliabiliteten på grund av begränsningen av antalet kategorier i våra frågor.

Vi kan iakttaga såväl högre värden som ökad stabilitet, när antalet svarsalternativ når upp till 4 och högre.

Vi kan vidare konstatera högre reliabilitetsvärden ju högre vi kommer upp i årskurserna. Sannolikt kan dessa iakttagelser även återföras på högre grad av konstans i de bakomliggande egenskaperna.

Frågor med tillfredsställande spridning och 4-5 alternativ når tillfredsställande reliabilitetsvärden. Som exempel gäller detta preferensen för skolämnena där reliabilitetskoefficienten för samtliga årskurser når ett medelvärde på .72 (korr.), vilket vi bedömer vara tillfredsställande vad det gäller en attitydfråga.

Då vårt frågeformulär kommer att omarbetas och förbättras för fortsatt användning i kommande forskning inom projektet, torde våra enskilda korrelationsvärden vara av stort värde för nykonstruktionen och i den noggrannare itemanalys, som vi räknar med att utföra inför en ny upplaga av formulären.

b. Procentuell retestöverensstämmelse

Ett annat uttrycksmått för överensstämmelsen i våra items ges genom en procentuell beräkning av överensstämmelsen mellan test- och retestdata. Vi har där dels räknat en absolut avvikelse, som inbegriper varje avvikelse i svarsalternativen från det första till det andra testtillfället och dels beräknat avvikelsen där en förskjutning i det alternativa svaret tillåts med en avvikelse. Som exempel på det sista beräkningssättet ges följande item ur formuläret.

Tycker Du det är roligt i skolan?

Nästan alltid

Ofta

Någon gång

Nästan aldrig

I det sistnämnda beräkningssättet har en avvikelse från exempelvis nästan alltid till ofta eller tvärtom ej betraktats som en reell avvikelse, då det verkliga svaret ej så klart kan differentieras i dessa alternativa svar. Vi anser, att en beräkning på detta sätt ger uttryck för ett mera nyanserat och realistiskt uttryckssätt på överensstämmelsen. Samma beräkningsgrund gäller för alternativen någon gång och nästan aldrig. I tabellerna 9 och 12 presenteras de procentuella överensstämmelserna för varje item uttryckta dels i absolut avvikelse och dels i den ovan nämnda modifierade och enligt vårt sätt att se mest meningsfulla överensstämmelsen. I vissa frågor med 2-3 alternativ kan dock ett sådant modifierat beräkningssystem ej appliceras.

Medelvärden resp. spridningar i fördelningarna av de procentuella överensstämmelserna mellan test och retest för olika årskurser framgår av tabellerna 8, 10 och 11. Värdena avser exakta överensstämmelser.

Tabell 8. Medelvärden och spridning i fördelningen av samtliga frågors procentuella överensstämmelse mellan T_1 och T_2 beträffande elevenkäter, årskurs 3.

Kön	n	M %	s
Pojkar årskurs 3	44	69.72	10.95
Flickor årskurs 3	44	71.95	9.41

$$M_{\text{diff.}} = 2.23 \quad df = 82 \quad t = 0.92 \quad p > 0.05 \text{ (ej signifikant diff.)}$$

Ingen signifikant skillnad föreligger alltså mellan pojkar och flickor i årskurs 3 beträffande procentuell överensstämmelse mellan test och retest (T_1 och T_2). Fördelningens spridning och form är i stort sett lika för de båda könen (se bil. 5).

I följande tabell presenteras de procentuella överensstämmelserna för varje item uttryckta dels i absolut avvikelse och dels i den tidigare omnämnda modifierade och enligt vårt sätt att se mest meningsfulla överensstämmelsen. I vissa frågor med 2-3 alternativ kan dock ett sådant modifierat beräkningssystem ej appliceras, då förändringar i val av alternativ innebär en reell förändring på grund av alternativens differens i storleksordning eller diskontinuerliga karaktär.

Retestundersökningarna rörande procentuell överensstämmelse har skett i samarbete med Inga-Britt Drejhammar och Ulla Sundén, vilka redovisat resultaten i ett 3-betygsarbete, Konstans och reliabilitet hos enkätformulär betr. yrkesval och skolanpassning (1966).

Tabell 9. Samtliga frågors överensstämmelse i % mellan T_1 och T_2 i elevenkäten för årskurs 3. (Exakta och modifierade värden).

Frågans nummer	Exakt procentuell överensstämmelse		Procentuell överensstämmelse $T_1 - T_2$ med hänsyn tagen till 1 avvikelse.	
	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor
1	72	75	91	92
2	69	76	95	93
3	71	72	100	99
4	61	71	95	97
5	73	72	94	100
6	79	93	96	100
7	85	84	95	98
8	65	78	94	97
9	72	75	99	100
10	79	66	100	97
11	45	54	84	90
12	68	79	--	--
13	75	72	99	99
14	54	61	82	91
15	62	68	94	98
16	94	86	--	--
17	53	72	92	92
18	67	72	--	--
19	89	85	--	--
20	72	77	97	100
21	86	80	--	--
22	85	89	--	--
23	59	64	95	97
24	64	55	82	83
25	81	82	--	--
26	69	70	94	95
27	92	80	96	93
28	71	77	96	98
29	78	78	--	--
30	78	79	--	--
31	69	72	92	100
32	69	67	96	94
33	71	67	96	94
34	73	63	93	97
35	61	61	92	86
36	75	85	93	98
37	91	90	--	--
38	47	59	75	85
39	54	64	85	90
40	58	45	80	84
41	49	49	78	80
42	45	61	79	86
43	60	70	80	92
44	78	62	86	82

Sammanfattande bedömning av överensstämmelsen $T_1 - T_2$ för årskurs 3.

Av redovisade data anser vi oss kunna konstatera en god

överensstämmelse mellan test- och retesttillfällena. De modifierade värdena på överensstämmelse är i regel mycket höga och tyder på att inga större förändringar i attityder, trivselförhållanden, intressen, data om sakförhållanden m.m. har ägt rum under perioden mellan testtillfällena. Förändringarna kan bedömas som ringa och torde enligt vår uppfattning kunna hänföras till konstansförändringar av fullt rimlig storleksordning. De modifierade värdena torde då närmast ge en uppfattning om reliabiliteten i formuläret, vilken får anses ligga på en nivå som fyller godtagbara krav på mätteknisk tillförlitlighet.

I tabellerna 10 och 11 redovisas ett genomsnittligt procentuellt värde för exakt överensstämmelse mellan test och retest för frågorna i elevenkät årskurs 6 och årskurs 8.

Tabell 10. Medelvärden och spridningar i fördelningen av samtliga frågors procentuella överensstämmelse mellan T_1 och T_2 beträffande elevenkäter, årskurs 6.

Kön	n	M %	s
Pojkar årskurs 6	57	66.82	16.77
Flickor årskurs 6	57	62.84	18.30

$M_{diff.} = 3.98$ $df = 112$ $t = 1.16$ $p > 0.05$ (ej signifikant diff.)

Ingen signifikant skillnad föreligger således mellan pojkar och flickor i årskurs 6 beträffande procentuell överensstämmelse mellan test och retest (T_1 och T_2). Fördelningens spridning och form är i stort sett lika för de båda könen (se bil. 6).

Tabell 11. Medelvärden och spridningar i fördelningen av samtliga frågors procentuella överensstämmelse mellan T_1 och T_2 beträffande elevenkäter i årskurs 8.

Kön	n	M %	s
Pojkar årskurs 8	71	68.69	17.20
Flickor årskurs 8	71	71.87	13.67

$M_{diff.} = 3.18$ $df = 140$ $t = 1.21$ $p > 0.05$ (ej signifikant diff.)

Ingen signifikant skillnad föreligger mellan könen i årskurs 8 beträffande procentuell överensstämmelse mellan test och retest (T_1 och T_2). Beträffande fördelningens spridning och form se bil. 7.

I följande tabell presenteras de procentuella överensstämmelserna för varje item uttryckta dels i absolut avvikelse och dels i den tidigare omnämnda modifierade överensstämmelsen. Liksom i föregående enkät är, av skäl som tidigare angivits, det modifierade beräkningssättet ej applicerbart på en del items varför endast absolut överensstämmelse är möjlig att redovisa för dessa.

Tabell 12. Samtliga frågors överensstämmelse i % mellan T_1 och T_2 i elevenkäten för årskurs 6 och 8, dels det exakta procentvärdet dels sedan hänsyn till en avvikelse tagits.

Frågans nummer	Årskurs 6				Årskurs 8			
	%		%+ten avvik.		%		%+ten avvik.	
	P	F1	P	F1	P	F1	P	F1
1	80	87	--	--	84	95	--	--
2	99	94	--	--	89	91	--	--
3	55	55	97	90	55	67	100	99
4	87	83	98	88	88	79	100	100
5	65	69	100	87	67	72	100	100
6	65	51	98	96	65	79	93	100
7	71	66	99	98	75	84	99	100
8	79	79	99	98	80	71	98	98
9	82	82	100	100	77	91	100	99
10	62	63	93	93	64	72	97	98
11	70	70	97	95	63	64	98	99
12	69	58	96	83	67	67	98	96
13	91	87	--	--	93	94	--	--
14	61	71	97	87	63	67	93	99
15	73	57	82	67	67	78	78	84
16	91	82	--	--	86	85	--	--
17	82	87	--	--	92	87	--	--
18	59	63	98	90	72	80	97	99
19	95	94	--	--	94	95	--	--
20	86	75	93	89	90	86	--	--
21	67	57	97	95	68	67	100	98
22	84	79	97	94	86	87	100	98
23	79	74	--	--	75	71	--	--
24	88	89	--	--	92	91	--	--
25	66	71	85	83	83	75	99	98
26	38	30	57	52	49	66	90	92
27	81	77	--	--	78	78	--	--
28	77	73	89	82	63	71	90	100
29	62	54	95	92	61	58	98	98
30	68	64	100	87	74	74	99	96
31	63	67	--	--	65	74	--	--
32	62	44	95	87	67	58	97	95
33	85	79	--	--	85	85	--	--

Tabell 12 forts.

Frågans nummer	P	F1	P	F1	P	F1	P	F1
34	60	56	98	94	64	67	100	100
35	52	55	91	93	56	68	97	99
36:1	55	52	90	90	52	78	93	98
36:2	58	56	90	90	58	62	86	95
36:3	--	--	--	--	59	68	83	88
36:4	--	--	--	--	86	84	91	94
36:5	58	37	89	83	60	54	93	91
36:6	52	51	89	89	49	49	89	95
36:7	58	62	87	88	43	52	89	87
36:8	50	50	86	81	55	52	94	95
36:9	62	46	91	83	59	59	92	94
36:10	48	33	72	55	56	45	89	93
36:11	--	--	--	--	53	56	86	87
36:12	43	52	83	82	74	71	76	82
36:13	56	54	88	89	55	67	84	91
36:14	58	58	88	78	72	66	92	89
36:15	59	60	87	81	58	52	90	89
36:16	--	--	--	--	80	84	92	92
37:1	72	63	--	--	74	84	--	--
37:2	80	71	--	--	84	89	--	--
37:3	74	64	--	--	84	92	--	--
37:4	72	69	--	--	78	86	--	--
37:5	65	64	--	--	75	84	--	--
38	36	30	59	64	39	45	77	82
39	50	42	80	70	40	46	74	81
40	36	33	66	69	30	37	76	75
41	56	52	93	86	64	56	95	95
42	57	41	91	73	65	72	95	89
43					86	87	94	94
44					57	75	89	91
45					70	79	92	94
46					72	61	93	86
47					59	53	85	87
48					73	69	--	--
49					61	65	--	--
50					53	68	93	93
51					68	74	--	--
52					83	86	100	99

Sammanfattande bedömning av överensstämmelsen $T_1 - T_2$ för årskurs 6 och 8.

Av de data som redovisats i föregående tabeller anser vi oss kunna konstatera god överensstämmelse mellan elevernas svar vid test och retesttillfällena. De modifierade värdena d.v.s. då en avvikelse accepteras som rimlig överensstämmelse i frågor med minst 4 alternativa svar, är i regel mycket höga och tyder på att inga avvikelser eller förändringar av betydande omfattning ägt rum beträffande attityder, trivselförhållanden, intressen, sakförhållanden m.m. under perioden mellan testtillfällena.

Förändringarna kan bedömas som ringa och torde enligt vår uppfattning kunna hänföras till konstansförändringar av fullt rimlig storleksordning. De modifierade värdena torde då närmast ge en uppfattning om reliabiliteten i formuläret, vilken sålunda får anses ligga på en nivå, som uppfyller godtagbara krav på mätteknisk tillförlitlighet.

c. Skalornas reliabilitet

Ett tredje beräkningssätt, där vi utnyttjat korrelationsteknik, bygger på en mer adekvat och i vårt fall tillämpbar metod. Genom den faktoranalys som redogöres för i särskilt avsnitt av denna rapport, har ett antal homogena skalor kunnat bildats av ett större antal items i frågeformulären. Varje skala har gjorts till föremål för reliabilitetsbestämningar med användning av produktmomentkorrelationen som mått. Då dessa skalor senare kommer att användas vid utvärdering av enskilda elevers anpassningsmått är det angeläget med tillfredsställande reliabilitet i dessa skalor. Reliabiliteten på varje skala presenteras förutom i samband med redogörelserna för dessa skalor, även i sammanställt skick i nedanstående tabell.

Tabell 13. Reliabilitetskoefficienter (Pearson-korrelationer) för enskilda skalor i elevenkäterna.

Årskurs	Skalbenämning	Retestkoefficient	
		P	F1
3	Allmän skoltrivsel	.79	.75
3	Inställning till skolbespisning	.67	.65
3	Psykosomatisk reaktion	.79	.77
3	Ej benämnd faktor (skolväg)	.70	.77
6	Allmän skoltrivsel	.81	.82
6	Psykosomatisk reaktion (P)	.74	-
6	Arbetsbelastning	.78	.74
6	Kamratrelationer	.71	.66
6	Ängslan (+ psykosom. reaktion F1)	.82	.67
6	Ängslan inför kamratreaktioner (F1)	-	.72
8	Allmän skoltrivsel	.85	.83
8	Ängslan	.85	.88
8	Inställning till skolbespisning	.61	.75
8	Psykosomatisk reaktion	.83	.90
8	Arbetsbelastning	.87	.85

4. Bortfallet

I åtskilliga undersökningar utgör bortfallsfrekvensen ett problem genom de ofta förekommande relativt höga bortfallssiffrorna. I vårt fall kan vi knappast använda ordet problem som något meningsfullt uttryck. Deltagarfrekvensen kan bedömas som ovanligt hög för den typ av insamlingsmetod, som frågeformulär utgör.

Detta förhållande kan vi till stor del tillskriva de gynnsamma omständigheter, varunder frågeformulären insamlades. För det första var sjukfrekvensen särskilt låg under den period, då data insamlades och för det andra kunde vi konstatera en mycket välvillig medverkan från klassföreståndarna i de deltagande klasserna. Sålunda hade vi i förväg utsända PM bett om hjälp på det sättet, att ingen onödig frånvaro skulle uppstå. I regel förekommer, att en och annan elev i varje klass under ett tretimmarspass är kallad till skolläkare, skoltandläkare, klinikundervisning, simundervisning m. m. I de högre årskurserna tillkommer dessutom perioder med praktisk yrkesorientering och framförallt ett komplicerat undervisningsschema med undervisning förlagd till speciallokaler på olika ställen i staden. Vår anhållan om benägen medverkan för att nå ett så gott resultat som möjligt i närvarohänseende förklingade inte ohörd. Undersökningsledningen är givetvis mycket tacksam för denna värdefulla hjälp från lärare och skolledare.

Vid en närmare granskning av de icke närvarande elevernas bortovaro kan till 90 % konstateras att sjukdom varit den angivna orsaken. I de övriga fallen har andra legitima orsaker förelegat. I några fall i årskurs 8 har bortovaro utan giltigt förfall dock kunnat konstateras. I någon enstaka klass i årskurs 8 har kollision med praktisk yrkesorientering ej gått att undvika, varför ca 1/3 av bortfallet har sådan förklaringsgrund i denna årskurs. I flera fall lyckades vi få möjlighet att vid ett senare tillfälle träffa sådana elever, men dock ej alla.

Om vi i årskurs 8 räknar bort sjukdomsorsaken så återstår ett par procent som ej kunnat delta av annan anledning.

Vi bedömer det låga bortfallet som fullt representativt och utan att kunna analysera bortfallsprocenten i detalj, när det gäller någon procent av totalmaterialet, så tror vi oss dock med hög grad av säkerhet ej kunna konstatera något systematiskt påverkande orsakssamband. Att elever, som för oss är intressanta ur anpassningssynpunkt, förekommer i någon högre utsträckning i bortfallet

Nedanstående 32 frågor ur frågeformuläret för årskurs 3 har efter studium av svarsfördelningar på olika alternativ, beräkningar av medelvärden och spridningar ansetts kunna ingå i faktoranalysen. Frågornas nummer i formuläret anges inom parentes. Frågorna 24 och 31 ingår ej i faktoranalysen för flickorna på grund av för sned svarsfördelning.

3. Frågor ur elevenkäten för årskurs 3 som ingått i faktoranalysen

1. Vad har Du för det mesta för sällskap när Du går hem från skolan? (1)
2. Vad skulle Du helst vilja ha för sällskap när Du går till och från skolan? (2)
3. Händer det att Du har ont i huvudet på morgonen innan Du går till skolan? (3)
4. Tycker Du att det är roligt i skolan? (4)
5. Tycker Du att kamraterna bråkar mycket på rasterna? (5)
6. Hur mycket läxor tycker Du att Ni har? (6)
7. Trivs Du med Dina kamrater i klassen? (7)
8. Tycker Du att det är roligt att få gå fram till svarta tavlan för att rita, räkna eller skriva något? (8)
9. Tycker Du att det är för jobbigt i skolan? (9)
10. Händer det att andra barn bråkar med Dig på väg till och från skolan? (10)
11. Brukar Du ta hem kamrater och leka? (11)
12. Var vill Du helst sitta i klassrummet? (12)
13. Händer det att Du har ont i magen på morgonen innan Du går till skolan? (13)
14. Har Du roligt på rasterna? (15)
15. Tycker Du att trafiken är besvärlig på skolvägen? (16)
16. Hur vill Du helst leka på rasterna? (18)
17. Tycker Du att man måste äta för fort i skolan? (19)
18. Tycker Du att det är bråkigt i klassrummet när Ni arbetar? (20)
19. Har Du eget rum eller egen vrå hemma, där Du kan vara ifred och ha Dina grejor? (21)
20. Blir Du nervös och orolig när Du ska läsa hög för klassen? (22)
21. Får Du vara med och leka med dem som Du helst vill leka med på rasterna? (23)
22. Tycker Du att det är trevligt att äta i matbepisningen? (25)
23. Händer det att Du är rädd för någon på rasterna? (26)
24. Vad skulle Du göra om Du finge bestämma själv? (27)
25. Händer det att Du mår illa på morgonen innan Du går till skolan? (28)
26. Tycker Du att Du får äta i lugn och ro i matbepisningen? (29)
27. Brukar Du fråga fröken om saker Du undrar över? (31)
28. Hur många av Dina kamrater trivs Du med i klassen? (32)
29. Är Du trött när Du kommer hem från skolan? (33)
30. Får Du vara ifred på rasterna? (34)
31. Har Du svårt att hinna med att göra allt vad fröken säger? (35)
32. Vågar Du fråga Din fröken om saker Du undrar över? (36)

4. Redovisning av resultat från faktoranalys av elevenkät
årskurs 3 (Pojkar)

I faktoranalysen ingående items, se sid. 45.

Interkorrelationsmatris, se bil. 8.

Residualfördelning, se bil. 9.

Oroterad faktormatris, se bil. 10.

Tabell 14. Roterad faktormatris för 4 faktorer: Elevenkät års-
kurs 3, pojkar

Faktorladdningar och kommunaliteter (h^2) jämte procentuell
fördelning av variansen.

Item	I	II	III	IV	h^2
1	0.12	0.06	-0.16	0.85	.77
2	0.04	0.11	-0.00	-0.87	.77
3	0.19	0.16	0.70	-0.12	.57
4	0.48	-0.11	0.22	0.04	.14
5	0.53	-0.06	0.12	0.02	.30
6	0.16	0.01	0.59	-0.08	.38
7	0.60	-0.36	0.14	-0.12	.52
8	0.04	-0.11	0.48	-0.08	.25
9	0.29	-0.32	0.46	0.19	.43
10	-0.48	-0.00	0.22	-0.11	.29
11	-0.08	-0.19	-0.09	0.09	.06
12	-0.08	0.24	-0.01	-0.03	.06
13	0.19	0.05	0.77	-0.07	.64
14	-0.68	0.10	0.09	0.03	.49
15	-0.32	0.49	0.41	0.24	.57
16	-0.19	0.40	0.02	0.18	.23
17	-0.02	0.72	0.20	-0.32	.66
18	0.62	0.16	0.12	-0.00	.43
19	0.05	0.05	0.38	0.28	.23
20	0.37	-0.22	0.48	-0.18	.45
21	0.66	-0.08	-0.13	-0.05	.47
22	0.06	0.68	-0.05	-0.04	.48
23	0.40	0.03	0.28	0.17	.27
24	0.24	0.30	0.23	0.14	.23
25	0.21	0.06	0.66	-0.13	.50
26	0.18	-0.63	-0.24	0.07	.49
27	0.41	-0.15	-0.14	0.09	.22
28	0.68	0.21	-0.03	0.01	.50
29	0.00	0.19	0.42	0.12	.23
30	0.39	0.18	0.27	0.07	.26
31	0.41	-0.17	0.53	0.14	.50
32	0.40	0.16	0.10	0.34	.31
	4.24	2.89	3.41	2.13	12.67
Procent av vari- ansen	33	23	27	17	100

Sammansättning och tolkning av skalor

Vid konstruktionen av skalor har items med faktorladdningar från ca .40 och högre i den oroterade faktormatrisen medtagits. Frågorna sammanställs faktorvis och rangordnade efter faktorladdningarnas styrka. Itemnummer och formulering är i enlighet med enkätformulären.

Skala 1 (faktor I) Pojkar årskurs 3. Retestkoefficient = .79

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
15	Har Du roligt på rasterna?	.68
32	Hur många av Dina kamrater trivs Du med i klassen?	.68
23	Får Du vara med och leka med dem som Du helst vill leka med på rasterna?	.66
20	Tycker Du att det är bråkigt i klassrummet när ni arbetar?	.62
7	Trivs Du med Dina kamrater i klassen?	.60
5	Tycker Du att kamraterna bråkar mycket på rasterna?	.53
4	Tycker Du att det är roligt i skolan?	.48
10	Händer det att andra barn bråkar med Dig till och från skolan?	.48
31	Brukar Du fråga fröken om saker Du undrar över?	.41
26	Händer det att Du är rädd för någon på rasterna?	.40
36	Vågar Du fråga Din fröken om saker Du undrar över?	.40
34	Får Du vara ifred på rasterna?	.39
37	Trivs Du bra i skolan?*)	

I årskurs 3 tycks kamraterna spela en betydande roll vad gäller den allmänna trivseln i skolan. Trivseln med undervisningen och skolämnena ligger genomgående på en hög nivå enligt attityderna till skolämnena. Uttrycken roligt, trevligt, trivsamt hänger tydligen intimt samman med såväl kamrattrivsel som med trivsel med undervisningen. Någon gränsdragning mellan de två aspekterna på skoltrivsel är i årskurs 3 ej så märkbar. Vid konstruktionen av frågorna hade vi i större utsträckning än som framkommit

*) Frågan har ej ingått i faktoranalysen på grund av alltför sned svarsfördelning på alternativen. Med stor sannolikhet torde den ha ingått med relativt hög laddning i faktorn vid en analys. Denna bedömning är gjord med ledning av de värden frågan erhållit vid faktoranalyserna för årskurserna 6 och 8.

vid analysen räknat med större åtskillnad mellan olika trivselfaktorer i skolsituationen. Vi benämner denna första faktor Allmän skoltrivsel.

Skala 2 (faktor II) Pojkar årskurs 3. Retestkoefficient = .67

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
19	Tycker Du att man måste äta för fort i skolan?	.72
25	Tycker Du att det är trevligt att äta i matbepisningen?	.68
29	Tycker Du att Du får äta i lugn och ro i matbepisningen?	.63
16	Tycker Du att trafiken är besvärlig på skolvägen?	.49

Vid studium av frekvensfördelningar på frågorna ovan finner man, att i genomsnitt drygt 20 % av eleverna i årskurs 3 ger uttryck för en negativ uppfattning vad gäller frågeställningarna ovan. Bepisningen tycks enligt många elevers uppfattning inte äga rum under sådana yttre former som är helt tilltalande för dessa elever. Erfarenhetsmässigt tycks även en sådan attityd kunna förmärkas i den praktiska skolsituationen. Bepisningen sker inte så sällan under en viss tidsnöd med ett hårt pressat tidsschema som följd. Köbildningar med väntetider utgör i skolan inte så sällan grogrunden för konfliktsituationer av olika slag eleverna emellan. Stoj, slammer och trängsel är många gånger oundvikliga i en del bispisningslokaler. Mindre gott bordsskick hos vissa elever kan också bidra till en negativ attitydbildning hos somliga elever. Orsakerna kan givetvis ej närmare analyseras ur vårt material, men faktorerna ovan torde sannolikt spela en icke oväsentlig roll i elevernas inställning till bispisningssituationen i skolan.

Om man ser det ovan anförda värdet 20 % i relation till den allmänna skoltrivseln hos årskursens elever så framstår bispisningsförhållandena i de aspekter som frågorna belyser inte helt tillfredsställande enligt författarens bedömning.

I faktorn ovan ingår även en fråga rörande skolvägen. Sambandet är inte så lätt att tolka, men torde till viss del ha vissa yttre miljöfaktorer involverade, exempelvis kamratförhållanden.

Faktorn torde i första hand, med utnyttjande av de tre första frågorna, kunna användas för belysande av bispisningsinställningen hos eleverna och som sådan ges benämningen Inställning till skolbepisningen.

Skala 3 (faktor III) Pojkar årskurs 3. Retestkoefficient = .79

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
13	Händer det att Du har ont i magen på morgonen innan Du går till skolan?	.77
3	Händer det att Du har ont i huvudet på morgonen innan Du går till skolan?	.70
28	Händer det att Du mår illa på morgonen innan Du går till skolan?	.66
6	Hur mycket läxor tycker Du att Ni har?	.59
35	Har Du svårt att hinna med att göra allt vad fröken säger?	.53
22	Blir Du nervös och orolig, när Du ska läsa högt för klassen?	.48
8	Tycker Du att det är roligt att få gå fram till svarta tavlan för att rita, räkna eller skriva något?	.48
9	Tycker Du att det är för jobbigt i skolan?	.46
33	Är Du trött när Du kommer hem från skolan?	.42

Av frågornas innehåll att döma synes denna faktor ge uttryck för en symtombild som till sin karaktär närmast antyder ett slags neuroasteniskt syndrom. De enskilda frågorna berör såväl psykosomatiska symtom som trötthetsreaktioner inför skolsituationen eller skolarbetet. Erfarenheter från skolpsykologiskt diagnosarbete stöder de empiriska resultaten ovan. Intressant är här att konstatera de klara sambanden mellan somatiska och psykiska yttringar, vilket inte framträder på ett lika konsekvent sätt inom de högre årskurserna.

På grund av de relativt få frågorna i skalan anser vi oss på detta stadium ej äga tillräckligt grund för att tillämpa ett kliniskt betraktelsesätt, men ytterligare analyser och jämförelser med kliniska bedömningar skulle kanske kunna ge stöd åt eller vägledning till en dylik diagnostisk bedömning. Försiktigtvis nöjer vi oss f. n. med att benämna faktorn Psykosomatisk reaktion.

Skala 4 (faktor IV) Pojkar årskurs 3. Retestkoefficient = .70

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
1	Vad har Du för det mesta för sällskap när Du går hem från skolan?	.85
2	Vad skulle Du helst vilja ha för sällskap när Du går till och från skolan?	.87

Endast dessa frågor ingår med någon högre grad av faktorladdning. De samvarierar i hög grad och de höga laddningarna avviker markant från övriga lågt laddade frågor i faktorn. De berör skolvägsförhållanden och är såtillvida rätt specifika. Det är tveksamt om de kan läggas till grund för någon meningsfull skala, varför den inte ges någon benämning.

5. Redovisning av resultat från faktoranalys av elevenkät
årskurs 3 (Flickor).

I faktoranalysen ingående items, se sid. 45.

Interkorrelationsmatris, se bil. 11.

Residualfördelning, se bil. 12.

Oroterad faktormatris, se bil. 13.

Tabell 15. Roterad faktormatris för 4 faktorer: Elevenkät års-
kurs 3, flickor.

Faktorladdningar och kommunaliteter (h^2) jämte procentuell
fördelning av variansen.

Item	I	II	III	IV	h^2
1	-0.11	-0.10	0.67	0.01	.47
2	-0.09	-0.15	0.70	0.04	.52
3	0.62	-0.05	-0.10	0.05	.40
4	0.11	-0.13	-0.05	0.63	.43
5	-0.54	0.03	0.21	0.30	.43
6	-0.68	0.06	0.18	-0.16	.54
7	-0.02	-0.46	-0.08	0.61	.59
8	-0.04	-0.06	-0.00	0.40	.17
9	0.33	0.01	-0.04	0.67	.56
10	-0.25	0.18	-0.04	-0.32	.20
11	-0.04	0.37	-0.18	-0.14	.19
12	-0.14	-0.53	-0.41	0.13	.49
13	0.75	-0.19	-0.09	0.08	.62
14	0.28	-0.06	-0.11	-0.61	.47
15	0.19	0.48	-0.05	-0.07	.28
16	-0.01	0.16	-0.29	0.43	.30
17	-0.15	-0.62	-0.14	0.32	.54
18	0.52	-0.10	-0.17	0.39	.47
19	0.15	0.18	0.40	0.17	.24
20	0.35	0.34	0.19	0.40	.43
21	-0.38	0.25	-0.13	0.40	.38
22	-0.04	0.63	-0.41	0.38	.71
23	0.25	0.16	-0.19	-0.43	.31
25	0.84	0.10	-0.04	-0.03	.73
26	0.28	-0.75	-0.28	0.18	.75
27	0.09	-0.04	0.22	0.06	.06
28	0.15	-0.11	-0.12	0.72	.57
29	0.37	0.07	-0.33	0.17	.28
30	0.59	0.26	0.01	0.28	.49
32	0.24	0.18	0.27	0.36	.29
	3.62	3.19	2.13	3.95	12.89
Procent av vari- ansen	28	25	16	31	100

Sammansättning och tolkning av skalor

Skalorna presenteras i samma ordning som de förekommer för pojkarna. Då skalor och faktornummer enligt analysen ej överensstämmer för pojkar och flickor i årskursen bör skalbeteckningen användas vid eventuella jämförelser mellan könen.

Skala 1 (faktor IV) Flickor årskurs 3. Retestkoefficient = .75

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
32	Hur många av Dina kamrater trivs Du med i klassen?	.72
9	Tycker Du att det är jobbigt i skolan?	.67
4	Tycker Du att det är roligt i skolan?	.63
15	Har Du roligt på rasterna?	.61
7	Trivs Du med Dina kamrater i klassen?	.61
18	Hur vill Du helst leka på rasterna?	.43
26	Händer det att Du är rädd för någon på rasterna?	.43
23	Får Du vara med och leka med dem som Du helst vill leka med på rasterna?	.40
8	Tycker Du att det är roligt att få gå fram till svarta tavlan för att rita, räkna eller skriva något?	.40
36	Vågar Du fråga Din fröken över saker Du undrar över?	.36
37	Trivs Du bra i skolan?*	-

Liksom förhållandet var hos pojkarna så spelar kamraterna en avgörande roll för flickornas trivsel i skolan. Flertalet frågor i faktorn är gemensamma för de båda könen. Att skilja mellan kamrattrivsel och allmän trivsel låter sig inte göra med den uppsättning frågor enkäten innehåller. Sannolikt innebär skoltrivsel en generell och ospecificerad inställning till skolans hela sociala och pedagogiska värld. Vi benämner faktorn på samma sätt som för pojkarna Allmän skoltrivsel.

Skala 2 (faktor II) Flickor årskurs 3. Retestkoefficient = .65

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
29	Tycker Du att Du får äta i lugn och ro i matbespisningen?	.75
25	Tycker Du att det är trevligt att äta i matbespisningen?	.63
19	Tycker Du att man måste äta för fort i skolan?	.62
16	Tycker Du att trafiken är besvärlig på skolvägen?	.48

* se not sid. 47.

Även för denna faktor visar sig överensstämmelsen mellan könen mycket stor. Exakt samma frågor ingår i faktorn för såväl pojkar som flickor i årskursen. Även faktorladdningarna uppgår till förvånansvärt lika värden.

De kommentarer som gjorts för pojkarnas del är givetvis även gällande för flickornas del. Faktorn benämnes också på samma sätt Inställning till skolbespisningen.

Skala 3 (faktor I) Flickor årskurs 3. Retestkoefficient = .77

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
28	Händer det att Du mår illa på morgonen innan Du går till skolan?	.84
13	Händer det att Du har ont i magen på morgonen innan Du går till skolan?	.75
6	Hur mycket läxor tycker Du att Ni har?	.68
3	Händer det att Du har ont i huvudet på innan Du går till skolan?	.62
5	Tycker Du att kamraterna bråkar mycket på rasterna?	.54
34	Får Du vara ifred på rasterna?	.59
20	Tycker Du att det är bråkigt i klassrummet när Ni arbetar?	.52
33	Är Du trött när Du kommer hem från skolan?	.37

De "rena" psykosomatiska frågorna ingår liksom för pojkarnas del med de högsta laddningarna. Dessutom tillkommer frågor som berör arbetsbelastningen i skolan samt frågor rörande trötthet och känslighet för störningar från kamraternas sida. Liksom för pojkarnas vidkommande kan symtombilden antyda vissa neuroastenska drag hos de elever som säger sig känna av yttringarna enligt frågorna ovan. Liksom för pojkarnas del vill vi benämna skalan Psykosomatisk reaktion.

Skala 4 (faktor III) Flickor årskurs 3. Retestkoefficient = .77

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
1	Vad skulle Du helst vilja ha för sällskap när Du går till och från skolan?	.70
2	Vad har Du för det mesta för sällskap när Du går hem från skolan?	.67
19	Har Du eget rum eller egen vrå hemma, där Du kan vara ifred och ha Dina grejor?	.40

Även i denna faktor är likheten med motsvarande faktor för pojkar mycket stor. Faktorladdningarna framträder dock med något mindre pregnans i de två frågor som berör skolvägen och dessutom tillkommer frågan rörande eget rum eller vrå hemma. Vad som ligger bakom denna faktor är svårt att uttala sig om. Möjligen kan kamratsituationen vara mindre gynnsam för elever som har lågt värde på frågorna. Då faktorn är svår att ge en meningsfull tolkning avstår vi från att ge den någon benämning.

Kommentarer till faktoranalysen för årskurs 3

Till skillnad från analyserna för årskurserna 6 och 8 framträder här en markant likhet i faktorstrukturerna för de båda könen i årskursen. Likheten är framträdande i såväl innehållet i de olika skalorna som beträffande laddningarnas styrka och ordningen av frågorna i faktorerna.

Denna överensstämmelse torde i en kommande analys på en ny och förbättrad version av frågeformuläret kunna möjliggöra en gemensam faktoranalys för årskursens elever utan att behöva särskilja könen åt. De samstämmiga resultaten överraskar knappast med hänsyn till de större likheter som erfarenhetsmässigt föreligger könen emellan i fråga om attityder, intressen, aktiviteter m.m. jämfört med könen i högre åldrar. Iakttagelserna är värdefulla, då någon säker uppfattning om samstämmigheten i de avseenden som enkätfrågorna berört ej förelåg när analysen planerades.

Följande 27 frågor ur frågeformuläret för årskurserna 6 och 8 har efter studium av svarsfördelning på olika alternativ, beräkningar av medelvärden och spridningar ansetts kunna ingå i faktoranalysen. Endast ett par av de från början planerade frågorna för faktoranalytisk bearbetning har måst utgå på grund av alltför sneda svarsfördelningar eller på grund av brister i reliabilitets-hänseende. Frågornas nummer i formulären anges inom parentes.

6. Frågor ur elevenkäterna för årskurserna 6 och 8 som ingått i faktoranalysen.

1. Har Du någon kamrat i klassen som Du särskilt ofta är tillsammans med ? (1)
2. Tycker Du att vägen eller resan till skolan är besvärlig ? (2)
3. Tycker Du att det är roligt i skolan ? (3)
4. Trivs Du med Dina kamrater i klassen ? (4)
5. Tycker Du om att gå fram till tavlan för att lösa en uppgift ? (5)
6. Tycker Du att det är för jobbigt i skolan ? (6)
7. Sitter Du och tänker på annat under timmarna ? (7)
8. Händer det att Du har ont i magen på morgonen innan Du går till skolan ? (8)
9. Hur mycket läxor tycker Du att Ni har ? (9)
10. Har Du trevligt på rasterna ? (10)
11. Har Du svårt att hinna med arbetstakten i skolan ? (11)
12. Händer det att Du blir störd av bråk i klassen under lektionerna ? (12)
13. Tycker Du att det är obehagligt att framträda inför klassen ? (14)
14. Blir Du nervös och orolig när Du skall läsa högt i klassen ? (16)
15. Tycker Du att Du får äta i lugn och ro i bespisningen ? (17)
16. Vad skulle Du göra om Du finge bestämma själv ? (20)
17. Händer det att Du har svårt att få fram det rätta svaret, när Du får en fråga i skolan ? (21)
18. Händer det att Du mår illa på morgonen innan Du går till skolan ? (22)
19. Trivs Du bra i skolan ? (24)
20. Tycker Du att det är för mycket spring mellan olika salar och byggnader i skolan ? (28)
21. Är Du ängslig för att det skall gå dåligt på skrivningar och prov i skolan ? (29)
22. Tycker Du att det är för bråkigt på rasterna ? (30)
23. Tycker Du att skolan känns som ett tvång ? (31)
24. Tycker Du att undervisningen i skolan är intressant och omväxlande ? (32)
25. Tycker Du att det är trevligt att äta i bespisningen ? (33)
26. Händer det att Du oroar Dig för saker i skolan ? (34)
27. Känner Du Dig trött när Du kommer hem från skolan ? (35)

Följande 27 frågor ur frågeformuläret för årskurserna 6 och 8 har efter studium av svarsfördelning på olika alternativ, beräkningar av medelvärden och spridningar ansetts kunna ingå i faktoranalysen. Endast ett par av de från början planerade frågorna för faktoranalytisk bearbetning har måst utgå på grund av alltför sneda svarsfördelningar eller på grund av brister i reliabilitets-hänseende. Frågornas nummer i formulären anges inom parentes.

6. Frågor ur elevenkäterna för årskurserna 6 och 8 som ingått i faktoranalysen.

1. Har Du någon kamrat i klassen som Du särskilt ofta är tillsammans med ? (1)
2. Tycker Du att vägen eller resan till skolan är besvärlig ? (2)
3. Tycker Du att det är roligt i skolan ? (3)
4. Trivs Du med Dina kamrater i klassen ? (4)
5. Tycker Du om att gå fram till tavlan för att lösa en uppgift ? (5)
6. Tycker Du att det är för jobbigt i skolan ? (6)
7. Sitter Du och tänker på annat under timmarna ? (7)
8. Händer det att Du har ont i magen på morgonen innan Du går till skolan ? (8)
9. Hur mycket läxor tycker Du att Ni har ? (9)
10. Har Du trevligt på rasterna ? (10)
11. Har Du svårt att hinna med arbetstakten i skolan ? (11)
12. Händer det att Du blir störd av bråk i klassen under lektionerna ? (12)
13. Tycker Du att det är obehagligt att framträda inför klassen ? (14)
14. Blir Du nervös och orolig när Du skall läsa högt i klassen ? (16)
15. Tycker Du att Du får äta i lagu och ro i bespisningen ? (17)
16. Vad skulle Du göra om Du finge bestämma själv ? (20)
17. Händer det att Du har svårt att få fram det rätta svaret, när Du får en fråga i skolan ? (21)
18. Händer det att Du mår illa på morgonen innan Du går till skolan ? (22)
19. Trivs Du bra i skolan ? (24)
20. Tycker Du att det är för mycket spring mellan olika salar och byggnader i skolan ? (28)
21. Är Du ängslig för att det skall gå dåligt på skrivningar och prov i skolan ? (29)
22. Tycker Du att det är för bråkigt på rasterna ? (30)
23. Tycker Du att skolan känns som ett tvång ? (31)
24. Tycker Du att undervisningen i skolan är intressant och omväxlande ? (32)
25. Tycker Du att det är trevligt att äta i bespisningen ? (33)
26. Händer det att Du oroar Dig för saker i skolan ? (34)
27. Känner Du Dig trött när Du kommer hem från skolan ? (35)

7. Redovisning av resultat från faktoranalys av elevenkät årskurs 6 (Pojkar)

I faktoranalysen ingående items, se sid. 54.
 Interkorrelationsmatris, se bil. 14.
 Residualfördelning, se bil. 15:1.
 Roterad faktormatris, se bil. 16.

Tabell 16. Roterad faktormatris för 5 faktorer: Elevenkät årskurs 6, pojkar.

Faktorladdningar och kommunaliteter (h^2) jämte procentuell fördelning av variansen.

Item	I	II	III	IV	V	h^2
1	.20	-.21	-.07	.32	-.28	.27
2	-.02	-.02	.14	-.57	-.15	.37
3	.76	.09	.28	-.19	.10	.71
4	.51	-.06	-.30	.34	.23	.53
5	.17	-.06	.21	.03	.60	.44
6	.27	-.18	.77	.02	.10	.70
7	.28	-.16	.42	.29	.04	.37
8	.01	.86	-.05	.10	.16	.78
9	.27	.07	.22	.04	.32	.23
10	.53	-.15	.05	.04	.23	.36
11	.18	.14	.71	.22	-.12	.62
12	.12	.12	.19	.39	-.03	.21
13	.02	.05	.21	.25	.51	.38
14	.09	.23	.03	.00	.77	.66
15	.34	.06	.08	.50	.08	.38
16	-.76	.17	-.01	.30	.10	.71
17	-.08	.13	.63	.10	.13	.45
18	.12	.87	.13	-.04	-.06	.80
19	.74	-.32	.11	-.27	-.06	.73
20	-.03	-.02	-.03	-.05	.17	.03
21	-.09	.12	.21	.30	.42	.33
22	.10	-.01	.01	-.56	.24	.38
23	.70	-.02	.26	-.07	.19	.60
24	.59	-.17	.38	-.20	-.01	.55
25	-.59	.00	-.09	.25	.05	.42
26	-.03	.08	.40	.37	.24	.36
27	.20	.21	.05	.20	.43	.32
	3.97	1.99	2.48	2.07	2.19	12.70
Procent av variansen	31	16	20	16	17	100

tär. Intressant är att notera att detta förhållande tycks vara specifikt för pojkarnas del. För flickornas vidkommande är faktorn ifråga representerad av flera frågor och företer därmed även en annan karaktär. En närmare diskussion förs om dessa förhållanden i samband med analys av flickornas frågeformulär.

Faktorn ovan innesluter i sig frågor som båda ger uttryck för lätt definierbara psykosomatiska symtom. Genom att faktorn endast är representerad av dessa två items och genom att den kommer till så klart uttryck i höga laddningar kan den bedömas vara av relativt specifik karaktär. Någon tolkning av faktorn är knappast relevant, utan den tycks klart mäta psykosomatisk reagens i de avseenden som frågorna behandlar. Faktorn benämnes sålunda psykosomatisk reaktion.

Skala 3 (faktor III) Pojkar åk 6, Retestkoefficient = ,78

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
6	Tycker Du att det är för jobbigt i skolan?	.77
7	Sitter Du och tänker på annat under timmarna?	.42
11	Har Du svårt att hinna med arbetstakten i skolan?	.71
17	Händer det att Du har svårt att få fram det rätta svaret när Du får en fråga i skolan?	.63
26	Händer det att Du oroar Dig för saker i skolan?	.40

I denna faktor ingår frågor, som närmast ger uttryck för hur eleverna upplever sin arbetssituation i skolan med avseende på arbetsbelastning. Inte så få elever upplever arbetet eller vistelsen i skolan som jobbig och arbetsam. Inslag av oro och i viss mån av psykisk press, som upplevs som betungande bidrar till att vi närmast tolkar de bakomliggande komponenterna, som ingående i ett neuroasteniskt syndrom. Faktorn är inte helt entydig, men vi anser att en tolkning i nämnd riktning har viss relevans.

Faktorn ges benämningen Arbetsbelastning.

Skala 4 (faktor IV) Pojkar åk 6. Retestkoefficient = .71

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
2	Tycker Du att vägen eller resan till skolan är besvärlig?	.57
22	Tycker Du att det är för bråkigt på rasterna?	.56
12	Händer det att Du blir störd av bråk i klassen under lektionerna?	.39
15	Tycker Du att Du får äta i lugn och ro i bespisningen?	.50
1	Har Du någon kamrat i klassen som Du särskilt ofta är tillsammans med?	.32

Det gemensamma i ovanstående frågor tycks närmast vara trivsselförhållanden i kamratkretsen. I viss mån är arbetsmiljön i kretsen av klasskamraterna involverad. Känslighet för störningar i en sådan miljö tycks framträda. Skalan är något svårtolkad men relationerna till kamraterna i klassen tycks vara mest framträdande. Skalan kan därför med viss meningsfullhet benämnas Kamratrelationer.

Skala 5 (faktor V) Pojkar åk 6. Retestkoefficient = .82

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
14	Blir Du nervös och orolig när Du skall läsa högt i klassen?	.77
5	Tycker Du om att gå fram till tavlan för att lösa en uppgift?	.60
13	Tycker Du att det är obehagligt att framträda inför klassen?	.51
27	Känner Du Dig trött när Du kommer hem från skolan?	.43
21	Är Du ängslig för att det ska gå dåligt på skrivningar och prov i skolan?	.42

Flertalet frågor i denna faktor ger uttryck för viss ängslan och nervositet i samband med skolgången. Framförallt tycks det gälla situationer där krav på prestationer av något slag är framträdande. Den form av ängslan som tycks vara tolkbar i denna faktor är sannolikt av speciell natur och förmodligen att hänföra till ängslighet i samband med provsituationer, läxor och förhör. Då denna form av ängslan är korrelerad med allmän ängslighet ($r = .47$) (Ljung, 1960, sid. 14) kan det vara motiverat att benämna faktorn med det allmänna uttrycket Ängslan.

8. Redovisning av resultat från faktoranalys av elevenkät årskurs 6 (Flickor)

Förteckning över items ingående i faktoranalysen, se sid. 54.

Interkorrelationsmatris, se bil. 17.

Residualfördelning, se bil. 15:2.

Oroterad faktormatris, se bil. 18.

Tabell 17. Roterad faktormatris för 5 faktorer i elevenkät årskurs 6, flickor.

Faktorladdningar och kommunaliteter (h^2) jämte procentuell fördelning av variansen.

Item	I	II	III	IV	V	h^2
1	.10	-.07	.14	.01	.47	.26
2	.14	.08	.71	.17	.65	.99
3	.60	.00	.22	.15	-.25	.49
4	.55	.25	-.11	.23	.21	.48
5	.26	-.04	.91	-.05	.17	.92
6	.27	.04	.30	.47	-.08	.39
7	.15	-.11	.05	.15	-.38	.20
8	.08	-.79	-.05	.00	.02	.63
9	.32	-.20	.00	.24	.20	.25
10	.37	.24	.19	.22	.05	.28
11	.13	.00	.02	.76	.02	.60
12	.11	.16	.07	.26	.07	.12
13	.07	.16	.55	.20	-.00	.37
14	.05	.51	.36	.17	-.21	.47
15	.23	.57	.08	.10	.10	.41
16	.68	.04	-.07	.42	-.20	.69
17	.06	.16	.09	.73	-.15	.60
18	.18	.74	-.07	.12	-.02	.60
19	.88	.09	-.17	.23	.19	.90
20	-.15	.35	.24	.09	-.22	.26
21	-.11	.33	.33	.34	-.32	.45
22	.14	.31	.05	.47	-.35	.46
23	.61	.20	.20	.00	-.02	.46
24	.66	-.04	.24	-.04	-.21	.53
25	.39	.42	.08	.02	-.03	.34
26	.21	.46	.14	.56	-.24	.65
27	-.13	.52	.17	.17	.02	.35
	3.58	3.04	2.34	2.66	1.52	13.15
Procent av variansen	27	23	18	20	12	100

Sammanställning och tolkning av skalor

Skala 1 (faktor I) Flickor åk 6. Retestkoefficient = .82

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
19	Trivs Du bra i skolan?	.88
16	Vad skulle Du göra om Du finge bestämma själv?	.68
24	Tycker Du att undervisningen i skolan är intressant och omväxlande?	.66
23	Tycker Du att skolan känns som ett tvång?	.61
3	Tycker Du det är roligt i skolan?	.60
4	Trivs Du med Dina kamrater i klassen?	.55
10	Har Du trevligt på rasterna?	.37

Ovanstående faktor innehåller på ett undantag när samma frågor som ingick i pojkarnas skala 1. Överensstämmelsen mellan könen är i denna faktor hög. Frågorna har med allmän skoltrivsel att göra och benämnes i överensstämmelse med pojkarnas skala Allmän skoltrivsel.

Skala 2 (faktor II) Flickor åk 6. Retestkoefficient = .67

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
8	Händer det att Du har ont i magen på morgonen innan Du går till skolan?	.79
18	Händer det att Du mår illa på morgonen innan Du går till skolan?	.74
15	Tycker Du att Du får äta i lugn och ro i bespisningen?	.57
27	Känner Du Dig trött när Du kommer hem från skolan?	.52
26	Händer det att Du oroar Dig för saker i skolan?	.46
25	Tycker Du att det är trevligt att äta i bespisningen?	.42
14	Blir Du nervös och orolig när Du skall läsa högt i klassen?	.51
20	Tycker Du att det är för mycket spring mellan olika salar och byggnader i skolan?	.35

De två första frågorna är desamma som ingick i motsvarande faktor för pojkarna. Endast dessa två frågor bildade denna faktor.

För flickornas del är faktorstrukturen annorlunda. Här tillkommer ängslighetsfrågorna. Psykosomatiska symtom och ängslighet hänger mer markant ihop för flickornas del. För pojkarna är dessa yttringar skilda åt i analysen.

Förhållandet ger anledning till vissa reflektioner och funderingar kring uppkomsten av sådana differenser mellan könen.

I litteraturen kring forskning rörande ängslighet framkommer bl. a. resultat som visar att flickor uppvisar högre grad av "allmän ängslighet" och den hypotes, som närmast ligger till hands är den, att det är mer socialt acceptabelt för flickor än för pojkar att erkänna ängslan och bekymmer (distress) (Sarnoff, Lighthall, Waite, Davidson, Sarason 1958).

I vårt analys förefaller det som om besvär som ont i magen och ont i huvudet för pojkarnas del mera är av somatisk natur än psykisk. Sambandet med frågor som berör ängslan och oro är oftast mycket låga och närmar sig i flera fall 0-samband. Det förefaller som om hypotesen ovan även i vårt material kan bedömas som antagbar. Våra frågor rörande ängslan innehåller termer som ängslighet, orolig, nervös. Sådana epitet anses ej passa ihop med pojkar, som i stället bör kunna uppträda med "tuffhet" och okänslighet. Ängslighetsfaktorn kommer dock även till synes hos pojkarna, men är mindre utpräglad och uttryckt i frekvensmått framträder den i mindre hög grad (se fördelningen på svarsalternativ i enskilda items).

Ängslighetsfaktorn tycks således av våra data att döma framträda med större pregnans för flickornas del och även vara av mera mångfacetterad karaktär. Faktorn benämnes Ängslan men implicerar i motsatsförhållandet hos pojkarna även psykosomatiska störningar, vilket bör uppmärksammas.

Skala 3 (faktor III) Flickor åk 6. Retestkoefficient = .72

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
2	Tycker Du att vägen eller resan till skolan är besvärlig?	.71
5	Tycker Du om att gå fram till tavlan för att lösa en uppgift?	.91
13	Tycker Du att det är obehagligt att framträda inför klassen?	.55
14	Blir Du nervös och orolig när Du ska läsa högt i klassen?	(.36)
21	Är Du ängslig för att det skall gå dåligt på skrivningar och prov i skolan?	(.33)

Faktorn är inte särskilt entydig, men flertalet frågor tycks kunna hänföras till förhållanden, där obehag i samband med framträdande inför kamrater inställer sig. De två sista frågorna ingår med obetydligt högre laddningar även i en annan faktor, ängslighetsfaktorn och hela faktorn tycks också innehålla icke obetydliga komponenter av ängslighetskaraktär med betoning på ängslan inför att framträda. Man kan endast spekulera kring orsaksfaktorer, som kan ha samband med flickornas tidigare utveckling i fysiskt hänseende och de reaktioner av pubertetsbetingad art, som framkallar vissa bekymmer eller otillfredsställelse rörande utseende eller kroppslig utveckling i största allmänhet.

Skalan kan preliminärt ges beteckningen Ängslan inför kamratreaktioner.

Skala 4 (faktor IV) Flickor åk 6. Retestkoefficient = .74

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
6	Tycker Du att det är för jobbigt i skolan?	.47
11	Har Du svårt att hinna med arbetstakten i skolan?	.76
17	Händer det att Du har svårt att få fram det rätta svaret, när Du får en fråga i skolan?	.73
21	Är Du ängslig för att det ska gå dåligt på skrivningar och prov i skolan?	.34
22	Tycker Du att det är för bråkigt på rasterna?	.47
26	Händer det att Du croar Dig för saker i skolan?	.56
9	Hur mycket läxor tycker Du att ni har?	.34

Värdena i denna faktor sammanfaller i hög grad med de värden och de items som ingick i motsvarande faktor för pojkarnas del. Vi tolkar innehållet i faktorn som utslag för hur eleverna upplever sin arbetssituation i skolan. För inte så få elever upplevs skolan som arbetssam, jäktig och stressbetonad. En viss oro och ångslan är tydligen också förknippad med skolgången för dessa elever. En närmare analys av denna faktor torde vara av stort intresse. Vad är det i övrigt som kännetecknar dessa elever och i hur stor utsträckning förekommer sådana symtom som ingår i den ovan beskrivna faktorn?

Liksom för pojkarna vill vi på grundval av frågornas innehållsliga struktur benämna faktorn med den allmänna termen Arbetsbelastning.

Skala 5 (faktor V) Flickor åk 6. Retestkoefficient = .66

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
1	Har Du någon kamrat i klassen som Du särskilt ofta är tillsammans med?	.47
2	Tycker Du att vägen eller resan till skolan är besvärlig?	(.65)
22	Tycker Du att det är för bråkigt på rasterna?	(.35)

I denna faktor ingår endast ett par frågor med någon betydelsefull laddning. Den tredje frågan ingår även i faktor nr IV. Någon relevant tolkning låter sig knappast göras. Frågorna ingår för pojkarnas del i faktorn Kamratrelationer, men synes där ingå i en mera renodlad faktor innehållande flera items rörande kamratrelationerna. Frågornas innehåll tyder dock på att kamratförhållanden berörs i faktorn ifråga, men är ej av så markant art. Faktorn torde därför knappast kunna läggas till grund för någon enhetlig och klart framträdande skala.

9. Redovisning av resultat från faktoranalys av elevenkät årskurs 8 (Pojkar)

Förteckning över items ingående i faktoranalysen, se sid. 54.
 Interkorrelationsmatris, se bil. 19.
 Residualfördelning, se bil. 20:i.
 Oroterad faktormatris, se bil. 21.

Tabell 18. Roterad faktormatris för 5 faktorer i elevenkät årskurs 8, pojkar.

Faktorladdningar och kommunaliteter (h^2) jämte procentuell fördelning av variansen.

Item	I	II	III	IV	V	h^2
1	0.08	-0.01	0.22	-0.21	0.07	0.10
2	0.07	-0.03	-0.00	-0.22	0.46	0.27
3	0.82	0.05	0.08	-0.02	0.23	0.74
4	0.32	0.38	-0.26	-0.03	-0.01	0.32
5	0.42	0.09	-0.31	-0.03	-0.01	0.28
6	0.30	-0.06	-0.03	0.13	0.71	0.61
7	0.48	-0.08	-0.10	0.29	0.32	0.43
8	0.15	0.19	-0.01	0.78	0.33	0.78
9	0.35	0.14	0.05	-0.01	0.68	0.60
10	0.27	0.37	0.02	-0.08	0.03	0.21
11	-0.38	0.24	-0.21	0.36	0.25	0.44
12	-0.14	0.36	0.09	-0.09	0.16	0.19
13	0.13	0.33	-0.58	-0.10	-0.07	0.48
14	-0.18	0.66	-0.29	-0.14	-0.02	0.57
15	-0.02	0.35	0.56	-0.09	-0.34	0.57
16	0.59	0.23	0.15	0.35	-0.15	0.57
17	0.33	0.43	-0.22	0.08	0.10	0.35
18	0.18	0.19	0.02	0.81	0.08	0.73
19	0.72	0.22	0.10	-0.29	0.23	0.71
20	0.05	0.11	0.11	-0.05	0.42	0.21
21	-0.17	0.57	0.08	0.06	0.16	0.39
22	-0.06	0.39	-0.18	0.14	0.05	0.21
23	0.57	-0.34	-0.07	0.03	0.05	0.45
24	0.79	-0.05	0.03	-0.01	0.23	0.67
25	0.09	0.25	0.57	-0.01	0.07	0.40
26	-0.13	0.67	0.01	0.20	0.12	0.52
27	-0.09	0.28	0.02	0.11	0.43	0.28
	3.73	2.72	1.49	1.94	2.20	12.18
Procent av variansen	31	22	12	16	18	99

Sammanställning och tolkning av skalor

Skala 1 (faktor I) Pojkar åk 8. Retestkoefficient = .85

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
3	Tycker Du att det är roligt i skolan?	.82
24	Tycker Du att undervisningen i skolan är intressant och omväxlande?	.79
19	Trivs Du bra i skolan?	.72
16	Vad skulle Du göra om Du finge bestämma själv?	.59
23	Tycker Du att skolan känns som ett tvång?	.57
7	Sitter Du och tänker på annat under timmarna?	.48
5	Tycker Du om att gå fram till tavlan för att lösa en uppgift?	.42
11	Har Du svårt att hinna med arbetstakten i skolan?	.38

Liksom förhållandet i årskurs 6 framträder här de frågor som ger uttryck för en allmän inställning till skolan och skolarbetet. I motsats till motsvarande faktor i årskurs 6 ingår ej vissa frågor som ger uttryck för kamrattrivsel. Faktorn ovan tycks vara mer renodlad i sitt sätt att belysa faktorer, som har med allmän skoltrivsel att göra. Liksom vid tidigare analyser benämner vi därför den första faktorn Allmän skoltrivsel.

Skala 2 (faktor II) Pojkar åk 8. Retestkoefficient = .85

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
26	Händer det att Du croar Dig för saker i skolan?	.67
14	Blir Du nervös och orolig när Du ska läsa högt i klassen?	.66
21	Är Du ängslig för att det ska gå dåligt på skrivningar och prov i skolan?	.57
17	Händer det att Du har svårt att få fram det rätta svaret, när Du får en fråga i skolan?	.43
22	Tycker Du att det är för bråkigt på rasterna?	.39
4	Trivs Du med Dina kamrater i klassen?	.38
10	Har Du trevligt på rasterna?	.37
12	Händer det att Du blir störd av bråk i klassen under lektionerna?	.36
13	Tycker Du att det är obehagligt att framträda inför klassen?	.33

Denna faktor ger i första hand uttryck för vissa ängslighets-symtom, där kamraterna tycks spela en viss roll. Man kan förmoda att känsligheten inför kamraternas reaktioner i sådana situationer, där elevens yttre beteende, prestationer och agerande blir föremål för skärskådande, är särskilt uttalad. Detta förhållande är också allmänt konstaterat i samband med åldersstadiets karaktäristiska beteendemönster. Hur kamraterna reagerar är av väsentlig betydelse för den enskilde individen under denna åldersperiod. Avvikelse i exempelvis beteendemönster, utseende, klädsel, attityder och åsikter uppmärksammas och föranleder inte så sällan kommentarer i positiv eller negativ riktning. Inför den senare möjligheten är det inte osannolikt, att vissa reaktioner av oro och ängslan kan göra sig gällande bland ungdomar i pubertetsåldern.

Mot bakgrunden av vad som ovan framhållits och med den innebörd som faktorn ger uttryck för, vill vi benämna faktorn Ängslan, utan närmare specificering av arten av ett sådant symtom.

Skala 3 (faktor III) Pojkar åk 8. Retestkoefficient = .61

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
15	Tycker Du att Du får äta i lugn och ro i bespisningen?	.56
25	Tycker Du att det är trevligt att äta i bespisningen?	.57

I denna faktor ingår med någon högre grad av laddning endast de två frågor i enkäten, som har med bespisningen att skaffa. Övriga frågor är mycket obetydligt representerade eller ingår med negativ valens. Frågorna ingår med lägre grad av laddning även i ängslighetsfaktorn (.35 och .25). Faktorn svarar för endast 12 procent av den gemensamma variansen. Faktorn tycks vara av specifikt slag utan någon entydig dimensionalitet. Vilka faktorer i bespisningssituationen, som bidrager till attitydbildningen kan knappast tolkas utifrån frågornas innehållsmässiga karaktär. Möjligen kan man tolka faktorn som uttryck för trivsel med den yttre bespisningsmiljön och kan därför benämnas Inställning till skolbespisningen.

som inte så sällan kommer till uttryck från medicinskt håll om den hårda och fysiskt krävande situation, som många skolelever är utsatta för i dagens skola.

Vi benämner faktorn med samma term som angivits för tidigare årskurs nämligen Arbetsbelastning.

10. Redovisning av resultat från faktoranalys av elevenkät årskurs 8 (Flickor)

Förteckning över items ingående i faktoranalysen, se sid. 54.
 Interkorrelationsmatris, se bil. 22.
 Residualfördelning, se bil. 20:2.
 Oroterad faktormatris, se bil. 23.

Tabell 19. Roterad faktormatris för 5 faktorer i elevenkät årskurs 8, flickor.

Faktorladdningar och kommunaliteter (h^2) jämte procentuell fördelning av variansen.

Item	I	II	III	IV	V	h^2
1	0.13	-0.09	0.12	0.29	-0.53	0.40
2	0.04	-0.05	0.10	0.49	-0.24	0.31
3	0.73	-0.08	0.14	0.05	-0.21	0.61
4	0.46	0.05	0.55	-0.18	-0.11	0.56
5	0.25	0.06	0.26	-0.09	0.48	0.37
6	0.35	0.30	0.01	0.40	-0.05	0.38
7	0.54	0.25	0.08	0.21	-0.03	0.40
8	0.11	0.86	0.13	0.06	0.06	0.78
9	0.28	-0.10	0.20	0.36	0.09	0.26
10	0.26	-0.20	-0.33	0.24	0.04	0.28
11	-0.27	0.19	-0.08	-0.14	0.34	0.25
12	-0.16	0.21	-0.39	-0.02	-0.06	0.23
13	0.11	0.06	-0.02	0.16	0.66	0.48
14	0.12	-0.13	-0.16	0.42	-0.53	0.51
15	0.16	-0.03	0.73	0.10	-0.19	0.60
16	0.75	0.07	-0.07	0.06	-0.15	0.59
17	0.23	0.37	-0.21	0.15	0.43	0.44
18	0.03	0.84	0.09	0.04	-0.10	0.73
19	0.88	0.03	0.10	0.15	-0.02	0.82
20	0.00	0.06	0.24	0.03	0.15	0.09
21	-0.01	-0.33	0.04	0.29	0.36	0.33
22	-0.07	-0.04	0.03	0.53	0.15	0.31
23	0.69	0.02	0.02	-0.08	0.28	0.56
24	0.73	-0.06	0.10	-0.13	-0.24	0.61
25	0.20	-0.03	0.67	0.04	-0.04	0.49
26	0.06	0.37	0.03	0.40	0.10	0.31
27	0.18	0.19	0.05	0.64	0.10	0.49
	4.03	2.20	1.89	2.00	2.05	12.19
Procent av variansen	33	18	16	16	17	100

Sammansättning och tolkning av skalor

Skala 1 (faktor I) Flickor åk 8. Retestkoefficient = .83

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
19	Trivs Du bra i skolan?	.88
16	Vad skulle Du göra om Du finge bestämma själv?	.75
3	Tycker Du det är roligt i skolan?	.73
24	Tycker Du att undervisningen i skolan är intressant och omväxlande?	.73
23	Tycker Du att skolan känns som ett tvång?	.69
7	Sitter Du och tänker på annat under timmarna?	.54

Innehållet i ovanstående faktor överensstämmer i väsentlig grad med vad vi tidigare erhållit i faktor 1 för övriga elevkategorier. Frågornas art tyder på att faktorn söker belysa förhållanden i skolan som har med trivsel och intresse för skolarbetet att göra. Frågornas innehåll tyder på att faktorn inte är alltför specifik utan mera innesluter aspekter på den allmänna inställningen till skolan som helhet. Vi benämner därför som tidigare faktorn Allmän skoltrivsel.

Skala 2 (faktor II) Flickor åk 8. Retestkoefficient = .90

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
8	Händer det att Du har ont i magen på morgonen innan Du går till skolan?	.86
18	Händer det att Du mår illa på morgonen innan Du går till skolan?	.84

Faktorn framträder även här med samma innehållsliga struktur, som för pojkarna i samma årskurs. Laddningarna är höga och strängt taget endast förekommande i denna faktor. De skiljer sig också pregnant från övriga laddningar i faktorn ifråga. Dock kan till skillnad från pojkarna iaktas visst inslag av ängslighetsfrågor, även om de är på låg laddningsnivå. Tendenser till liknande förhållande som för flickorna i årskurs 6 framträder sålunda. Psykosomatiska yttringar och ängslighetssymtom tenderar att sammanfalla hos flickorna i högre grad än hos pojkarna.

Då de psykosomatiska symtomen dock framträder med avsevärt högre pregnans torde benämningen Psykosomatisk reaktion bäst illustrera faktorn ifråga.

Skala 3 (faktor III) Flickor åk 8 . Retestkoefficient = .75

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
15	Tycker Du att Du får äta i lugn och ro i bespisningen?	.73
25	Tycker Du att det är trevligt att äta i bespisningen?	.67
4	Trivs Du med Dina kamrater i klassen?	.55
12	Händer det att Du blir störd av bråk i klassen under lektionerna?	.39
10	Har Du trevligt på rasterna?	.33

Faktorn domineras av de två bespisningsfrågorna i formuläret. Till skillnad från motsvarande faktor för pojkarna ingår här även några kamratfrågor, som kan tyda på att kamratmiljön kan betyda en del i bespisningssammanhang. Sambandet förefaller inte vara obefogat, då bespisningssituationen många gånger innebär konfrontation och samvaro med ett stort antal kamrater i en många gånger störande, bullrande och påfrestande omgivning, som av flickorna upplevs mindre angenämt. Faktorn är inte alldeles entydig, och är svår att ge en adekvat benämning. Faktorn speglar dock i första hand Inställning till skolbespisningen.

Skala 4 (faktor IV) Flickor åk 8 . Retestkoefficient = .85

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
27	Känner Du Dig trött när Du kommer hem från skolan?	.64
22	Tycker Du att det är för bråkigt på rasterna?	.53
2	Tycker Du att vägen eller resan till skolan är besvärlig?	.49
6	Tycker Du att det är för jobbigt i skolan?	.40
26	Händer det att Du oroar Dig för saker i skolan?	.40
9	Hur mycket läxor tycker Du att ni har?	.36

Innehållet i faktorn ger närmast uttryck för graden av arbetsbelastning i samband med skolgången. Faktorn framträder här liksom tidigare med i stort sett samma items. Till skillnad från pojkarna i samma årskurs, där frågor som gav uttryck för fysisk ansträngning dominerade, finner man här inslag av frågor som mera ger uttryck för psykisk påfrestning (t. ex. bråkighet, oro). Faktorn benämnes Arbetsbelastning.

Skala 5 (faktor V) Flickor åk 8. Retestkoefficient = .88

<u>Item nr</u>	<u>Formulering</u>	<u>Faktorladdning</u>
13	Tycker Du att det är obehagligt att framträda inför klassen?	.66
14	Blir Du nervös och orolig när Du ska läsa högt inför klassen?	.53
5	Tycker Du om att gå fram till tavlan för att lösa en uppgift?	.48
21	Är Du ängslig för att det ska gå dåligt på skrivningar och prov i skolan?	.36
11	Har Du svårt att hinna med arbetstakten i skolan?	.34

Liksom tidigare återkommer i denna faktor frågor som innehåller moment av ängslighetskaraktär. Flertalet frågor ovan berör i första hand ängslan i samband med prestationer av något slag, exempelvis högläsning, prov, skrivningar, framträdande m. m. I samtliga frågor kan man också spåra gemensamma drag, såtillvida att kamraterna på något sätt är implicerade i frågeställningarna. Ängslighetsyttringarna i skolan gör sig tydligen i detta fall gällande mot bakgrunden av elevernas kamratsituation. Huruvida denna ängslan är av mer generell natur är givetvis ej tolkbar ur våra iakttagelser ovan, men då ängslan i provsituationer är positiv korrelerad med allmän ängslighet (se sid. 58) kan vi här liksom tidigare använda oss av det allmänna uttrycket Ängslan för faktorn ifråga.

Tabell 20

Översiktlig sammanställning av faktoranalysens frågor ur elevenkät för årskurs 3 med markering av skaltillhörighet för pojkar resp. flickor.

Nr (enl. analysen)	Formulering	Allmän skoltrivsel		Inställning till skolbespisningen		Psykosomatisk reaktion		Ej benämnd faktor (Skolväg)	
		P	Fl	P	Fl	P	Fl	P	Fl
1.	Vad har Du för det mesta för sällskap när Du går hem från skolan?							X	X
2.	Vad skulle Du helst vilja ha för sällskap när Du går till och från skolan?							X	X
3.	Händer det att Du har ont i huvudet på morgonen innan Du går till skolan?					X	X		
4.	Tycker Du att det är roligt i skolan?	X	X						
5.	Tycker Du att kamraterna bråkar mycket på rasterna?	X						X	
6.	Hur mycket läxor tycker Du att Ni har?					X	X		
7.	Trivs Du med Dina kamrater i klassen?	X	X						
8.	Tycker Du att det är roligt att få gå fram till svarta tavlan för att rita, räkna eller skriva något?		X			X			
9.	Tycker Du att det är för jobbigt i skolan?		X			X			
10.	Händer det att andra barn bråkar med Dig på väg till och från skolan?	X							
11.	Brukar Du ta hem kamrater och leka?								
12.	Var vill Du helst sitta i klassrummet?								
13.	Händer det att Du har ont i magen på morgonen innan Du går till skolan?					X	X		
14.	Har Du roligt på rasterna?	X	X						
15.	Tycker Du att trafiken är besvärlig på skolvägen?			X	X				
16.	Hur vill Du helst leka på rasterna?		X						
17.	Tycker Du att man måste äta för fort i skolan?			X	X				
18.	Tycker Du att det är bråkigt i klassrummet när Ni arbetar?	X						X	
19.	Har Du eget rum eller egen vrå hemma, där Du kan vara ifred och ha Dina grejor								X
20.	Blir Du nervös och orolig när Du ska läsa högt för klassen?					X			
21.	Får Du vara med och leka med dem som Du helst vill leka med på rasterna?	X	X						
22.	Tycker Du att det är trevligt att äta i matbespisningen?			X	X				
23.	Händer det att Du är rädd för någon på rasterna?	X	X						
24.	Vad skulle Du göra om Du finge bestämma själv? (utgått ur flickornas analys)								
25.	Händer det att Du mår illa på morgonen innan Du går till skolan?					X	X		
26.	Tycker Du att Du får äta i lugn och ro i matbespisningen?			X	X				
27.	Brukar Du fråga fröken om saker Du undrar över?	X							
28.	Hur många av Dina kamrater trivs Du med i klassen?	X	X						
29.	Är Du trött när Du kommer hem från skolan?					X	X		
30.	Får Du vara ifred på rasterna?	X						X	
31.	Har Du svårt att hinna med att göra allt vad fröken säger? (utgått för Fl.)					X			
32.	Vågar Du fråga Din fröken om saker Du undrar över?	X	X						
-	Trivs Du bra i skolan? (ej ingått i analysen p.gr.a. för sned fördelning)	(X)	(X)						

Tabell 22. Översikt av samtliga skalor i faktoranalyserna fördelade på årskurser och kön.

Skalbenämning	Åk 3		Åk 6		Åk 8	
	P	F1	P	F1	P	F1
Allmän skoltrivsel	x	x	x	x	x	x
Psykosomatisk reaktion	x	x	x	x	x	x
Arbetsbelastning			x	x	x	x
Ängslan			x	x	x	x
Inställning till skolbespisning	x	x			x	x
Kamratrelationer			x	x		
Ängslan inför kamratreaktioner (Skolväg)	x	x		x		

11. Kort sammanfattning

Ordningföljden av de olika skalorna ovan kan i viss mån bedömas som en gradering av relevansen eller meningsfullheten vad gäller de olika skalorna. Den skala som säkrast "faller ut" ur analyserna är Allmän skoltrivsel. Den förekommer i samtliga årskurser. Den täcks av med ett relativt stort antal frågor och frågorna ingår också med tämligen hög laddning i de olika faktorerna. Den har också varit lättast att finna en verbal tolkning för, då innehållet i frågorna oftast varit tämligen entydiga trivselsfrågor.

Skalan Psykosomatisk reaktion förekommer även i samtliga årskurser med i flertalet fall gemensamma frågor. Dock är att observera en tydlig differens mellan könen i vissa årskurser. För flickorna har därvidlag vissa frågor av ängslighetskaraktär ingått i skalan.

Skalan Arbetsbelastning har relativt entydigt kommit till uttryck i årskurserna 6 och 8, medan likartade frågor i årskurs 3 ej givit samma utfall.

Vidare har skalan Ängslan ganska tydligt utkristalliserats ur enkätfrågorna för årskurserna 6 och 8. Frågorna ingår dock ej med samma grad av konstans eller konsekvens för olika årskurser och kön, som tidigare nämnda skalor men visar en tillfredsställande entydighet i sina yttringar i de olika elevgrupperna.

Skalan Inställning till skolbespisningen framträder med hög grad av konsekvens i årskurserna 3 och 6, men innehåller endast ett fåtal frågor.

Beträffande övriga skalor måste en viss försiktighet uttryckas. De har inte samma meningsfullhet som de först nämnda och har vållat vissa svårigheter att tolka. Vid användningen av skalvärdena för dessa i kommande sambandsanalyser torde de användas med försiktighet.

KAP. VII. RESULTATREDOVISNING

1. Diskussion och värdering av svar på enskilda frågor i elevenkäterna

Det följande kommer svaren på ett antal frågor i elevenkäterna bli föremål för diskussion, värderingar och jämförelser. Frågorna behandlas i de grupper som faktoranalyserna bildat, varvid även några frågor tas upp till diskussion, vilka ej kommer att ingå i de skalor, som vi redogjort för i tidigare avsnitt av rapporten. Bland sådana frågor kan nämnas sådana som bedömes vara av relevant intresse i skolsammanhang utan att nödvändigt ge uttryck för någon lätt tolkbar bakomliggande dimension eller inlysa med likartade laddningar i mer än en faktor. Vissa frågor tas även upp, som belyser intressanta bakgrundsfakta av objektiv karaktär.

Vi har valt ut frågor som vi sålunda bedömt vara av allmänt informationsvärde med hänsyn till allmänna anpassningsaspekter i skolan och som dessutom äger tillfredsställande överensstämmelse i våra retestundersökningar. Vi tror oss därmed ha fått acceptabel garanti för att frågorna äger tillfredsställande grad av reliabilitet och även säkerställer en viss stabilitet beträffande de aspekter på skolanpassning, som frågornas innehåll ger uttryck för.

I den mån som frågorna förekommer i alla tre årskurserna kommer de att i största möjliga utsträckning presenteras samtidigt för att möjliggöra jämförelser och för att undvika upprepningar.

Även om resultaten på våra enkäter i den fortsatta forskningen till övervägande del kommer att behandlas som sammansatta faktorer värden för t. ex. sambandsanalyser, torde det vara av intresse att även ta upp enskilda items till behandling, dels som utgångsvärden för mindre studier, exempelvis för val av oberoende variabler, och dels i beskrivande syfte för att belysa vissa attityder eller beteenden, som kan vara av värde för bedömningen av framförallt anpassnings- och trivselfaktorer i skolsituationen.

I de tabeller och diagram, som presenteras, utgår vi ifrån de procentuella värdena. Fullständiga sifferdata i form av såväl absoluta tal som detaljerade procentvärden återfinnes i nedan angivna bilagor för resp. enkäter, till vilka hänvisas för närmare studium.

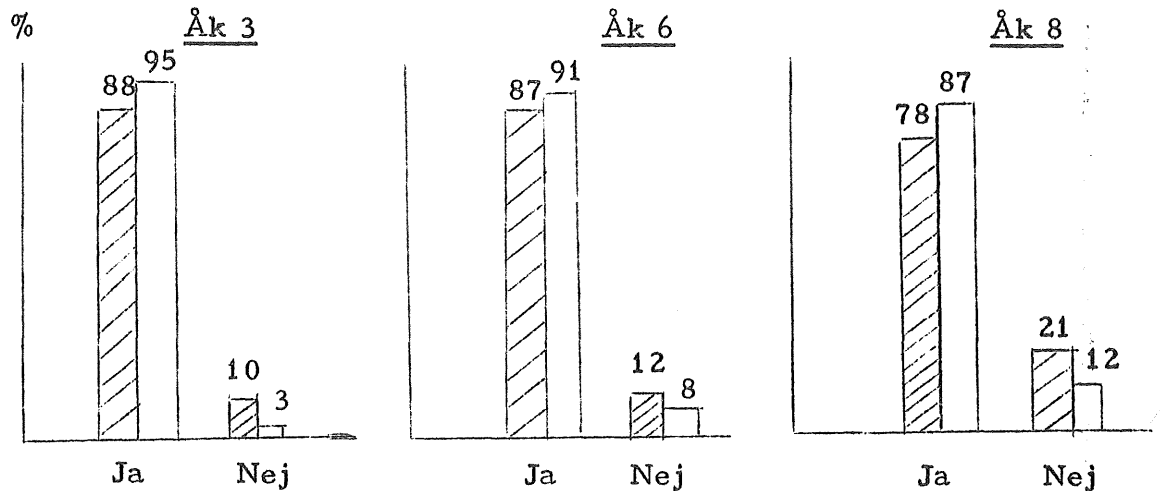
Elevenkät årskurs 3 (bil. 24)

Elevenkät årskurs 6 (bil. 25)

Elevenkät årskurs 8 (bil. 26)

2. Frågor rörande allmän skoltrivsel

Fig. 3. Trivs Du bra i skolan?

Diff. $\geq 7\%$ är signifikant på 0.01-nivån.

Diff. $\geq 4\%$ är signifikant på 0.05-nivån.

Procentuell exakt överensstämmelse $T_1 - T_2 = 90\%$.

En övervägande majoritet av eleverna ger uttryck för en klar positiv attityd till skolan, vilken dock synes avtaga med stigande ålder. Anmärkningsvärd synes vara den kraftiga negativa attityden för pojkarna i årskurs 8. Var femte pojke och var åttonde flicka i årskursen ger uttryck för mindre god trivsel i skolan. Förhållandet kan ge anledning till vissa funderingar kring orsaksfaktorerna. Storleksordningen synes rimma ganska väl med en allmän uppfattning om förhållandet, såsom det inte så sällan kommer till uttryck från elevvårdshåll inom skolan.

En närmare analys av elevsammansättningen i de negativa grupperna torde kunna ge värdefulla upplysningar för tolkningen av resultaten. Hur ser dessa grupper ut med hänsyn till klasstillhörighet (specialklass, vanlig klass), skoltillhörighet, socialgrupp, begåvning, ämnesval m.m.?

Med hänsyn till att frågan har en 90-procentig överensstämmelse mellan T_1 och T_2 -tillfällena (se reliabilitetsstudien) torde man kunna tillskriva detta item god mätteknisk tillförlitlighet och även hög grad av konstans med avseende på de anpassningsaspekter, som kommer till uttryck i frågans innehåll.

I samtliga histogram i rapporten användes följande beteckningar:

 pojkar flickor

Som en intressant jämförelse kan nämnas Flincks (1965) resultat från undersökningar rörande skolanpassning hos högstadiel elever i Lund, där han bedömer 20 % av eleverna som "skoltrötta". Henricson (1960) konstaterar, i samband med undersökningar för 1957 års skolberedning, att 10-12 % av eleverna i årskurserna 7 och 8 visar extremt negativ inställning till skolan.

Den redovisade frågan har för årskurs 6 gjorts till föremål för en ingående specialstudie benämnd Trivsel i skolan (Sonja Amundsson 1966).

Då studien utgår från frågan "Trivs Du bra i skolan?" som oberoende variabel är det av intresse att här sammanfatta resultaten och dessutom ge ett exempel på hur data från olika metoder i det större projektet kan och i fortsättningen kommer att utnyttjas för sambandsanalyser. Den undersökta gruppen är de elever som svarat nej på frågan ovan och som sålunda säger sig inte trivas i skolan. Gruppen benämnes i fortsättningen analysgruppen för att underlätta redovisningen av resultaten.

a. Resultat

Vid signifikansprövning anges pojkarnas värden först.

1. Könsfördelning. Antalet elever som valt alternativt Nej på frågan utgöres av 58 pojkar och 37 flickor. Fördelningen på kön är inte representativ för elevsammansättningen i hela årskursen. En markant övervikt för pojkarna är framträdande. Signifikansprövning: $\chi^2 = 4.21$, df 1, $p < .05$.

2. Frågans mätsäkerhet. Förutom de data beträffande reliabilitet eller överensstämmelse som tidigare presenterats har specialstudien genom jämförelser med övriga trivselfrågor i formuläret bekräftat vår uppfattning om konstansen i denna fråga. Jämförelser har gjorts med 7 sådana trivselfrågor. I samtliga fall fås svar som pekar mot mindre god trivsel i skolan. Vid signifikansprövning nås signifikanta värden beträffande avvikelser från årskursen i stort: χ^2 -prövningar ger signifikans på 0.001-nivån.

3. Jämförelse med föräldrarnas uppfattning. Elevernas svar rimmar väl med föräldrarnas uppfattning om deras barns trivsel i skolan. Även i föräldrarnas svar via föräldraenkäter nås signifikanta avvikelser i trivselhänseende för eleverna i analysgruppen. Vi anser oss därigenom få belägg för en god validitet i frågans förmåga att mäta otrivsel i skolan. Signifikansprövningar: $\chi^2_p = 37.21$, $\chi^2_{fl} = 43.06$, df 2, $p < .001$.

4. Arbetsbelastning i skolan. Jämförelser har gjorts beträffande faktorn Arbetsbelastning (se faktoranalys). Analysgruppen tycks uppleva arbetsbelastningen i skolan som mera påfrestande än vad årskursen i allmänhet gör. För flertalet frågor i faktorn nås signifikanta resultat på 0.001-nivån.

5. Skolmotivation enl. lärarbedömning. Eleverna i analysgruppen har studerats med avseende på skolmotivation bedömd genom lärarnas skattningar av denna variabel. Båda könen når i detta hänseende lägre resultat än årsgruppen i sin helhet. Signifikansprövningar av medelvärdesskillnader ger: $t = 3,57$ resp. $3,20$, $p < 0,001$ resp. $< 0,01$.

6. Koncentrationsförmåga enl. lärarbedömning. Även denna har bedömts av lärarna i de skattningar av eleverna, som de utfört. Elever som uppger sig ej trivas i skolan visar signifikant avvikande värden i koncentrationsförmåga jämfört med totalgruppen elever. Signifikansprövning: $t = 3,26$ resp. $2,45$, $p < 0,01$ resp. $0,02$.

7. Harmoni. Lärarnas bedömning av analysgruppens elever avviker även här från totalgruppen. De elever som säger sig ej trivas i skolan bedöms även som mindre harmoniska i lärarnas ögon. Signifikansprövning: $t = 4,05$ resp. $3,27$, $p < 0,001$ resp. $0,01$.

8. Aggressivitet enl. lärarbedömning. Analysgruppens elever är enl. lärarnas uppfattning såsom den kommer till uttryck i skattningarna mer aggressiva än eleverna i allmänhet i årskursen. För pojkarnas del tycks beteendet vara mer uttalat än för flickorna enl. resultaten av signifikansprövningarna: $t = 3,19$ resp. $2,14$, $p < 0,01$ resp. $0,05$.

9. Motorisk oro enl. lärarbedömning. Fortfarande enl. lärarnas bedömning så visar det sig att pojkarna signifikant avviker från gruppen i stort betr. motorisk oro. För flickornas del visar sig en klar tendens åt liknande beteende. Signifikansprövning: $t = 2,74$ resp. $1,91$, $p < 0,01$ resp. $0,10$.

Av de 7 variabler i vilka eleverna skattats av sina lärare avviker analysgruppen i signifikant grad i samtliga utom en. Den återstående variabeln är Tillbakadragenhet. Betr. denna kan man dock finna tendenser till motsatsen till tillbakadragenhet.

10. Skolprestation. För både pojkar och flickor erhålles resultat i standardprov som är sämre än för hela årskurs 6. I matematik är resultaten signifikant skilda från populationen, medan resultaten i svenska visar klara tendenser. Signifikansprövning:

Svenska: $t = -1,88$ resp. $-1,71$, $p < 0,10$ resp. $0,10$

Matematik: $t = -2,49$ resp. $-2,31$, $p < 0,02$ resp. $0,05$

11. Begåvning. Eleverna är prövade med DBA-metoden i sex begåvningsvariabler. För flickorna föreligger en klar tendens till sämre resultat än populationens. För pojkarnas del kan några sådana skillnader ej iakttagas. I ett av de sex deltesten kan dock en tendens vara märkbar. Här föreligger en klar skillnad mellan könen i vår analysgrupp. Begåvningsfaktorer tycks inte spela någon framträdande roll för skoltrivseln för pojkarnas del, medan dylika för flickornas vidkommande kan spela viss roll för trivseln i skolsituationen. För flickornas del ligger signifikansnivån för de olika deltesten approximativt på 0,10.

Av de data som presenterats i de två sistnämnda variablerna ovan torde man kunna dra slutsatser om att pojkarna med stor sannolikhet är underpresterande i skolan. Slutsatsen förefaller även mycket rimlig med hänsyn till vardagliga iakttagelser, som inte så sällan gör sig märkbara i det praktiska skolarbetet med skoltrötta elever.

12. Specialklassstillhörighet. Elevernas fördelning på olika klass typer har jämförts med årskursen i sin helhet. Analysgruppens flickor går i större utsträckning i specialklass. Förhållandet gäller däremot ej för pojkarna. Signifikansprövning: $\chi^2 = 0,00$ resp. 10,70, $p = 1,00$ resp. $< .01$.

13. Psykosomatiska symtom och ängslan enl. eleverna själva. Psykosomatiska symtom hos pojkarna avviker signifikant i den ena av de två frågor som ingår i faktorn. För flickornas del innehåller faktorn psykosomatiska symtom plus ängslan. För tre items föreligger statistisk säkerställd differens och för två items föreligger en klar tendens. Det förefaller troligt, att såväl pojkar som flickor i analysgruppen är mer psykosomatiskt belastade än motsvarande grupper i populationen. Signifikansprövning: se tidigare angiven studie.

14. Kamrat- och självskattningar. Såväl pojkar som flickor visar en tendens till lägre självskattning än eleverna i årskursen i sin helhet. Enl. kamraternas bedömning uppvisar såväl pojkar som flickor i analysgruppen signifikant lägre skolmotivation än totalgruppens resultat. Antalet erhållna kamratval för aktiviteter under raster och fritid ligger för båda könen under medianen, men avvikelserna är ej signifikanta. Totalt torde man kunna utläsa att kamratrelationerna inte är helt bra. Signifikansprövning: se tidigare angiven källa.

15. Läxläsningens bekymmer enl. föräldrarna. Föräldrarna har fått uttrycka graden av bekymmer i några avseenden. För läxläsning visar sig analysgruppens elever, såväl pojkar som flickor, vara en källa till större bekymmer för föräldrarna än normalt för populationen.

16. Bekymmer med kamratförhållanden och tobaksrökning enl. föräldrarna. Föräldrarna till analysgruppens pojkar anger även större bekymmer med kamratförhållanden och tobaksrökning för sina söner än vad är fallet för samtliga pojkar. Samtliga resultat ovan är klart signifikanta. För flickorna föreligger ej dylika skillnader.

17. Psykosomatiska symtom enl. föräldrarna. Föräldrarna har tillfrågats om vissa psykosomatiska och nervösa symtom hos barnen. För analysgruppen fås signifikant avvikande resultat från totalgrupperna vad gäller magont, magbesvär inför skrivningar, skolgång och dylikt. Signifikansprövning: $\chi^2 = 8.30$ resp. 6.42 , $p < .01$ resp. $< .02$. För pojkarnas del tillkommer sömnrubbingar enl. föräldrarna. Avvikelsen från årsgruppens pojkar är signifikant: $\chi^2 = 6.40$, $p < .02$. I övrigt när det gäller nervösa symtom kan skillnader iakttagas, men når ej signifikanta resultat.

b. Sammanfattning av resultaten i specialstudien

Elever från årskurs 6, som säger sig inte trivas i skolan, tycks enligt undersökningsresultaten skilja sig från samtliga elever i årskursen i nedanstående avseenden.

För redovisning av signifikansnivå användes följande beteckningar:

* = signifikant på 0.05-nivån

** = signifikant på 0.01-nivån

*** = signifikant på 0.001-nivån

1. Fördelningen på könen är disproportionerlig, pojkarna överväger. *
2. Både pojkar och flickor upplever skolan som särskilt arbetsam. ***
3. Både pojkar och flickor är sämre skolmotiverade enl. lärarna. **
4. Båda könen har lägre koncentrationsförmåga enl. lärarna. **
5. Båda könen är mindre harmoniska enl. lärarna. **
6. Båda könen visar högre grad av aggressivitet enl. lärarna. **
7. Både pojkar och flickor är mera motoriskt oroliga enl. lärarna. *

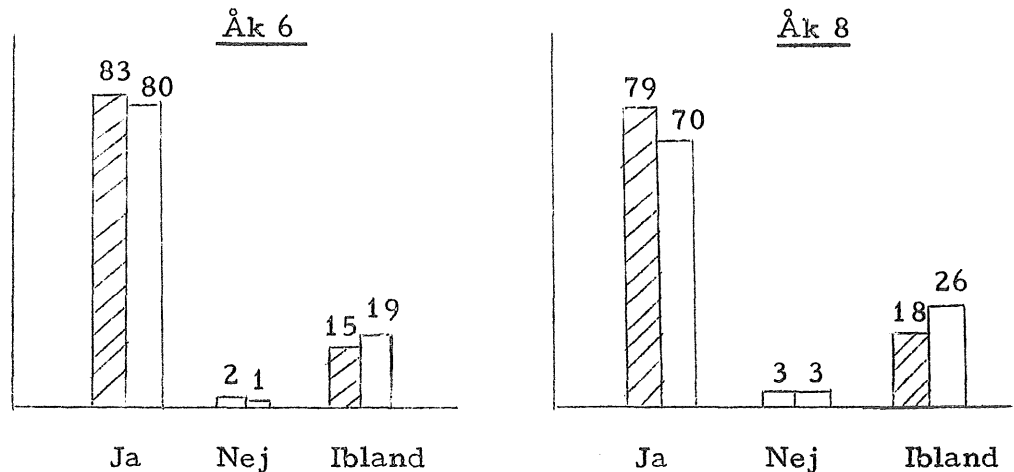
- 8. Båda könen visar sämre prestationer i standardproven. *
- 9. Båda könen visar sämre kamratrelationer. *
- 10. Flickorna ligger lägre i begåvningshänseende. *
- 11. Pojkarna är underpresterande enl. dragna slutsatser.
- 12. Flickorna och i viss mån pojkarna är i vissa avseenden mer behäftade med ångslan och psykosomatiska symtom. *
- 13. Flickorna går i större utsträckning i specialklass. **
- 14. Föräldrarna uppger sig ha större bekymmer med läxläsning. **
- 15. Föräldrarna observerar högre frekvens av psykosomatiska symtom, t.ex. magont inför skolgång, skrivningar eller dyligt. **
- 16. Föräldrarna upplever större bekymmer med kamratförhållanden för pojkarnas del. **
- 17. Föräldrarna anger högre frekvens av sömnrubbingar för pojkarnas del. **
- 18. Föräldrarna upplever större bekymmer rörande tobaksrökning för pojkarnas del. ***

c. Övriga resultat i specialstudien

Av intresse är att notera, att eleverna ovan, som säger sig inte trivas i skolan ej skiljer sig från årsgruppens elever vad gäller:

- 19. Föräldrarnas utbildningsnivå
- 20. Föräldrarnas socialgruppstillhörighet

Fig. 4. Trivs Du med Dina kamrater i klassen?

Diff. \geq 5 % är signifikant på 0.05-nivån

Procentuell exakt överensstämmelse $T_1 - T_2 = 84\%$

Frågan kan allmänt ställas i relation till föregående fråga beträffande den allmänna trivseln i skolan. Trivseln med kamraterna ligger på en hög nivå och de som deklarerar en klart negativ uppfattning utgör endast ca 2-3 procent i de båda årskurserna. De som uppgav sig ha motsvarande uppfattning när det gällde den allmänna trivseln i skolan uppgick däremot till 10 resp. 17 procent i de båda årskurserna ovan. Frågan kan inte direkt sägas vara jämförbar, då alternativet ibland fanns med i frågeställningen ovan. Man torde dock kunna förmoda att kamratförhållanden i mindre grad inverkar på vantrivsel i skolan än andra faktorer i skolsituationen.

Tabell 23. Tycker Du att det är roligt i skolan?

	Åk 6		Åk 8	
	P	F1	P	F1
Nästan alltid	27	40	14	31
Ofta	34	34	34	35
Någon gång	33	23	44	30
Nästan aldrig	6	3	8	3

Diff. \geq 8 % är signifikant på 0.01-nivån

Procentuell överensstämmelse $T_1 - T_2 = 96$ %

Även här kan noteras en övervägande positiv inställning till skolan med undantag av pojkarna i årskurs 8, där endast 48 % klart deklarerar en positiv sådan, medan motsvarande siffror för flickornas del är 66 %. I årskurs 6 är motsvarande siffror 61 resp. 74 %. Alternativet någon gång torde avspegla en relativt likgiltig inställning till skolsituationen, medan alternativet nästan aldrig har valts av en tydligen extrem grupp av "skoltrötta" elever.

Retestöverensstämmelsen 96 % visar en mycken liten förändring i elevernas åsikter från positiv till negativ uppfattning eller tvärtom. Förändringar mellan de två första eller två senare alternativen har därvid ej fästs avseende vid av skäl som tidigare nämnts.

Närmare 60 % av eleverna i årskurs 8 intar en klart positiv ståndpunkt till skolan, vilket väl stämmer överens med vad Henricson konstaterade i sin undersökning från 1961.

Könsskillnaderna och förskjutningen mot mera negativ inställning till skolan från årskurs 6 till 8 stämmer även väl överens med vad tidigare undersökningar visat och som erfarenhetsmässigt gör sig gällande i praktiskt elevvårdsarbete.

Tabell 24. Har Du trevligt på rasterna?

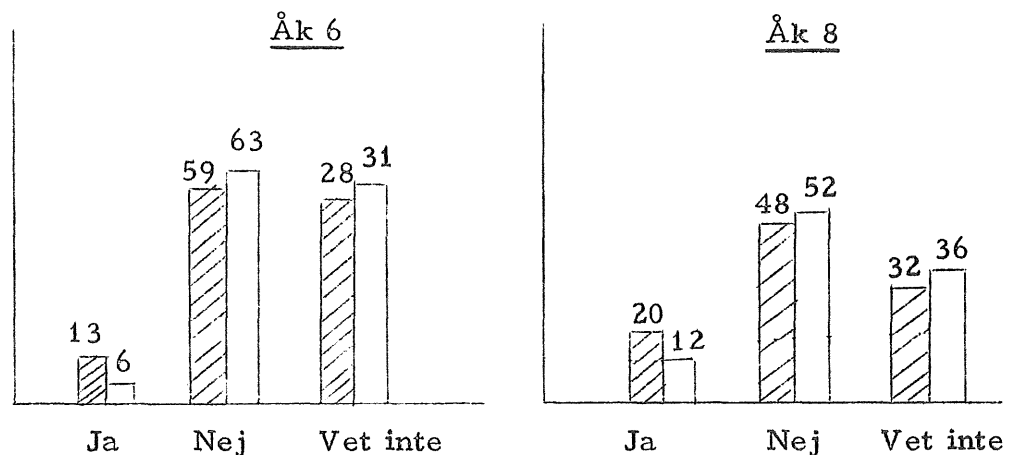
	Åk 6		Åk 8	
	P	F1	P	F1
Nästan alltid	50	58	36	48
Ofta	33	27	39	31
Någon gång	14	13	21	17
Nästan aldrig	3	2	4	4

Diff. $\geq 8\%$ är signifikant på 0.01-nivån

Procentuell överensstämmelse $T_1 - T_2 = 95\%$

I jämförelse med frågan ovan där hela skolsituationen impliceras framkommer här en betydligt positivare attityd hos eleverna. 16 % av eleverna i årskurs 6 och 23 % av eleverna i årskurs 8 tycks uppleva rasterna som mindre trevliga, medan 84 resp. 77 % intar en positiv inställning. Inställningen till lektionerna tycks inte nå samma positiva nivå, enligt vad man kan sluta sig till vid jämförelsen med värdena för föregående fråga. Intressena för ämnena divergerar dock i hög grad enligt vad som framkommer längre fram i denna rapport.

Fig. 5. Tycker Du skolan känns som ett tvång?

Diff. $\geq 6\%$ är signifikant på 0.01-nivån

Procentuell överensstämmelse $T_1 - T_2 = 85\%$

Hur eleverna har uppfattat denna fråga är svårt att uttala sig om. Innebörden kan givetvis uppfattas som en allmän samhällelig plikt som man har att fullfölja eller också som ett mera personligt ingripande i den egna friheten och som därför upplevs som betydande och störande vad gäller den personliga integriteten. Vid utprovningen av frågeformuläret på enskilda elever syntes åtminstone för årskurs 8 den senare uppfattningen vara den mera gängse. Stöd för den uppfattningen har vi i viss utsträckning även fått vid jämförelse med en annan fråga där det gällt att ta ställning till om de ville sluta skolan om möjligheter därtill gavs. För vissa elever är det otvivelaktigt så enligt vår uppfattning baserad på erfarenheter av psykologiskt utredningsarbete med skoltrötta elever på högstadiet, att skolan känns som en tung belastning, vilket förhållande ur mentalhygienisk synpunkt inte alltid är särskilt gynnsamt för dessa elever. Samhälleliga krav och individens frihet och behov låter sig inte alltid förenas med gott resultat. Vissa elever har uppenbarligen svårigheter att orka med att uppfylla sådana krav.

Bland de elever i årskurs 8 som svarat ja på ovanstående fråga, 20 % av pojkarna och 12 % av flickorna, återfinns sannolikt en stor andel av de s.k. skoltrötta eleverna. Våra fortsatta undersökningar är ämnade, att bl.a. söka bekräfta ett sådant förhållande.

Tabell 25. Vad skulle Du göra om Du finge bestämma själv?

	Åk 6		Åk 8	
	P	F1	P	F1
Sluta skolan	7	8	14	10
byta till annan klass i skolan	4	4	5	4
byta till annan skola	7	10	8	11
stanna kvar i den klass och skola där Du går	81	78	74	75

Diff. \geq 7 % är signifikant på 0,01-nivån

Procentuell överensstämmelse $T_1 - T_2 = 90$ %

Här har eleverna ställts inför den hypotetiska möjligheten att kunna förändra sin skol- och klassplacering efter eget önskemål. Av organisatoriska skäl kan i realiteten mycket få önskemål i den riktningen tillgodoses från skolgångens början. Ändå kan man tydligt konstatera att eleven, åtminstone upp till årskurs 6 finner sig väl tillrätta med den skolmiljö, där han/hon en gång blivit placerad. I

genomsnitt 80 % önskar ej någon förändring i den vägen. I flertalet klasser är siffran betydligt högre, men totalsiffran dras ned av ett fåtal klasser, där ganska betydande omplaceringar önskats. Siffran dras även ned på grund av att specialklasseleverna i större utsträckning önskat omplacering på grund av långa skolvägar. I flertalet normalklasser når värdet upp till i genomsnitt ca 90 %, vilket värde på ett mera korrekt sätt torde spegla det rätta förhållandet.

Av stort intresse är dock de elever, som uttryckt önskemål om att få sluta skolan. I årskurs 6 överraskar i någon mån värdet 8 % för flickorna jämfört med värdet 7 % för pojkarna. I flertalet av våra observationsvariabler visar flickorna positivare värden i såväl anpassnings- som trivselaspekter. Någon rimlig förklaring kan vi i nuvarande läge ej lämna. Hur pass allvarligt menat önskemålet eller behovet är kan vi inte med någon större säkerhet uttala oss om. Erfarenhetsmässigt ter sig siffran ej orimlig, då en viss skolleda kan konstateras redan i denna årskurs.

Beträffande andelen elever som önskar sluta skolan i årskurs 8, 14 % pojkar och 10 procent flickor, tycks siffrorna väl kunna motsvara de erfarenheter om skolleda, som lärare, skolledare, läkare och psykologer har gjort i det dagliga skolarbetet.

Flinck (1965) konstaterar sålunda som tidigare nämnts skolleda hos 20 % av eleverna i årskurs 8. I det skolpsykologiska arbetet i Örebro, varifrån våra undersökningssiffror härstammar har enligt skolpsykologens redogörelse från läsåret 65/66 5 % av eleverna i årskurs 8 utretts med anledning av uttalad skolleda och/eller grava skolanpassningssvårigheter.

Tabell 26. Tycker Du undervisningen i skolan är intressant och omväxlande?

	Åk 6		Åk 8	
	P	F1	P	F1
Nästan alltid	27	25	14	16
Ofta	38	34	40	32
Någon gång	30	36	38	46
Nästan aldrig	4	5	9	6

Diff. \geq 6 % är signifikant på 0.05-nivån

Procentuell överensstämmelse $T_1 - T_2 = 93\%$

I årskurs 6 ger drygt 60 % tillkänna en attityd till undervisningen, som kan tolkas som avgjort positiv (nästan alltid, ofta). I årskurs 8 är motsvarande siffra ca 50 %. Intressant är här att notera flickornas mindre positiva inställning, vilken även framträder i det tredje alternativet (någon gång). Ett relativt litet fåtal uttrycker dock en extrem negativ åsikt enligt vad man kan bedöma av frekvensvärdena för det sista alternativet (nästan aldrig).

3. Frågor rörande arbetsbelastning i skolan

Tabell 27. Tycker Du att det är för jobbigt i skolan?

	Åk 6		Åk 8	
	P	F1	P	F1
Nästan alltid	2	1	5	2
Ofta	9	5	17	15
Någon gång	59	60	63	72
Nästan aldrig	29	33	14	11

Diff. $\geq 5\%$ är signifikant på 0,05-nivån

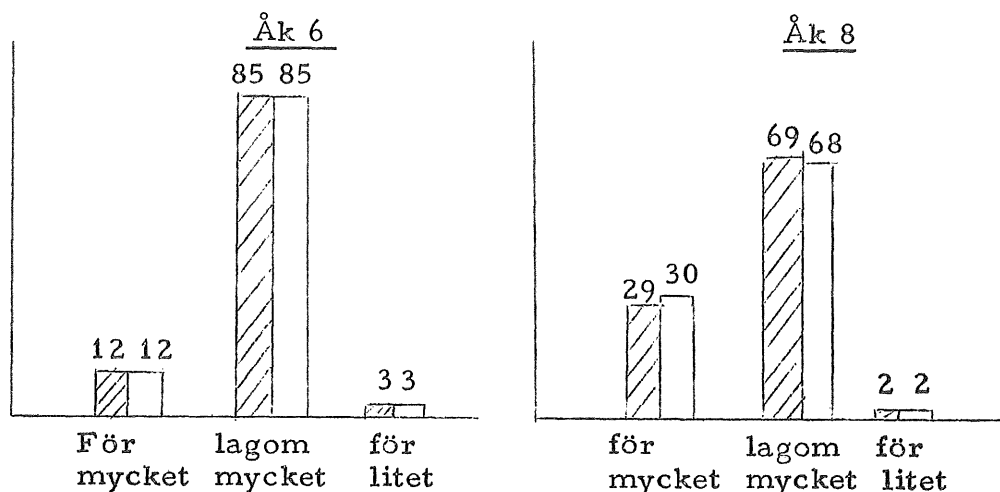
Procentuell överensstämmelse $T_1 - T_2 = 96\%$

Av intresse är frekvensen elever som uppfattar skolan som arbetsam och "jobbig". I årskurs 6 är andelen elever som upplever skolan som arbetsam uttryckt i graderna nästan alltid och ofta 11 resp. 6 %. Siffrorna kan bedömas som relativt låga och tycks tyda på att arbetet i skolan är ganska väl avvägt i förhållande till elevernas arbetskapacitet. Givetvis är det av intresse att närmare studera den minoritet elever som inte tycker sig orka med skolarbetet.

I årskurs 8 kan man notera en relativt kraftig ökning av andelen elever som upplever skolarbetet som pressande. 22 resp. 17 % tyder på att ett stort antal elever under högstadiet finner skolan fysiskt eller psykiskt betungande. Siffrorna ligger i ungefärlig nivå med frågeställningen otrivsel i skolan (21 resp. 12 %) och uttryck för skolan som tvång (19 resp. 12 %). I hur stor utsträckning det är samma elever som ger tillkänna dessa uppfattningar kan vi ännu ej uttala oss om, men våra kommande analyser torde kunna lämna oss värdefulla upplysningar i det avseendet.

Av intresse är att notera den framträdande skillnaden mellan könen i båda årskurserna.

Fig. 6. Hur mycket läxor tycker Ni att Ni har ?

Diff. $\geq 7\%$ är signifikant på 0.01-nivån

Procentuell exakt överensstämmelse $T_1 - T_2 = 82\%$

Även i denna fråga framträder i årskurs 6 en rimlig avvägning av arbetsuppgifterna om man tolkar de 85 procenten elever, som finner läxuppgifterna lagom avpassade, som uttryck för vad de tycker sig orka med under sin fritid, utan att känna sig pressade. De 12 procent som anser sig ha för mycket läxor är förmodligen en heterogen grupp bestående av bl.a. svagbegåvade, överambitiösa eller motivationsfattiga elever. För att meningsfullt kunna kommentera dessa senare siffror måste denna grupp bli föremål för närmare analyser.

I årskurs 8 är gruppen elever som anser sig få för mycket läxor av betydande storleksordning. Närmare 1/3 av dessa ger uttryck för en sådan uppfattning. Utan närmare vetskap om hur denna grupp ser ut torde man med utgångspunkt från praktiskt utredningsarbete rörande elever med skolsvårigheter på högstadiet finna dels en grupp skoltrötta och föga intresserade elever, dels en grupp överambitiösa eller hårt pressade elever, vilka har valt ämnen och linjer som i viss utsträckning överstiger den studiekapacitet som de besitter. Missriktad föräldraambition kan eventuellt ligga i bakgrunden. Bristande eller otillräcklig studievägledning i skolan kan också bidra till förhållandet. Överkrav eller otillräckligt penetre-

rade hemuppgifter från lärarnas sida kan också vara en bidragande orsak. Någon närmare orsaksanalys är omöjlig att presentera, men faktorerna ovan torde utgöra rimliga hypoteser.

Tabell 28. Har Du svårt att hinna med arbetstakten i skolan?

	Åk 6		Åk 8	
	P	F1	P	F1
Nästan alltid	4	4	3	2
Ofta	3	2	5	2
Någon gång	37	28	35	34
Nästan aldrig	55	66	57	62

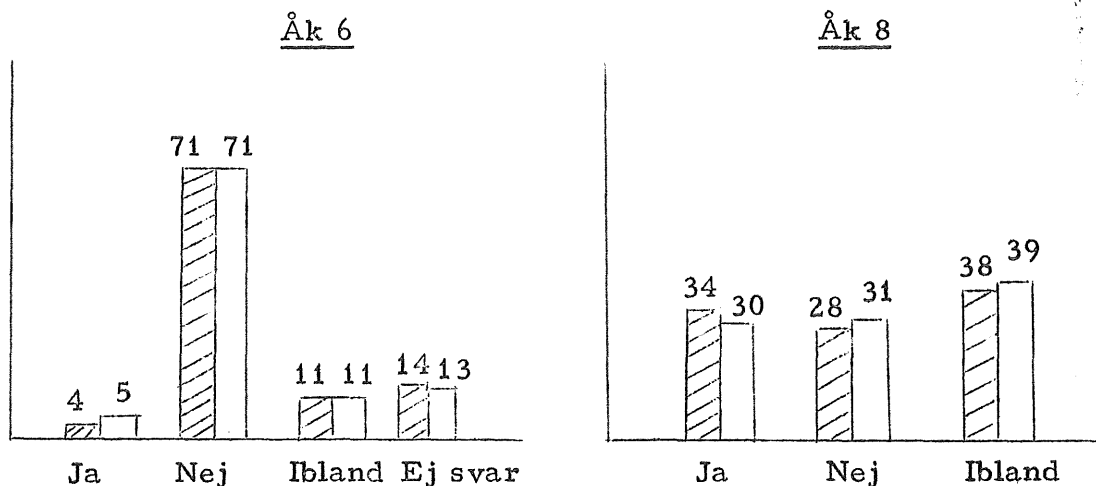
Diff. $\geq 4\%$ är signifikant på 0.01-nivån

Procentuell överensstämmelse $T_1 - T_2 = 96\%$

I den mån man vågar dra några slutsatser av resultatet på ovanstående fråga så torde man möjligen kunna konstatera en väl anpassad studietakt i skolans undervisning. En minoritet elever upplever tydligen arbetstakten i skolan som pressande.

Av lika stort intresse torde dock vara att utröna hur stor andel av eleverna som upplever arbetstakten i skolan som alltför långsam. Bland den stora andel elever som valt Nästan aldrig - alternativet torde en viss procent uppleva besvär av en för långsam studietakt. Tyvärr har denna aspekt ej belysts i frågeformuläret, vilket givetvis hade varit av stort intresse.

Fig. 7. Tycker Du att det är för mycket spring mellan olika salar och byggnader i skolan?

Diff. $\geq 7\%$ är signifikant på 0.01-nivån

Procentuell exakt överensstämmelse $T_1 - T_2 = 71\%$

Denna fråga kan kanske i någon mån ge en belysning av jäkt och oro i skolsituationen. I årskurs 6 är undervisningen till övervägande del förlagd till de egna klassrummen och någon upplevelse av spring, som kan inverka enerverande eller störande, upplevs tydligen mycket sällan. Annat tycks förhållandet vara på högstadiet där ca 1/3 av eleverna (34 resp. 30 %) tycker sig uppleva viss grad av jäkt och spring mellan olika salar och byggnader i skolan. Frekvensen är av den storleksordningen och så markant avvikande från förhållandet i årskurs 6, att förhållandet kan anses vara värd viss uppmärksamhet. Mindre än 1/3 av eleverna tycks vara helt nöjda med förhållandet. Man kanske kan fråga sig om inte systemet med alltför många ämnes- och specialsalar bidrar till splittring och oro hos eleverna i sådan grad att allmänna disciplinförhållanden i skolan i viss utsträckning kan äventyras.

Tabell 29. Känner Du Dig trött när Du kommer hem från skolan?

	Åk 6		Åk 8	
	P	F1	P	F1
Nästan alltid	7	7	7	12
Ofta	8	9	17	23
Någon gång	47	48	49	49
Nästan aldrig	38	36	27	16

Diff. $\geq 7\%$ är signifikant på 0.01-nivån

Procentuell överensstämmelse $T_1 - T_2 = 95\%$

Siffrorna i denna fråga ger även anledning till uppmärksamhet och kommentarer. Även om frågan mycket allmänt och ej tillräckligt nyanserat kan belysa elevernas arbetssituation torde man dock i tillräckligt hög grad få bekräftat, att många elever i synnerhet på högstadiet har en fysiskt och psykiskt mycket ansträngande arbetssituation i dagens skola. Spörsmålet har ventilerats i många sammanhang och från medicinskt håll påtalats med jämna mellanrum under senare år.

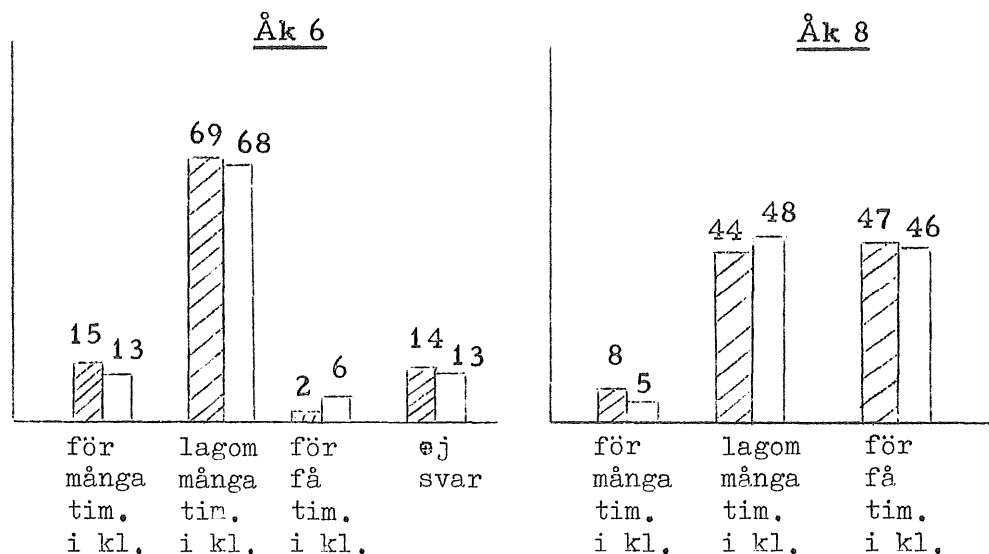
Såsom vår fråga är ställd till eleverna kan vi finna en klart uttalad trötthet efter skoldagens slut hos 15-16 procent av eleverna i årskurs 6. Dessa siffror stiger till 24 resp. 35 % hos eleverna i årskurs 8. Även om vi inte närmare kan fastställa graden av trötthet hos eleverna mätt med objektiva mått, så torde alternativen

nästan alltid och ofta ge tillräckligt uttryck för att många elever subjektivt upplever en ej obetydlig trötthet efter skoldagens slut. Veckotimmarna i årskurs 6 uppgår till 32 och i årskurs 8 till 35. Medräknas tid för läxuppgifterna torde flertalet elever komma upp till en arbetsdag som i timmar räknat gott och väl motsvarar flertalet vuxnas arbetstid.

Sedan undersökningen genomförts har 5-dagarsvecka införts i Örebro skolor, vilket förhållande vore av intresse att göra till föremål för jämförelser i många av våra undersökningsvariabler.

4. Lärarfrågor

Fig. 8. Vad anser Du om klassföreståndarens tid med klassen?

Diff. $\geq 7\%$ är signifikant på 0.01-nivån

Procentuell överensstämmelse $T_1 - T_2 = 91\%$

Det mest intressanta svaret i frågan ovan torde vara frekvensen elever i årskurs 8, som ger uttryck för uppfattningen, att klassföreståndaren har för få timmar i klassen. Problemställningen som sådan har livligt diskuterats av lärare och elevvårdare, varvid betydande och allvarliga svårigheter uppkommit beträffande möjligheter att utöva ett klassföreståndarskap enligt grundskolans intentioner med de få timmar som i regel ställs eller kan ställas till förfogande för uppgiften. Inte mindre än 47 resp. 46 procent av eleverna i nämnda årskurs anser, att klassföreståndaren har för få timmar i klassen. Man torde nog kunna tolka svaren som

ett klart uttryck från elevernas sida, att det föreligger ett uttalat behov av mer personligt stöd, hjälp och omhändertagande från klassföreståndarens sida och detta kan ofta inte ske inom ramen, för de få timmar som huvuddelen av dessa lärare har inom "sin" klass. Beträffande årskurs 6 är det svårare att göra några tolkningar av resultaten, då samma referensram för eleverna ej föreligger för att kunna göra meningsfulla jämförelser. Den höga procenten ej-svar tycks stödja oss i den uppfattningen.

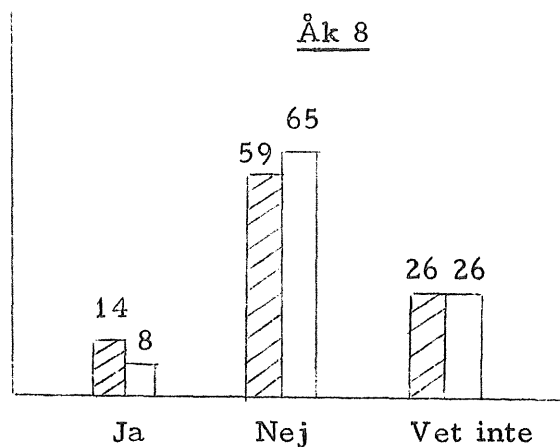
Tabell 30. Hur trivs Du med ämnesläraresystemet, d.v.s. särskilda lärare för varje ämne?

	Åk 8	
	P	F1
Mycket bra	31	42
Ganska bra	45	38
Varken bra eller dåligt	15	14
Mindre bra	4	4
Dåligt	4	1

Diff. $\geq 5\%$ är signifikant på 0.05-nivån

Procentuell överensstämmelse $T_1 - T_2 = 87\%$

Fig. 9. Skulle Du i stället för ämneslärare vilja ha en klasslärare, som undervisar i de flesta ämnen?

Diff. $\geq 6\%$ är signifikant på 0.02-nivån

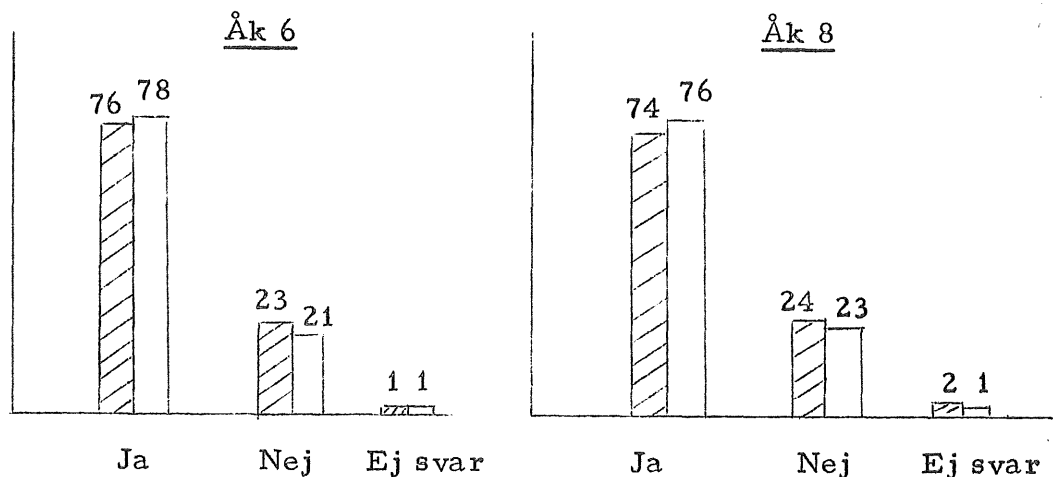
Procentuell överensstämmelse $T_1 - T_2 = 92\%$

Båda frågorna ovan avser att pejla elevernas inställning till ämneslärarsystemet på högstadiet. Vi vill tolka svaren som en övervägande positiv inställning till systemet. Positiv trivsel med ämneslärarsystemet uttalas genom alternativen Mycket bra och Ganska bra av 76 % av pojkarna och 80 % av flickorna i årskursen. Endast några få procent uttalar sig negativt. I den senare frågan ställs de inför ett mera bestämt ställningstagande. Därvid deklarerar 59 % av pojkarna och 65 % av flickorna ett klart positivt ställningstagande, 26 % anser sig inte kunna ta ställning till frågan, 14 resp. 8 % uttalar sig klart negativt.

Bland de tveksamt och negativt inställda torde sannolikt återfinnas en del elever, som skulle ha behov av och känna sig mer tillfredsställda i skolan av ett klasslärarsystem. Praktiskt utredningsarbete med mindre väl anpassade elever på högstadiet har ganska entydigt pekat mot, att en sådan anordning skulle kunna förbättra skolsituationen för dylika elever, enligt vad förf. till denna rapport har erfårit.

5. Bispisningsfrågor

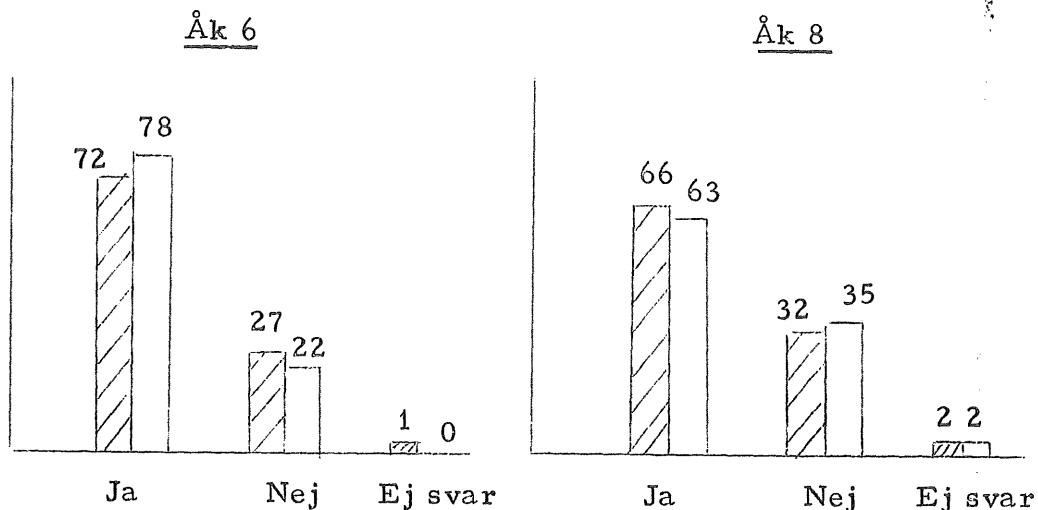
Fig. 10. Tycker Du att Du får äta i lugn och ro i bispisningen?

Diff. $\geq 5\%$ är signifikant på 0.05-nivån

Procentuell exakt överensstämmelse $T_1 - T_2 = 87\%$

Fig. 11. Tycker Du att det är trevligt att äta i bespisningen?

Diff. $\geq 5\%$ är signifikant på 0.05-nivån

Procentuell exakt överensstämmelse $T_1 - T_2 = 84\%$

De båda frågorna ovan tycks i tämligen hög grad belysa likartade aspekter på attityden till skolbespisningen. I våra faktorer från faktoranalyserna ingår de i allmän skoltrivsel och kamratrelationer för pojkarna i årskurs 6, och för flickorna i samma årskurs ingår de närmast i faktorn som ger uttryck för psykosomatiska reaktioner och ängslan och i viss grad i allmän skoltrivsel. För årskurs 8 bildar dessa frågor en egen faktor med inslag av ängslan i kamratmiljön.

Sammanfattningsvis kan sägas att bakom frågorna tycks ligga aspekter på trivsel och ängslighetsyttringar i kamratsituationer. Kamraterna spelar sålunda en icke oväsentlig roll i bespisningssammanhang.

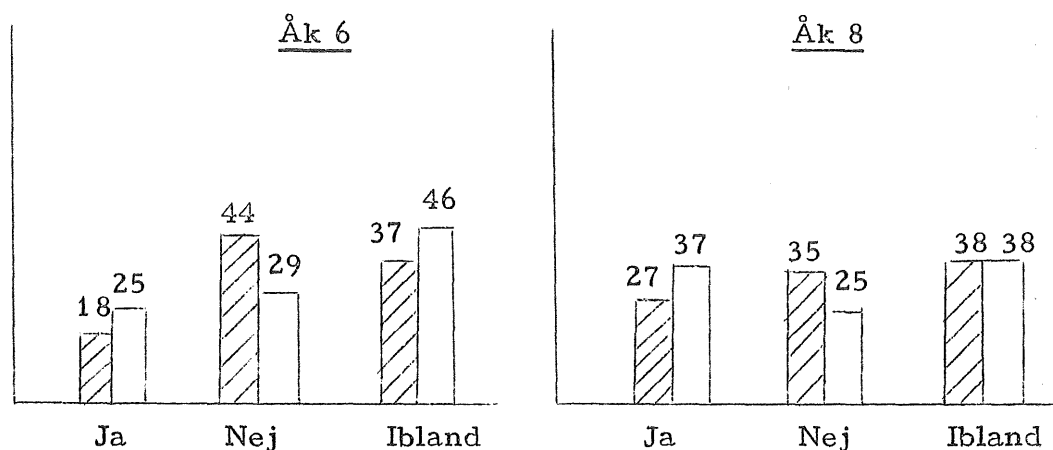
Att notera är den höga frekvensen, som icke anser sig få tillräcklig lugn och ro och trevnad i bespisningssammanhang. Närmare var fjärde elev svarar negativt på den första frågan i de båda årskurserna. I den senare frågan yttrar sig var fjärde elev i årskurs 6 och var tredje i årskurs 8 negativt beträffande trevnaden i samband med bespisningen. Bespisningsförhållandena har även i den allmänna debatten varit föremål för livliga diskussioner och det kan konstateras, att de negativa yttringarna om olika skolförhållanden har den högsta frekvensen i våra frågor rörande skolbespisningen.

Orsakerna kan vi inte tillräckligt meningsfullt analysera i våra erhållna resultat. Den allmänna attityden tycks dock ha betydliga inslag av förhållanden som gissningsvis torde beröra ordningsfrågor, orolig miljö, forcerat tidsschema, köbildningar, väntetider, bords-

skick m.m. Erfarenheter från praktiskt skolarbete bekräftar även att dylika företeelser utgör störande faktorer för många elever. Uppenbarligen utgör bespisningssituationen en alltför stressad och orolig miljö för ett ganska stort antal elever. Såsom vi ser det torde bespisningsmiljön i skolan ur mentalhygienisk synpunkt lämna en hel del övrigt att önska.

6. Frågor rörande ängslan och nervositet i skolsituationen

Fig. 12. Tycker Du att det är obehagligt att framträda inför klassen?

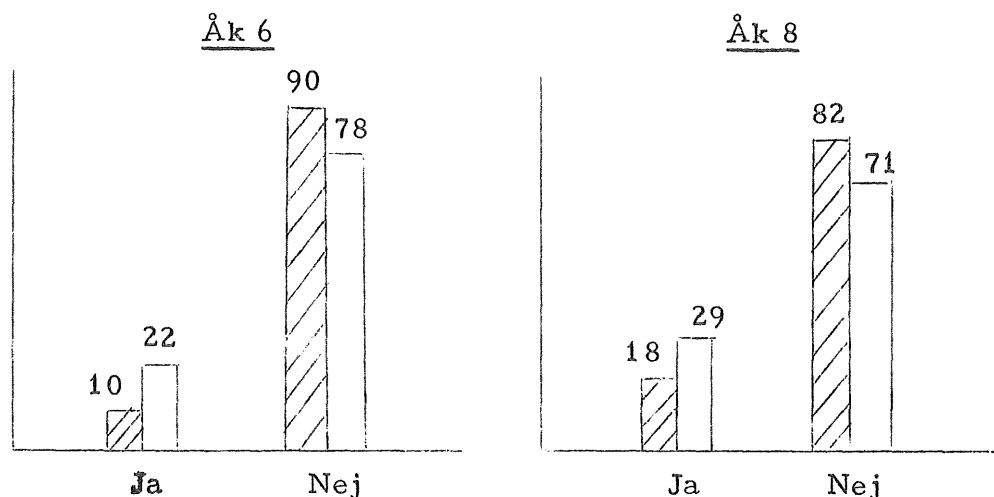

Diff. $\geq 8\%$ är signifikant på 0,01-nivån

Procentuell överensstämmelse $T_1 - T_2 = 94\%$

Genom ovanstående fråga jämte de två följande frågorna har vi velat skaffa oss en uppfattning om hur vanligt det kan vara att elever upplever svårigheter med att framträda inför kamrater och lärare i skolan. Även om vi inte kan uttala oss om graden av ängslan inför en sådan situation hos dem som bejakar vår fråga, så tycks det finnas ett icke obetydligt antal elever, som har uppenbara svårigheter i sådana situationer. Orsakerna är sannolikt av många olika slag. Osäkerhet, bristande självförtroende, intellektuella brister, fysiska handikapp, överkrav, hämningar av olika slag m.m. finns sannolikt med i bakgrunden. Man torde kunna förvänta sig att dessa elever är överrepresenterade i våra missanpassningsgrupper som vi benämner hämmade och kamratstörda. Att frekvensen har en klart stigande trend från årskurs 6 till 8 samt att flickorna uppger sig ha större svårigheter torde rimma väl med subjektiva bedömningar från lärarhåll och med utvecklingspsykologiska iakttagelser i samband med pubertetsperioden.

Fig. 13. Blir Du nervös och orolig när Du ska läsa högt i klassen?

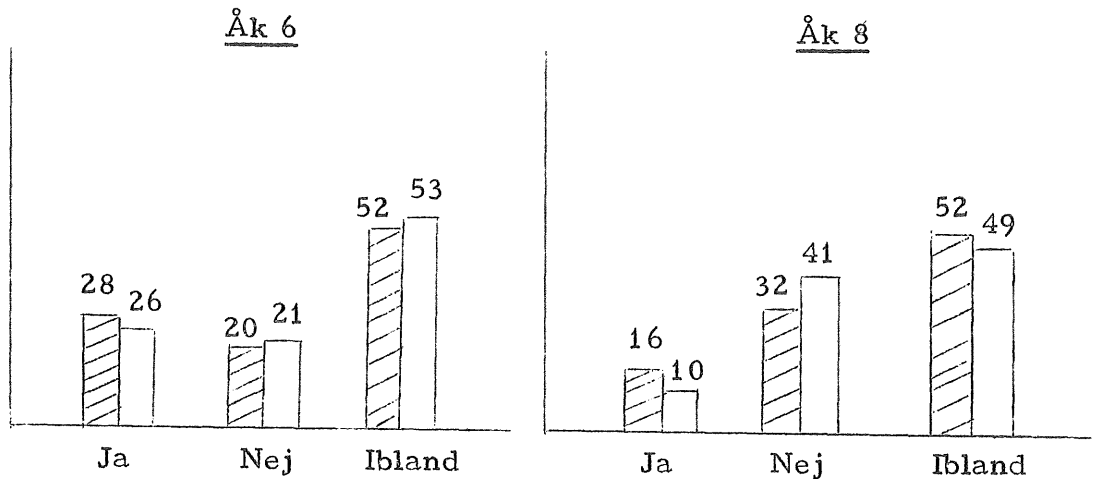

Diff. $\geq 7\%$ är signifikant på 0.01-nivån

Procentuell överensstämmelse $T_1 - T_2 = 86\%$

Högläsning inför klasskamrater och lärare bereder vissa elever stora emotionella påfrestningar. Vid utredning av elever med skolsvårigheter kan man stundom finna elever med sådana grava svårigheter i detta avseende, att hela skolsituationen blir förlamande för dem. Enstaka elever upplever djup ångslan och i vissa fall skräck inför sådana situationer. Det torde vara i hög grad angeläget att kunna hjälpa dessa elever. Procentantalet elever som säger sig reagera med nervösa symtom visar en tilltagande frekvens upp mot högstadiet. Könsdifferenserna ger signifikanta utslag. Förhållandet torde ägnas väsentlig uppmärksamhet vid information till lärare och vid lärarutbildning. Våra värden torde tillräckligt eftertryckligt ge belegg för förekomsten av sådana svårigheter. För flertalet torde hjälpåtgärderna kunna insättas med mycket enkla medel. För ett litet procenttal torde speciella hjälpåtgärder behövas. Våra iakttagelser är ingalunda okända utan uppmärksammas dagligdags av många lärare. Dock torde våra enkla deskriptiva data kunna utgöra en nyttig påminnelse om förhållandets art och vikt.

Fig. 14. Tycker Du om att gå fram till tavlan för att lösa en uppgift?

Diff. $\geq 8\%$ är signifikant på 0.01-nivån

Procentuell överensstämmelse = 96 %

Denna fråga ingår enl. faktoranalysen i första hand bland ängslighetsfrågorna. Säkerligen torde även andra aspekter ligga bakom nej-svaren i denna fråga. Bekvämlighet och bristande kunskaper kan t.ex. tänkas utgöra andra orsaksfaktorer. Vi kan dock konstatera ett avtagande intresse eller önskan för en sådan metodik från elevernas sida. Intresset avtar med stigande ålder och könsdifferenserna är ej markanta, dock en signifikant diff. i årskurs 8. Drygt 20 % av eleverna i årskurs 6 och 36 % av eleverna i årskurs 8 är ej trakterade av en sådan undervisningsform.

Tabell 31. Händer det att Du oroar Dig för saker i skolan?

	Åk 6		Åk 8	
	P	F1	P	F1
Nästan alltid	1	2	1	3
Ofta	4	5	7	11
Någon gång	48	52	60	61
Nästan aldrig	47	41	32	25

Diff. $\geq 6\%$ är signifikant på 0.01-nivån

Procentuell överensstämmelse $T_1 - T_2 = 98\%$

Frågan ingår i faktorn Arbetsbelastning och till viss del även i ängslighetsfaktorn. En viss oro kan tydligen hänföras till arbetsbelastningen i skolan. Läxor, skrivningar, prov och betyg utgör sannolikt för en del elever källor till oro och psykisk påfrestning. Visserligen är frekvenserna låga, men tycks tilltaga upp mot slutet av högstadiet. Frågans ospecificerade karaktär gör det svårt att närmare diskutera värdena. Beträktad i relation till följande fråga torde den dock vara av väde som komplement för att bredda underlaget för den diskuterade frågeställningen.

Tabell 32. Är Du ängslig för att det skall gå dåligt på skrivningar och prov i skolan?

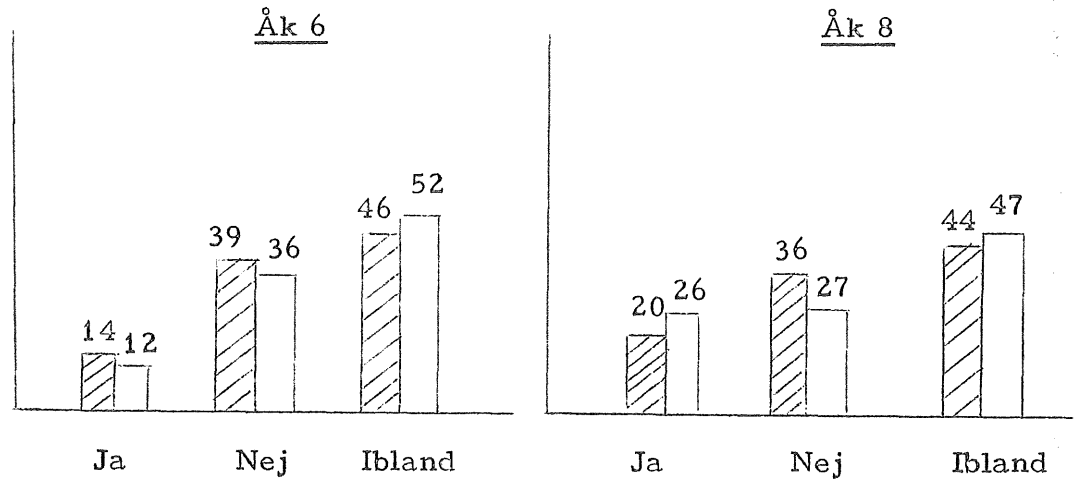
	Åk 6		Åk 8	
	P	F1	P	F1
Nästan alltid	8	12	8	16
Ofta	13	21	21	28
Någon gång	58	54	57	47
Nästan aldrig	21	13	14	9

Diff. $\geq 7\%$ är signifikant på 0.01-nivån

Procentuell överensstämmelse $T_1 - T_2 = 95\%$

I denna fråga, som ingår i ängslighetsfaktorn i första hand, får vi klarare uttryck för, att skrivningar, prov och därmed betyg i inte så liten utsträckning orsakar vissa nervösa påfrestningar hos eleverna. Graden av dessa kan givetvis ej närmare anges. Många berörs sannolikt ej så mycket av en viss spänning och oro i samband därmed. Men för en viss andel elever utgör betygshets och poängjakt en psykisk påfrestning, som ej kan anses vara förenlig med en mentalhygieniskt god studiesituation. Drygt 10 % av eleverna i årskurserna 6 och 8 upplever så gott som ständig ängslan inför skrivningar och prov. Det vore av värde att närmare kunna studera denna grupp elever med hänsyn till dels art och grad av ängslan och dels med hänsyn till en del bakgrundsdata.

Fig. 15. Händer det att Du blir störd av bråk i klassen under lektionerna?

Diff. $\geq 7\%$ är signifikant på 0.01-nivån

Procentuell överensstämmelse $T_1 - T_2 = 93\%$

Frågan visar ingen utpräglad tillhörighet till någon faktor. Den tycks ingå såväl i ängslighetsfaktorn som i kamrat- och bespisningsfaktorn. Vi har önskat få en uppfattning om huruvida eleverna själva upplever klassrumssituationen som störande för arbetsron. Från lärarhåll upplevs disciplinsituationen i stor utsträckning som besvärande och störande för deras undervisning. Många elever tycks också uppleva arbetsron i klassrummet som mindre gynnsam, om man tolkar de 13 resp. 23 % av eleverna i årskurserna, som anser sig bli störda av bråk i klassen, som mått på störningsgraden. Endast något över 1/3 av eleverna totalt sett anser sig kunna arbeta störningsfritt (Nej-alternativet: 34 %). Skillnaderna för Ja-alternativet är signifikanta mellan årskurserna. En sådan ökning är också i överensstämmelse med en av lärarna registrerad ökning av allmänna disciplinsvårigheter vid övergången till högstadiet. Frågan ovan är i första hand avsedd att ingå som delfråga i en skala, men kan för en grov och allmän bedömning vara av visst intresse för ett allmänt ställningstagande rörande elevernas och lärarnas arbetsförhållanden i skolan.

7. Frågor rörande inställning till skolämnena

Eleverna har i enkäterna fått avge ett graderat omdöme om inställningen till de ämnen som förekommer på schemat.

Nedanstående instruktion utgör ett exempel på den metod som tillämpats.

Uppgift: Här är alla ämnen Du har i skolan. Bedöm hur Du tycker om varje ämne genom att sätta kryss i en av rutorna.

5. Tycker mycket bra om	☐
4. Tycker bra om	☐
3. Tycker varken bra eller illa om	☐
2. Tycker inte så värst bra om	☐
1. Tycker illa om	☐

Trots att värdena på skalan ovan inte utgör mätvärden på en intervallskala utan närmast är att betrakta som värden på en ordinalskala har vi ändå bedömt det vara försvarligt att utföra medelvärdesberäkningar på våra erhållna data. Efter granskning av spridningar och fördelningsformer valde vi aritmetiska medelvärden som lämpliga centralmått. I nedanstående tabell presenteras de erhållna medelvärdena för de olika ämnena i de tre årskurserna.

Tabell 33. Medelvärden rörande inställning till skolämnena för årskurserna 3, 6 och 8.

Ämne	Årskurs 3		Årskurs 6		Årskurs 8	
	P	F1	P	F1	P	F1
Svenska	3.13	3.66	2.79	3.30	2.95	3.46
Matematik	4.09	4.02	3.82	3.65	3.63	3.51
Hembygd	4.09	3.66				
Kristendom	3.70	3.77	2.86	3.06	2.64	2.95
Musik	3.46	4.32	2.78	3.65	3.00	3.69
Gymnastik	4.35	4.37	4.24	4.01	3.90	3.62
Slöjd	4.68	4.60	4.26	4.29	3.86	4.23
Engelska			3.48	3.88	3.46	3.97
Historia			3.76	3.21	3.69	3.37
Geografi			4.02	3.73	3.81	3.55
Tyska					2.79	3.42
Franska					2.85	3.53
Samhällskunskap			3.77	3.61	3.10	3.04
Kemi					3.78	3.17
Naturkunskap			3.97	3.13		
Fysik					3.78	2.73
Teckning			4.01	4.26	3.60	3.99
Maskinskrivning					3.32	3.90

Signifikansprövning:

Signifikansbestämning av medeltalsdifferenser i tabellen ovan har givit följande resultat:

Allmänt kan konstateras, att en differens på ≥ 0.20 är statistiskt säkerställd på 0.01-nivån. Oftast är även något lägre differenser säkerställda.

Vid signifikansprövning mellan några tillvalsämnen i årskurs 8 och övriga ämnen samt mellan tillvalsämnena (musik, tyska, franska och maskinskrivning) erfordras en differens på ≥ 0.30 för signifikans på 0.01-nivån.

a. Tolkningsproblem

De verbala uttrycken "Tycker mycket bra om", - "bra om", - varken bra eller illa om", - inte så värst bra om", - "illa om" ger anledning till vissa semantiska tolkningsproblem. Sannolikt uppfattas dessa uttryck på olika sätt av olika elever och framförallt torde uttrycken tolkas olika av elever på olika åldersnivåer. Dessa och dylika svårigheter är välkända i psykologiska bedömningssammanhang. Inte minst gäller detta vid bedömningen av attityder och intressen såsom det i stor utsträckning är fråga om i våra enkätformulär. Vi har försökt begränsa svårigheterna genom att använda oss av enkla och, såsom vi bedömer det, relativt vedertagna uttryck för gillande resp. ogillande inställning. Vid utprovning av enkäterna kunde vi på olika sätt konstatera en subjektivt upplevd klar positiv inställning till skolämnena hos elever, som valt alternativet mycket bra eller bra. Likaså kunde vi få belägg för att elever, som valde alternativet inte så värst bra eller illa om också genom andra verbala formuleringar gav uttryck för en subjektivt upplevd mer eller mindre negativ inställning till skolans ämnen.

Ang. mittenalternativet är däremot något osäkert huruvida det enbart lockat till sig de klart indifferent. En tendens fanns möjligen att utnyttja alternativet, om man inte önskade ge uttryck för en mer eller mindre negativ uppfattning. Vi tror dock inte att alternativet har gett uttryck för någon större frekvens av sådana elevreaktioner.

Formulären har av förf. under läsåret 1965/66 använts i relativt stor utsträckning vid skolpsykologiskt utredningsarbete och givit valida utslag vid bedömning av elever med anpassningssvårigheter.

Inställningen till skolämnena enl. enkäterna har i hög grad givit likartade resultat som personliga intervjuer om samma förhållanden. Bedömningarna har skett oberoende av varandra och även prövats av andra bedömare än förf. Eleverna tycks inte ha haft några svårigheter att särskilda eller att uppfatta den inbördes rangordningen av alternativet med avseende på positiv - negativ inställning.

b. Nivån för enskilda ämnen och totalt över årskurserna

Tidigare har redovisats en övervägande positiv inställning till skolan som helhet. Enligt trivselfrågorna (se sid. 77-83) uppger sig inte mindre än ca 90 % av eleverna i årskurs 3 och 6 trivas bra i skolan. I årskurs 8 är motsvarande värde 82%. När

det gäller att uttala sig om huruvida undervisningen är intressant och omväxlande deklarerar 62 % av eleverna i årskurs 6 en klart positiv uppfattning (Nästan alltid, ofta). Av eleverna i årskurs 8 delar drygt 50 % en sådan uppfattning. En mindre del av samtliga elever tycks hysa en avgjort negativ uppfattning i dessa hänseenden.

Man torde, bl.a. av ovan anförda data kunna förvänta sig en positiv uppfattning även beträffande inställningen till skolämnena, då dessa måste spela en avgörande roll för den allmänna trivseln i skolan.

Enligt våra värden i tabell 33 synes en sådan förväntan också infrias. Totalt sett visar medelprofilen för ämnespreferenser i de olika årskurserna (se diagram sid. 107-109) en relativt hög nivå. Högst når de i årskurs 3 för att sedan avtaga mot årskurs 8. Avvikelser för vissa enskilda ämnen och vissa könsdifferenser är dock konstaterbara, vilket vi återkommer till längre fram i rapporten.

Beträffande den deklinerande tendensen, som med något undantag när utmärker samtliga ämnen (se diagram sid. 105-106), så kräver den sannolikt en mera ingående analys för att helt kunna förklaras. Vid ett ytligt studium av värdena synes man kunna dra slutsatser om att eleverna blir mindre och mindre positivt inställda till skolans ämnen allteftersom åren går. Sannolikt torde sådana slutsatser inte vara helt adekvata. Att vissa elevgrupper, bl.a. många av de för vårt projekt intressanta, de anpassningsstörda, torde visa sådan utveckling förefaller rimligt, åtminstone de mera konstitutionellt störda. Däremot förefaller det inte lika sannolikt, att eleverna totalt skulle uppvisa sådana avtagande ämnesintresseprofiler. Erfarenhetsmässigt torde man inte så sällan hos många elever kunna konstatera fördjupade intressen i vissa ämnen mot slutet av högstadiet. Andra elever visar också motsatt tendens. Jämför man intressenivån för skolämnena med svaren på en fråga i enkäterna, som berör trivseln på de olika stadierna, så finner man motsatta tendenser. På frågan "I vilka klasser har Du trivts bäst?" svarar en klar majoritet av eleverna i årskurs 8 med att nämna högstadiet (se fråga 48). Det står knappast i överensstämmelse med intresset för skolämnena. Vi tolkar dessa iakttagelser som att eleverna i de olika årskurserna uppfattar innebörden i våra svarsalternativ på olika sätt. Referensramen och intressesfäran för elever i årskurs 3 och årskurs 8 skiljer sig rimligtvis betydligt åt. Det är därför vanskligt att uttala sig om huruvida denna synbarligen avtagande uppskattning av skolämnena verkligen äger giltighet.

Däremot synes det vara mer meningsfullt att göra relativa jämförelser mellan uppskattning av skolämnena inom samma årskurs och mellan könen inom samma årskurs.

c. Relativa jämförelser mellan ämnen och mellan könen

Årskurs 3 (se diagram sid. 107). Såsom tidigare nämnts ligger inställningen till skolämnena genomsnittligt på en hög nivå i årskurs 3. Högst populäritet når slöjd och gymnastik samt för flickornas del ämnet musik. Lägst ligger svenska och musik, vilka omdömen pojkarna står för. Matematik är för båda könen ett uppskattat ämne. Hembygd bedömes högt av pojkarna, medan flickornas attityd till ämnet relativt sett är mera indifferent. Likaså intar båda könen en i relation till övriga ämnen indifferent inställning till kristendomsämnet.

Signifikanta könsskillnader föreligger i ämnena svenska, där flickorna visar högre gillande, i hembygd, där förhållandet är omvänt och i musik där pojkar och flickor tycks ha relativt extremt motsatta inställningar.

Årskurs 6 (se diagram sid. 108). Allmänt kan konstateras större inbördes differenser ämnena emellan än vad fallet är för årskurs 3. För båda könen gäller att de mest omtyckta ämnena är övningsämnena slöjd, gymnastik och teckning. Lägst ligger för båda könen kristendom samt svenska och musik för pojkarnas vidkommande. För flickornas del ligger naturkunnighet och historia relativt lågt. Matematik, engelska, geografi och samhällskunskap når värden som pekar mot att eleverna har en avgjort positiv inställning till dem. Kraftiga skillnader mellan könen kan iakttagas i musik och naturkunnighet samt även i svenska och historia fastän ej så kraftigt uttalade.

Årskurs 8 (se diagram sid. 109). Medelprofilen för ämnespreferenser i årskurs 8 visar en ännu mer "hackig" profil än de tidigare omnämnda. Skillnader i den relativa uppskattningen av olika ämnen är i flera fall starkt uttalade.

Fortfarande ligger övningsämnena i täten. Slöjd, teckning och gymnastik tycks vara väl uppskattade av båda könen.

Engelska, geografi, matematik och historia förefaller väl accepterade av årskursens elever i stort, såväl pojkar som flickor. Vissa könsdifferenser är dock märkbara.

Lägst preferensvärde erhåller kristendom av såväl pojkar som flickor. Relativt lågt preferensvärde erhåller även samhällskunskap av båda könen.

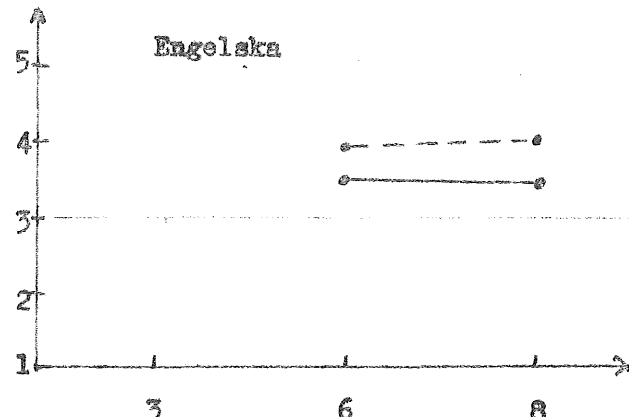
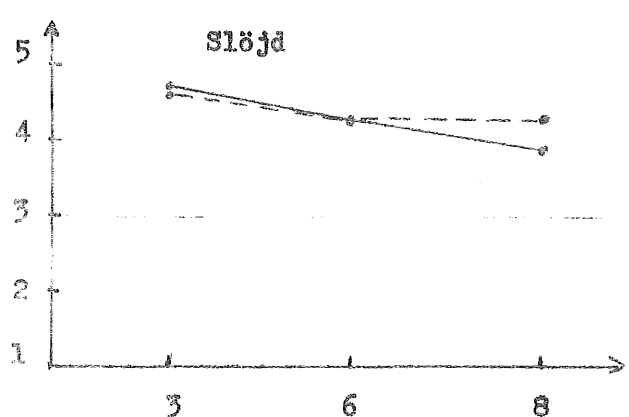
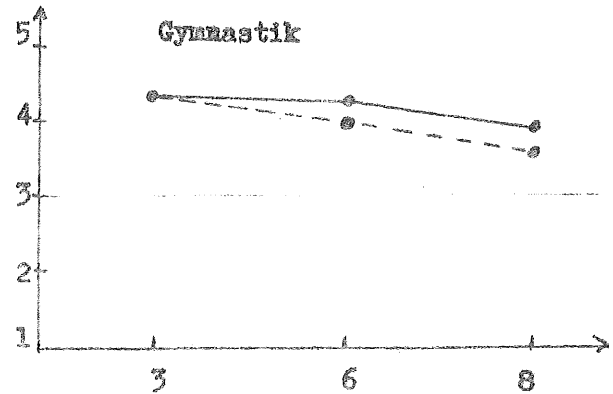
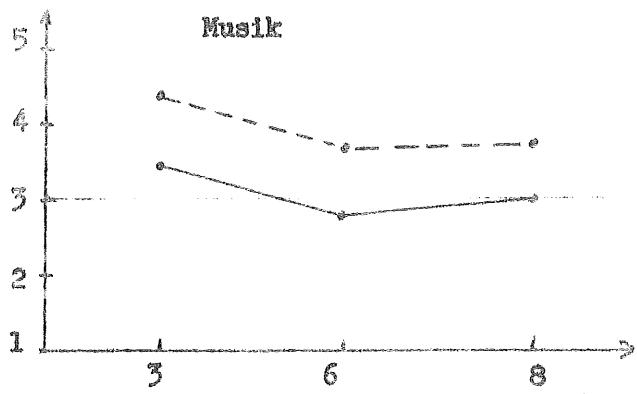
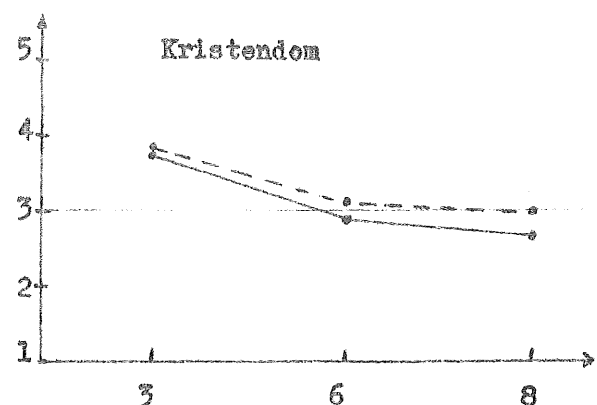
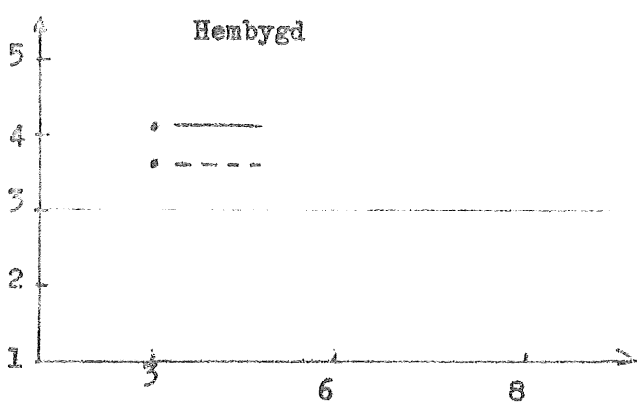
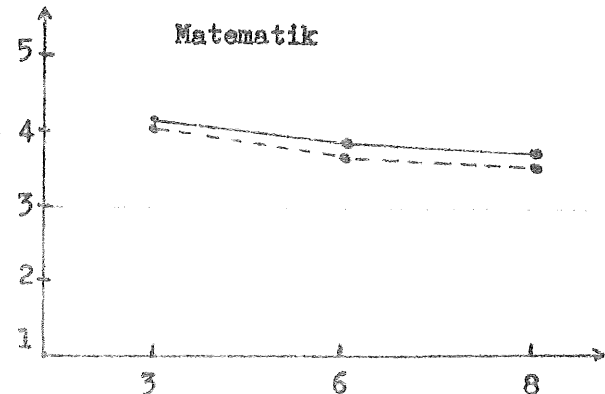
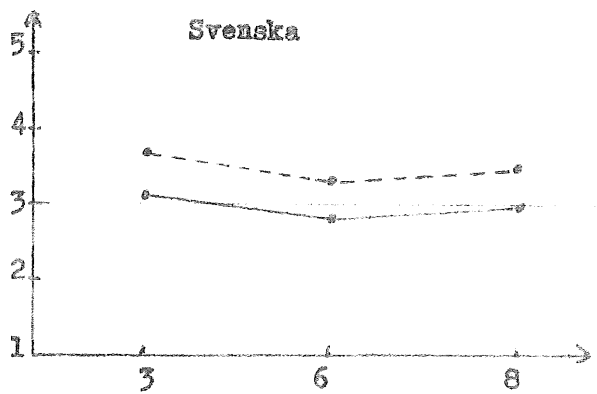
Studerars pojkar och flickor var för sig observeras att pojkarna har med de två sistnämnda ämnena jämförbara låga värden vad gäller svenska, musik, tyska och franska, medan flickorna ger kemi och fysik värden på ungefär motsvarande låga nivå.

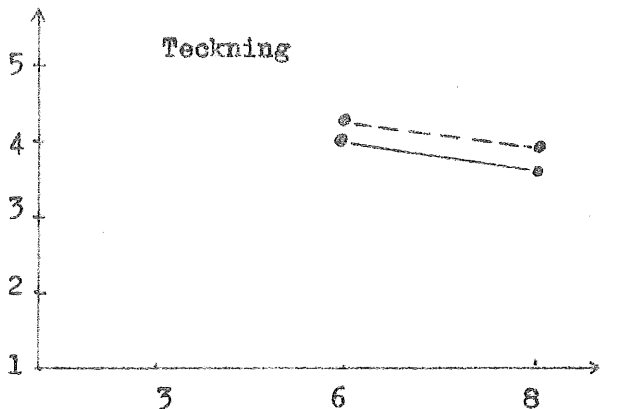
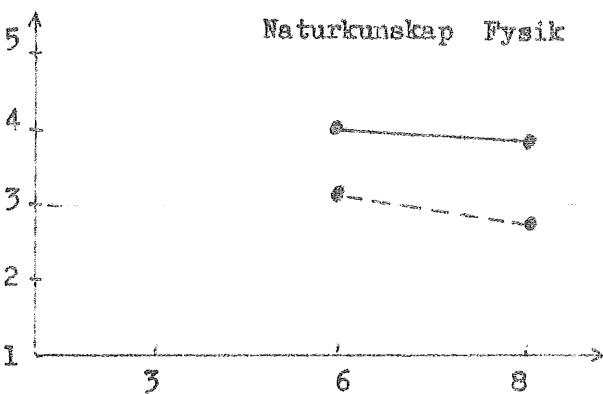
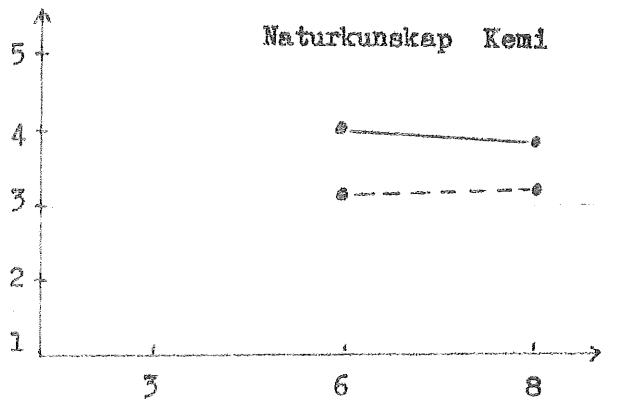
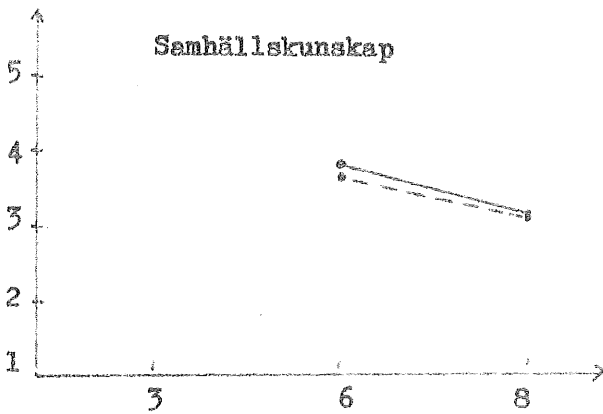
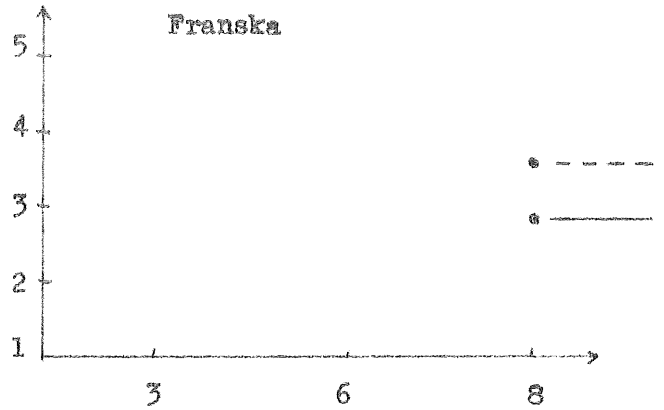
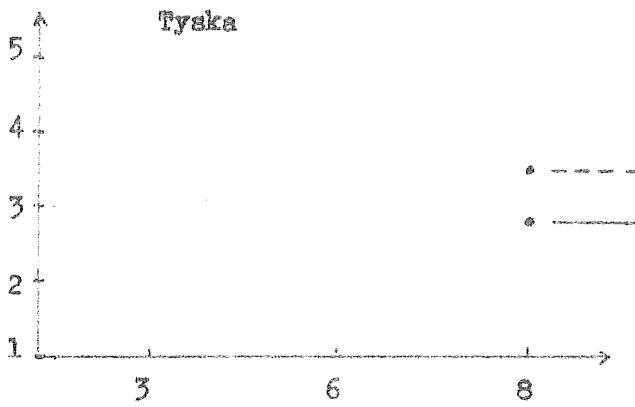
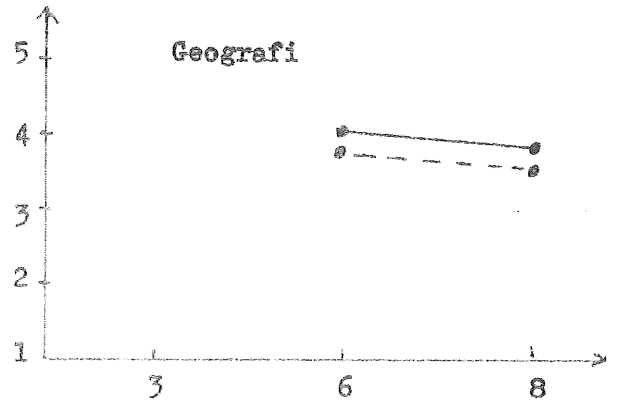
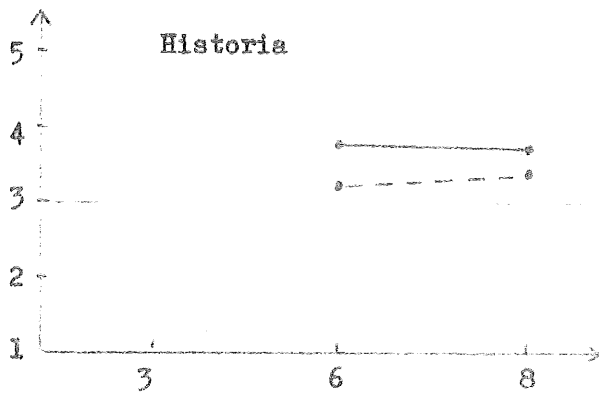
Könsdifferenser är tydligt framträdande i följande ämnen: fysik och kemi, där pojkarna har positivare inställning, musik, franska, tyska, maskinskrivning, engelska, svenska, teckning och slöjd, där flickorna enligt våra värden har en positivare inställning.

d. Kommentar

Presenterade värden för ämnespreferenser gäller de totala elevgrupperna i årskurserna. För ett nyanserat ställningstagande är det av värde att även studera inställningen till skolans olika ämnen med hänsyn tagen till en del undergrupper inom totalmaterialet, t. ex. specielklasselever samt elever på olika begåvningsnivåer eller beträffande elever i årskurs 8 som valt olika tillvalsgrupper.

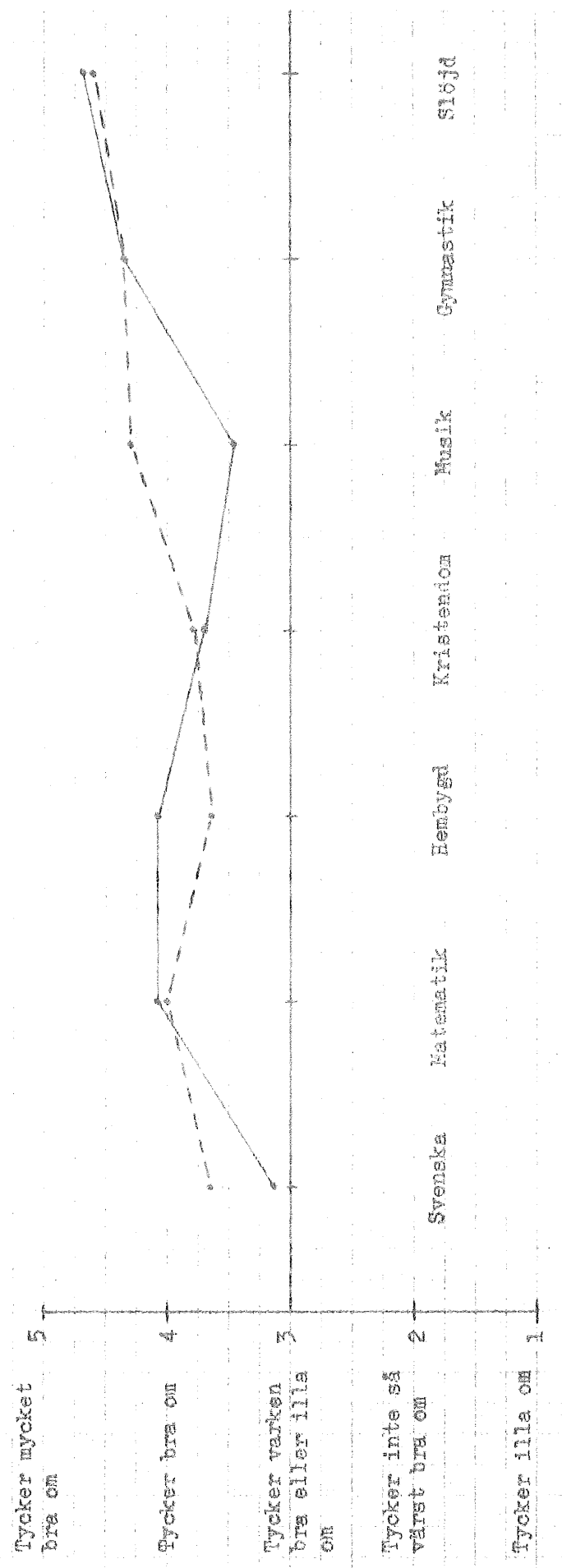
Beträffande de observerade könsskillnaderna torde en mängd hypotetiska förklaringsgrunder kunna anföras. Den aktuella könsrollsdebatten torde kunna ge stoff för åtskilliga aspekter på dylika orsaksförhållanden. Denna relativt ytliga studie rörande ämnespreferenser tycks antyda, att skolans ämnesinriktning, ämnesinnehåll och undervisning har vissa svårigheter att frigöra sig från ett konventionellt könsrollstänkande.

Medelprofil över ämnespreferenser för elever i årskours 3

N_P = 491 P ———
N_{FI} = 482 FI - - - -

Tycker mycket bra om 5

Tycker bra om 4

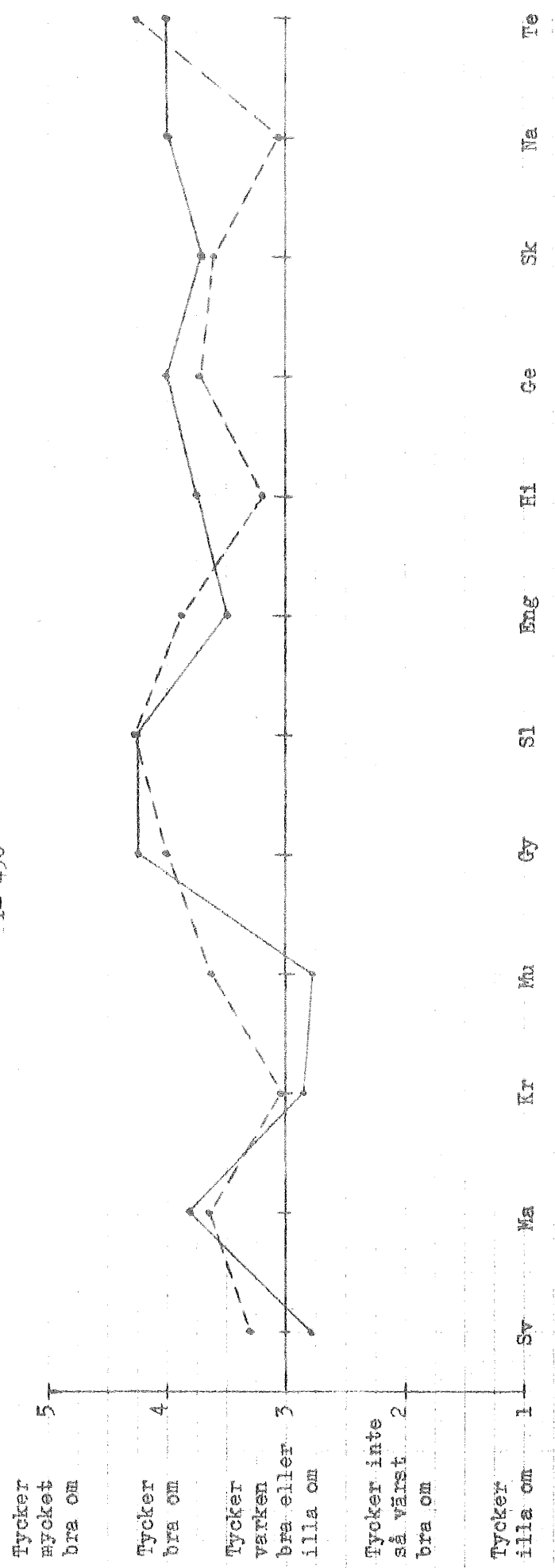
Tycker varken bra eller illa om 3

Tycker inte så värt bra om 2

Tycker illa om 1

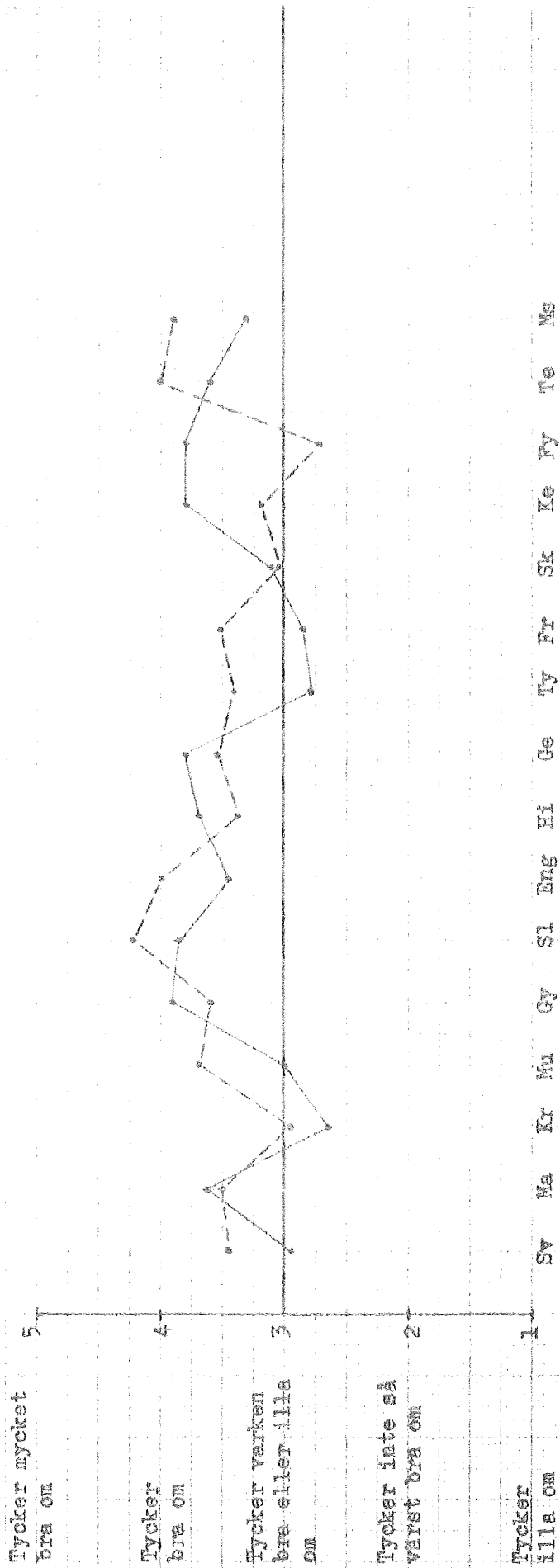
Medelprofil över ämnespreferenser för elever i årskurs 6

$N_P = 468$ P ———
 $N_{FI} = 450$ FI - - - -

Medelprofil över ämnespreferenser för elever i årskurs 8

$N_p = 632$ P —————
 $N_{PI} = 603$ PI - - - - -

Tycker mycket bra om

Tycker bra om

Tycker varken bra eller illa om

Tycker inte så värt bra om

Tycker illa om

Litteraturförteckning

- Amundsson, S. Trivsel i skolan. Delundersökning i Örebroprojektet. Stockholm 1966. Stencil.
- Beckne, R. Anpassning, beteende och prestation - Örebroprojektet, Rapport nr II, Litteraturöversikt. Stockholm 1966.
- Cattell, R.B. Personality and motivation structure and measurement. New York 1957.
- Cole, A. (Hänvisning till Lienert 1962.)
- Drejhammar, I.-B. - Sundén, U. Konstans och reliabilitet hos enkätformulär. Delundersökning i Örebroprojektet. Stockholm 1966. Stencil.
- Ekman, G. Reliabilitet och konstans. Uppsala 1947.
- Ellis, A. The validity of personality questionnaires. Psych. Bull., 43, 385-440.
- Flinck, R. Skolanpassning hos elever på enhetsskolans/grundskolans högstadium. Lund 1965. Stencil.
- Guilford, J.P. Fundamental Statistic in Psychology and Education. New York 1956.
- Harman, H.H. Modern factor analysis. Chicago (Chicago Press). 1960.
- Henricson, S.-E. Högstadielävernarnas inställning till yrken, ämnen och ämnesval m.m. Stockholm 1960. Stencil.
- Henrysson, S. Faktoranalys av ett frågeformulär rörande skolanpassning. Rapport från Lärarhögskolan i Stockholm 1961.
- Henrysson, S. Elementär statistik. Uppsala 1957.
- Jöreskog, K.G. Statistical Estimation in factor analysis. Uppsala 1963.
- Kaiser, H.F. The varimax criterion for analytic rotation in factor analysis. Psychometrika, 23, 1958.
- Kindvall, I. Konstruktion av elevenkät årskurs 3. PM i Örebroprojektet. Stockholm 1964.
- Lienert, G.A. Verteilungsfreie Methoden in der Biostatistik (s. 180-181). Meisenham am Glan. 1962.
- Ljung, B.-O. Skolmotivation, ängslighet och prestation. Stockholm 1960. Stencil.
- Ljung, B.-O. - Björkquist, L.-M. Några korrelations- och itemanalysprogram för automatisk databehandling (Nordisk Psykologi, årg. 18:3, s. 195-200) 1966.

- McNemar, Q. Psychological Statistic, New York 1957.
- Magnusson, D. Självvärdering och skolmiljö. I Johannesson, I. och Magnusson, D. Social och personlighetspsykologiska faktorer i relation till skolans differentiering. SOU 1960:42. Stockholm 1960.
- Magnusson, D. Testteori. Stockholm, 1961.
- Magnusson, D. Självvärdering och skolmiljö. En följdundersökning. Rapport till Skolöverstyrelsen. Stockholm 1961. Stencil.
- Magnusson, D. Self-evaluation as a function of age. An empirical investigation. Rep. Psychol. Lab. Univer. Stockholm, No. 124, 1962.
- Magnusson, D. The level of self-ratings by boys and girls in relation to the sex of the teachers. Rep. Psychol. Lab. Univer. Stockholm, No 153, 1963.
- Magnusson, D. Anpassning och skolprestation. Stockholm 1964. Stencil.
- Magnusson, D. - Dunér, A. - Beckne, R. Anpassning, beteende och prestation - Örebroprojektet, Rapport nr I, Planläggning. Stockholm 1965. Stencil.
- Newcomb, T.M. Social Psychology. New York: The Bryden Press 1950.
- Osgood, C.E. - Suci, G.J. - Tannenbaum, P. The measurement of meaning. Univ. of Illinois 1957.
- Sjöstrand, W. Uthållighet och framgång i skolan. Uppsala 1948.
- Sjöstrand, W. Neuros och pedagogisk prognos. Uppsala 1949.
- Vernon, P.E. Personality tests and assessment. London 1953.

Namn

Skola

Klass

Född den

3	8	4	1	1	2														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

1. Vad har Du för det mesta för sällskap när Du går hem från skolan?

- inget sällskap 1
 med en och samma kamrat varje dag 2
 med flera kamrater 3
 med någon vuxen 4

2. Vad skulle Du helst vilja ha för sällskap när Du går till och från skolan?

- inget sällskap 1
 med en och samma kamrat varje dag 2
 med flera kamrater 3
 med någon vuxen 4

3. Händer det att Du har ont i huvudet på morgonen innan Du går till skolan?

- alltid 1
 ofta 2
 någon gång 3
 aldrig 4

4. Tycker Du, att det är roligt i skolan?

- alltid 1
 ofta 2
 någon gång 3
 aldrig 4

5. Tycker Du att kamraterna bråkar mycket på rasterna?

- ja 1
 nej 2
 ibland 3

6. Hur mycket läxor tycker Du att Ni har?

- för mycket 1
 lagom 2
 för litet 3

7. Trivs Du med Dina kamrater i klassen?

- ja 1
 nej 2
 ibland 3

8. Tycker Du att det är roligt att få gå fram till svarta tavlan för att rita, räkna eller skriva något?

- ja 1
 nej 2
 ibland 3

9. Tycker Du att det är för jobbigt i skolan?

- alltid 1
 ofta 2
 någon gång 3
 aldrig 4

10. Händer det att andra barn bråkar med dig på väg till och från skolan?
- alltid 1
ofta 2
någon gång 3
aldrig 4
11. Brukar Du ta hem kamrater och leka?
- varje dag 1
några gånger i veckan 2
någon gång i veckan 3
bara när det är något särskilt (födelsedag t.ex.) 4
aldrig 5
12. Var vill Du helst sitta i klassrummet?
- nära fröken 1
i mitten 2
långt ifrån fröken 3
13. Händer det att Du har ont i magen på morgonen innan Du går till skolan?
- alltid 1
ofta 2
någon gång 3
aldrig 4
14. Ni får en arbetsuppgift på en lektion. På vilket sätt tycker Du att det är bäst och roligast att få arbeta med den?
- helt ensam 1
tillsammans med en enda kamrat 2
tillsammans med flera kamrater i en liten grupp 3
hela klassen tillsammans 4
15. Har Du roligt på rasterna?
- alltid 1
ofta 2
någon gång 3
aldrig 4
16. Tycker Du att trafiken är besvärlig på skolvägen?
- ja 1
nej 2
17. Hur mycket får Du hjälpa till hemma, med att t.ex. gå och handla, diska, torka, passa småsyskon m.m.?
- Flera timmar varje dag 1
litet grand varje dag 2
någon gång i veckan 3
nästan aldrig 4
aldrig 5
18. Hur vill Du helst leka på rasterna?
- ensam 1
tillsammans med en enda kamrat 2
tillsammans med flera kamrater 3
19. Tycker Du att man måste äta för fort i skolan?
- ja 1
nej 2
20. Tycker Du att det är bråkigt i klassrummet när ni arbetar?
- ja 1
nej 2
ibland 3
21. Har Du ett eget rum eller egen vrå **hemma**, där Du kan vara ifred och ha Dina grejor?
- ja 1
nej 2
22. Blir Du nervös och orolig, när Du ska läsa högt för klassen?
- ja 1
nej 2
23. Får Du vara med och leka med dem som Du helst vill leka med på rasterna?
- ja 1
nej 2
ibland 3
24. Hur dags brukar Du lägga dig på kvällen?
- ingen bestämd tid 1
före kl 7 2
kl 7 3
kl halv 8 4
kl 8 5
kl halv 9 6
kl 9 7
kl halv 10 8
kl 10 eller senare 9
25. Tycker Du att det är trevligt att äta i matbispisningen?
- ja 1
nej 2
26. Händer det att Du är rädd för någon på rasterna?
- ja 1
nej 2
ibland 3

27. Vad skulle Du göra om Du fick bestämma själv?
- stanna kvar i Din klass 1
 byta klasskamrater 2
 byta både fröken och klasskamrater 3
 byta fröken 4
28. Händer det att Du mår illa på morgonen innan Du går till skolan?
- alltid 1
 ofta 2
 någon gång 3
 aldrig 4
29. Tycker Du att Du får äta i lugn och ro i matbespisningen?
- ja 1
 nej 2
30. Hur många rastvakter tycker Du att det ska finnas på skolgården?
- ingen rastvakt 1
 bra med den rastvakt som är nu 2
 flera rastvakter än det är nu 3
31. Brukar Du fråga fröken om saker Du undrar över?
- ja 1
 nej 2
 ibland 3
32. Hur många av Dina kamrater trivs Du med i klassen?
- alla 1
 de flesta 2
 några stycken 3
 inga 4
33. Är Du trött när Du kommer hem från skolan?
- alltid 1
 ofta 2
 någon gång 3
 aldrig 4
34. Får Du vara ifred på rasterna?
- ja 1
 nej 2
 ibland 3
35. Har Du svårt att hinna med att göra allt vad fröken säger?
- alltid 1
 ofta 2
 någon gång 3
 aldrig 4
36. Vågar Du fråga Din fröken om saker Du undrar över?
- ja 1
 nej 2
 ibland 3
37. Trivs Du bra i skolan?
- ja 1
 nej 2
38. Här är alla ämnen Du har i skolan uppskrivna. Sätt kryss för varje ämne, så att Du talar om, vad Du tycker om det ämnet?

	Tycker mycket bra om	Tycker bra om	Tycker varken bra eller illa om	Tycker inte så värt bra om	Tycker illa om
	1	2	3	4	5
38 svenska	☐	☐	☐	☐	☐
39 matematik	☐	☐	☐	☐	☐
40 hembygd	☐	☐	☐	☐	☐
41 kristendom	☐	☐	☐	☐	☐
42 musik	☐	☐	☐	☐	☐
43 gymnastik	☐	☐	☐	☐	☐
44 slöjd	☐	☐	☐	☐	☐

Avd. för tillämpad psykologi
 Psykologiska Institutionen
 STOCKHOLMS UNIVERSITET

Örebroprojektet
 Elevenkät årskurserna 6 och 8

Namn

Skola

Klass

Född den

3	8	4	1	1	3														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

1. Har Du någon kamrat i klassen, som Du särskilt ofta är tillsammans med?

- ja 1
 nej 2

2. Tycker Du att vägen eller resan till skolan är besvärlig?

- ja 1
 nej 2

3. Tycker Du att det är roligt i skolan?

- nästan alltid 1
 ofta 2
 någon gång 3
 nästan aldrig 4

4. Trivs Du med Dina kamrater i klassen?

- ja 1
 nej 2
 ibland 3

5. Tycker Du om att gå fram till tavlan för att lösa en uppgift?

- ja 1
 nej 2
 ibland 3

6. Tycker Du att det är för jobbigt i skolan?

- nästan alltid 1
 ofta 2
 någon gång 3
 nästan aldrig 4

7. Sitter Du och tänker på annat under timmarna?

- nästan alltid 1
 ofta 2
 någon gång 3
 nästan aldrig 4

8. Händer det att Du har ont i magen på morgonen innan Du går till skolan?

- nästan alltid 1
 ofta 2
 någon gång 3
 nästan aldrig 4

9. Hur mycket läxor tycker Du att Ni har?

- för mycket 1
 lagom mycket 2
 för litet 3

10. Har Du trevligt på rasterna?

- nästan alltid 1
 ofta 2
 någon gång 3
 nästan aldrig 4

11. Har Du svårt att hinna med arbetstakten i skolan?

- nästan alltid 1
 ofta 2
 någon gång 3
 nästan aldrig 4

12. Händer det att Du blir störd av bråk i klassen under lektionerna?
- ja 1
nej 2
ibland 3
13. Har Du eget rum eller egen vrå hemma?
- ja 1
nej 2
14. Tycker Du att det är obehagligt att framträda inför klassen?
- ja 1
nej 2
ibland 3
15. Hur dags brukar Du lägga Dig om kvällarna?
- ingen bestämd tid 1
före kl 8 2
kl 8 3
kl 9 4
kl 10 5
kl 11 6
kl 12 eller senare 7
16. Blir Du nervös och orolig när Du ska läsa högt i klassen?
- ja 1
nej 2
17. Tycker Du att Du får äta i lugn och ro i bespisningen?
- ja 1
nej 2
18. Hur mycket får Du hjälpa till hemma med att tex. gå och handla, arbeta i trädgården, diska, städa, passa småsyskon m.m.?
- flera timmar varje dag 1
1--2 timmar varje dag 2
en stund varje dag 3
någon gång i veckan 4
nästan aldrig 5
19. Finns det någon elev i den skola där Du går som Du är rädd för?
- ja 1
nej 2
20. Vad skulle Du göra om Du finge bestämma själv?
- sluta skolan 1
byta till annan klass i skolan 2
byta till annan skola 3
stanna kvar i den klass och skola där Du går 4
21. Händer det att Du har svårt att få fram det rätta svaret när Du får en fråga i skolan?
- nästan alltid 1
ofta 2
någon gång 3
nästan aldrig 4
22. Händer det att Du mår illa på morgonen innan Du går till skolan?
- nästan alltid 1
ofta 2
någon gång 3
nästan aldrig 4
23. Hur många rastvakter tycker Du det skall finnas på skolgården?
- ingen rastvakt 1
lika många som det nu är 2
flera rastvakter än nu 3
24. Trivs Du bra i skolan?
- ja 1
nej 2
25. Vad anser Du om klassföreståndarens tid med klassen?
- har för många timmar i klassen 1
har lagom många timmar i klassen 3
har för få timmar i klassen 2
26. Hur tycker Du om systemet med specialsalar för olika ämnen?
- mycket bra 1
ganska bra 2
varken bra eller dåligt 3
mindre bra 4
dåligt 5
27. Hur vill Du helst tillbringa rasterna?
- ensam 1
tillsammans med en kamrat 2
tillsammans med flera kamrater 3
28. Tycker Du att det är för mycket språng mellan olika salar och byggnader i skolan?
- ja 1
nej 2
ibland 3
29. Är Du ängslig för att det skall gå dåligt på skrivningar och prov i skolan?
- nästan alltid 1
ofta 2
någon gång 3
nästan aldrig 4

30. Tycker Du att det är för bråkigt på rasterna?
 ja 1
 nej 2
 ibland 3

31. Tycker Du skolan känns som ett ivång?
 ja 1
 nej 2
 vet inte 3

32. Tycker Du undervisningen i skolan är intressant och omväxlande?
 nästan alltid 1
 ofta 2
 någon gång 3
 nästan aldrig 4

33. Tycker Du att det är trevligt att äta i bospisningen?
 ja 1
 nej 2

34. Händer det att Du oroar Dig för saker i skolan?
 nästan alltid 1
 ofta 2
 någon gång 3
 nästan aldrig 4

35. Känner Du Dig trött när Du kommer hem från skolan?
 nästan alltid 1
 ofta 2
 någon gång 3
 nästan aldrig 4

36. Här är alla ämnen Du har i skolan. Bedöm hur Du tycker om varje ämne genom att sätta kryss i rätt ruta.

	Tycker mycket bra om	Tycker bra om	Tycker varken bra eller illa om	Tycker inte så värt bra om	Tycker illa om
	1	2	3	4	5
Svenska	☐	☐	☐	☐	☐
Engelska	☐	☐	☐	☐	☐
Tyska	☐	☐	☐	☐	☐
Franska	☐	☐	☐	☐	☐
Matematik	☐	☐	☐	☐	☐
Kristendom	☐	☐	☐	☐	☐
Samhällskunskap	☐	☐	☐	☐	☐
Historia	☐	☐	☐	☐	☐
Geografi	☐	☐	☐	☐	☐
Kemi	☐	☐	☐	☐	☐
Fysik	☐	☐	☐	☐	☐
Musik	☐	☐	☐	☐	☐
Teckning	☐	☐	☐	☐	☐
Slöjd	☐	☐	☐	☐	☐
Gymnastik	☐	☐	☐	☐	☐
Maskinskrivning	☐	☐	☐	☐	☐

37. Tillhör Du någon förening eller klubb av nedanstående typ?

Idrottsförening, gymnastikförening, bollklubb eller liknande

- ja 1
 nej 2

Nykerhetsförening

- ja 1
 nej 2

Scouter

- ja 1
 nej 2

Kyrkliga föreningar (statskyrklig eller frikyrklig)

- ja 1
 nej 2

Hobbyförening, exempelvis fotoklubb, frimärksklubb, syförening, biologisk förening, sångförening eller liknande

- ja 1
 nej 2

38. Hur många kvällar i veckan brukar Du tillbringa hemma?

- 0 1
 1 2
 2 3
 3 4
 4 5
 5 6
 6 7
 7 8

39. Hur många kamrater har Du som Du är tillsammans med riktigt ofta efter skolans slut?
- 0 1
 1 2
 2 3
 3 4
 4 5
 5 6
 6 7
 7 8
 eller flera 9
40. Hur många kvällar i veckan brukar Du träffa Din(a) kamrat(er)?
- 0 1
 1 2
 2 3
 3 4
 4 5
 5 6
 6 7
 7 8
41. Hur ofta brukar Du gå på bio?
- aldrig eller nästan aldrig 1
 ett par gånger om året 2
 ungefär 1 gång i månaden 3
 ungefär 2 gånger i månaden 4
 ungefär 1 gång i veckan 5
 ungefär 2 gånger i veckan eller mer 6
42. Hur ofta brukar Du ta hem kamrater?
- varje dag 1
 flera gånger i veckan 2
 någon gång i veckan 3
 bara vid särskilda tillfällen 4
 så gott som aldrig 5
- Besvaras av elever tillhörande årskurs 8:**
43. Hur ofta brukar Du och Dina kamrater träffas på kafé eller konditori på kvällarna?
- aldrig eller nästan aldrig 1
 ungefär 1—2 gånger i månaden 2
 ungefär 1—2 gånger i veckan 3
 ungefär 3—4 gånger i veckan 4
 nästan varje kväll 5
44. Hur ofta på kvällarna brukar Du och Dina kamrater träffas och stå och prata i något gathörn, på något torg eller liknande?
- aldrig eller nästan aldrig 1
 ungefär 1—2 gånger i månaden 2
 ungefär 1—2 gånger i veckan 3
 ungefär 3—4 gånger i veckan 4
 nästan varje kväll 5
45. Hur ofta brukar Du gå till någon ungdomsgård på kvällarna?
- aldrig eller nästan aldrig 1
 ungefär 1—2 gånger i månaden 2
 ungefär 1 gång i veckan 3
 ungefär 2 gånger i veckan 4
 nästan varje kväll 5
46. Hur ofta brukar Du gå och dansa?
- aldrig eller nästan aldrig 1
 ett par gånger om året 2
 ungefär 1 gång i månaden 3
 ungefär 2 gånger i månaden 4
 ungefär 1 gång i veckan 5
 ungefär 2 gånger i veckan 6
 ungefär 3 gånger i veckan eller mer 7
47. Hur skulle Du vilja ha undervisningen ordnad lokalmässigt?
- alltid i specialsalar 1
 mest i specialsalar 2
 lika mycket i specialsalar o. vanliga klassrum 3
 mest i eget klassrum 4
 alltid i eget klassrum 5
48. I vilka klasser har Du trivts bäst under Din skoltid?
- lågstadiet, klasserna 1—3 1
 mellanstadiet, klasserna 4—6 2
 högstadiet, klasserna 7—8 3
49. I vilka klasser har Du trivts sämst under Din skoltid?
- lågstadiet, klasserna 1—3 1
 mellanstadiet, klasserna 4—6 2
 högstadiet, klasserna 7—8 3
50. Hur trivs Du med ämneslärarsystemet, d.v.s. särskilda lärare för varje ämne?
- mycket bra 1
 ganska bra 2
 varken bra eller dåligt 3
 mindre bra 4
 dåligt 5
51. Skulle Du i stället för ämneslärare vilja ha en klasslärare, som undervisar i de flesta ämnen?
- ja 1
 nej 2
 vet inte 3
52. Vad anser Du om antalet lärare som undervisar i klassen?
- för många lärare 1
 lagom många lärare 2
 för få lärare 3

Undersökningspopulationerna i screeningundersökningen 1965

		Åk 3	Åk 6	Åk 8	S:a
Normal- klasser	P	475	443	629	1547
	F	490	449	628	1567
Special- klasser	P	42	43	49	134
	F	20	25	24	69
S:a	P	517	486	678	1681
	F	510	474	652	1636
Totalt		1027	960	1330	3317

Specialklasser inom undersökningspopulationerna

		<u>P</u>	<u>F1</u>
A 3 G	läs	8	3
C 3 C	skm	6	3
C 3 D	hj	5	7
M 3 D	hj	5	1
M 3 L	läs	10	2
V 3 F	skm	8	4
<u>S:a</u>		<u>42</u>	<u>20</u>
C 6 C	hj	10	2
C 6 D	läs	9	6
H 6 F	hj	6	10
V 6 H	hj	10	3
V 6 J	läs	8	4
<u>S:a</u>		<u>43</u>	<u>25</u>
E 8 H	hj	11	5
H 8 F	hj	8	6
O 8 E	hj	7	7
V 8 H	hj	6	6
V 8 J	läs	8	-
V 8 K	obs	9	-
<u>S:a</u>		<u>49</u>	<u>24</u>

Elevenkät, årskurs 3

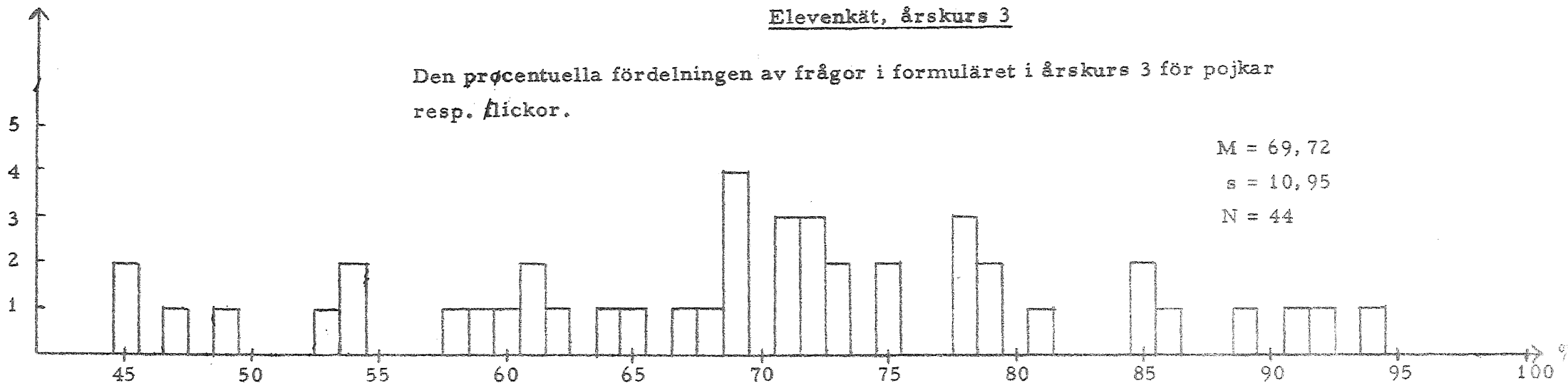
Den procentuella fördelningen av frågor i formuläret i årskurs 3 för pojkar resp. flickor.

M = 69,72

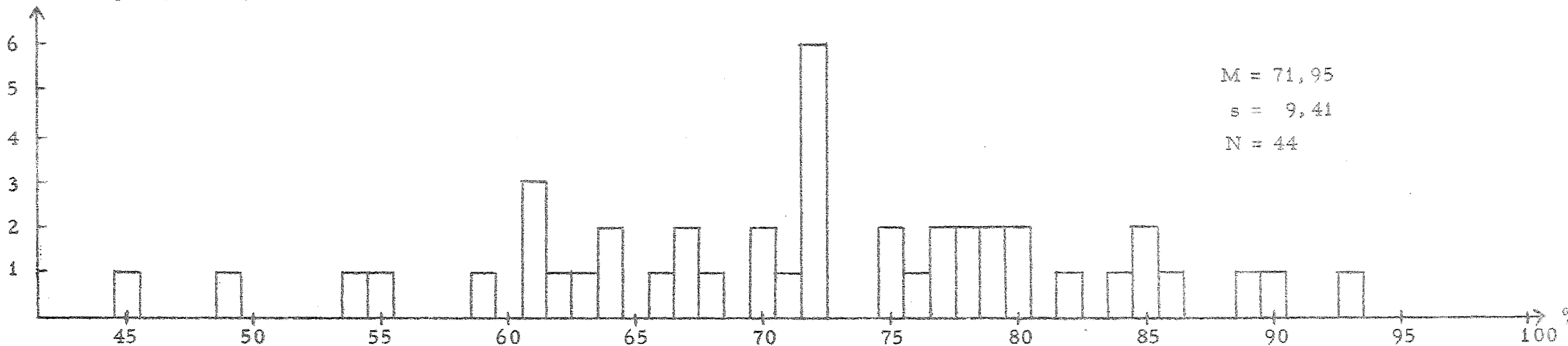
s = 10,95

N = 44

Antal frågor (pojkar)

Antal frågor (flickor)

M = 71,95

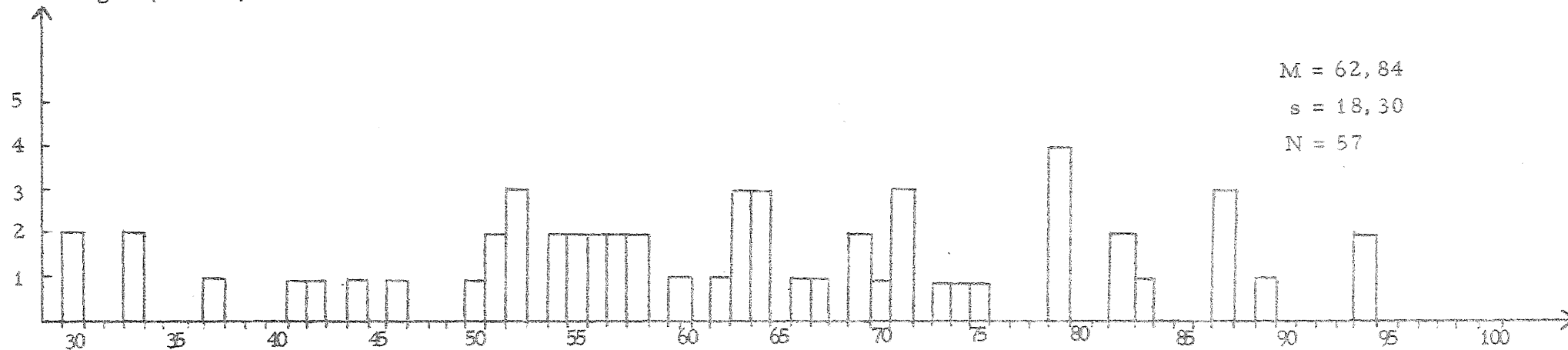
s = 9,41

N = 44

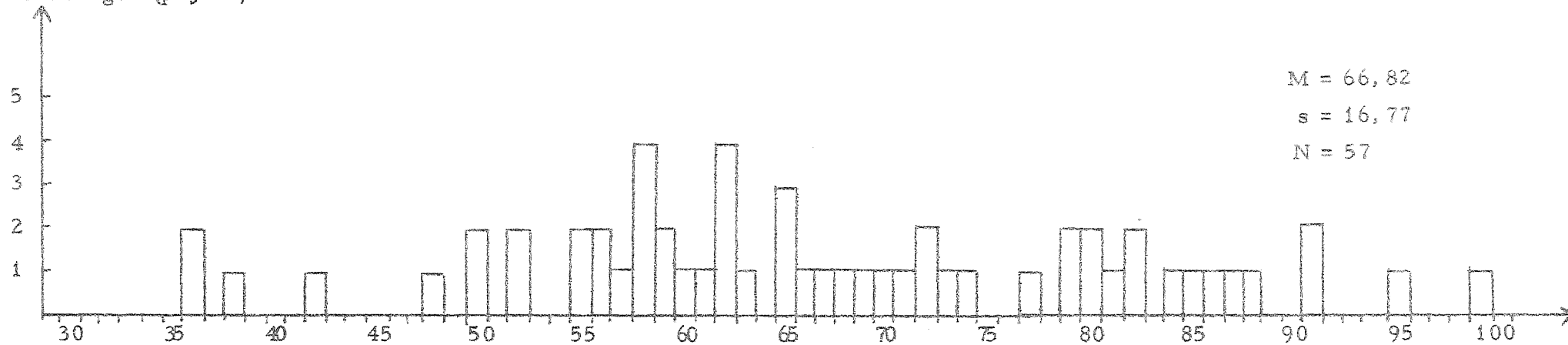
Elevenkät, årskurs 6

Den procentuella fördelningen av frågor för årskurs 6 för pojkar resp. flickor.

Antal frågor (flickor)

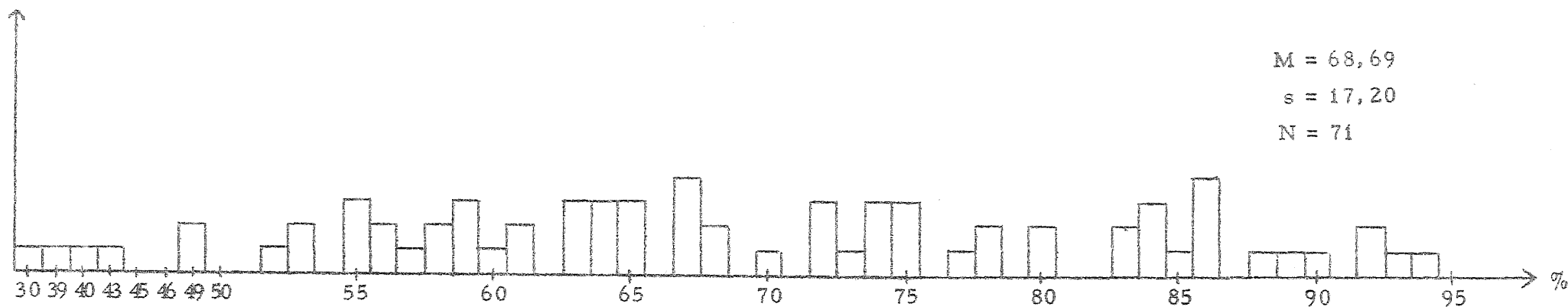
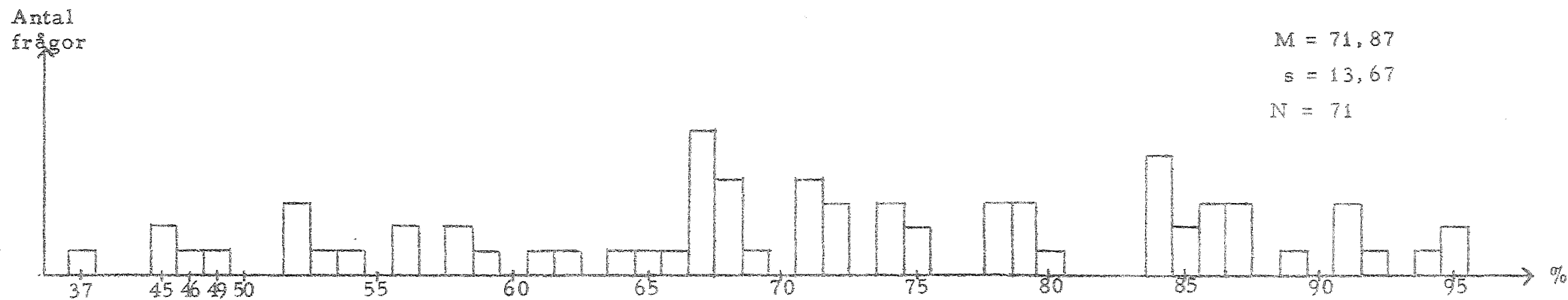

Antal frågor (pojkar)

Elevenkäten, årskurs 8

De olika frågornas fördelning när det gäller överensstämmelse mellan de båda testtillfällena. Pojkar nederst och flickor överst.

Interkorrelationer mellan items i elevenkät åk 3 Pojkar (N = 162)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31					
1																																				
2	-83																																			
3	-10	02																																		
4	-08	00	16																																	
5	13	01	-07	18																																
6	01	-13	06	01	42																															
7	-19	23	47	28	19	37																														
8	-22	-06	39	21	09	02	-04																													
9	-07	11	18	49	24	-21	06	36																												
10	-02	-04	33	15	31	22	15	11	17																											
11	-02	-02	-25	-11	04	-20	-21	-02	-05	-06																										
12	-19	04	15	01	-10	05	07	-01	-17	-21	-09																									
13	-09	07	72	17	25	02	37	36	14	26	02	20																								
14	10	10	33	36	43	10	56	10	-13	43	07	07	10	-																						
15	25	06	31	-14	-07	29	06	17	-18	-02	08	02	05	-05																						
16	18	31	19	08	24	32	27	09	02	12	-03	-01	-04	22	36																					
17	19	39	14	27	-11	48	38	-09	-00	15	-09	09	04	02	61	16																				
18	14	04	10	03	36	17	37	15	19	45	-07	09	20	45	-02	20	-04																			
19	08	16	08	21	07	23	07	24	31	-06	26	-05	16	03	25	18	19	-07																		
20	-07	12	34	17	40	27	49	14	24	19	18	-16	30	61	44	-07	42	28	28																	
21	-02	-10	18	02	47	-08	35	02	-10	43	11	-19	09	42	-04	24	-02	51	11	38																
22	-08	06	-06	30	-08	43	09	-16	-09	-05	02	-24	-02	15	24	42	41	20	09	13	-01															
23	07	13	18	02	40	15	37	-00	29	28	-13	-22	32	18	06	12	12	25	27	42	36	-14														
24	-17	-13	29	31	-01	07	41	15	01	10	-15	21	35	-14	-01	06	45	19	23	38	06	05	37													
25	-13	-12	56	01	17	11	21	12	24	46	10	-20	68	-01	21	04	17	26	28	31	33	07	28	12												
26	-03	11	11	29	-00	25	18	01	13	-03	-15	09	28	15	23	33	59	42	20	-21	07	58	24	32	19											
27	16	-03	-06	12	13	01	20	00	14	09	-08	05	-08	12	-39	02	-06	12	21	-02	29	-06	08	03	06	-08										
28	15	08	25	10	25	14	-57	07	11	10	-16	09	17	45	-40	21	06	41	-02	-35	35	24	03	44	12	30	34									
29	08	21	31	-02	28	12	-05	22	29	-12	02	27	40	09	38	12	19	39	07	-19	03	15	-01	11	29	31	01	21								
30	07	18	39	11	09	-03	39	12	20	26	02	19	35	22	01	06	23	35	03	26	44	07	24	11	21	39	16	40	37							
31	10	04	31	36	29	-04	23	24	62	17	09	-04	49	48	14	51	-05	34	41	43	43	02	18	09	26	17	09	32	27	06						
32	32	26	-00	24	02	16	25	01	27	29	-01	-16	13	00	12	15	25	35	21	45	24	16	39	06	27	32	34	34	02	19	08					

Signifikansgränser:

5 % = ± .15

1 % = ± .20

Residualfördelning efter 4 faktorerElevenkät: pojkar årskurs 3

<u>Residualer</u>	<u>Antal</u>
.28 - .37	3
.20 - .27	14
.12 - .19	46
.04 - .11	126
-.05 - .03	134
-.13 - -.06	106
-.21 - -.14	54
-.29 - -.22	12
-.40 - -.30	1
	496

Oroterad faktormatris för 4 faktorerElevenkät: pojkar årskurs 3

Item	I	II	III	IV
1	0.18	-0.42	-0.48	-0.58
2	0.24	-0.46	-0.31	-0.64
3	0.56	0.12	0.48	0.02
4	0.37	0.04	0.00	0.02
5	0.43	-0.26	-0.22	0.03
6	0.32	-0.37	0.01	0.38
7	0.66	-0.09	-0.23	0.16
8	0.25	0.23	0.36	-0.12
9	0.39	0.36	0.09	-0.37
10	0.44	0.27	-0.07	-0.12
11	-0.06	-0.10	0.06	-0.20
12	0.03	-0.23	0.05	-0.07
13	0.58	0.20	-0.50	-0.09
14	0.58	-0.18	-0.31	0.14
15	0.23	-0.54	-0.45	-0.14
16	0.32	-0.33	-0.11	0.09
17	0.41	-0.68	0.13	0.03
18	0.57	-0.13	-0.23	-0.18
19	0.33	-0.08	-0.17	-0.30
20	0.67	-0.00	-0.02	-0.04
21	0.51	-0.35	-0.26	0.10
22	0.25	-0.51	-0.01	0.39
23	0.49	-0.11	-0.06	-0.12
24	0.44	-0.17	0.03	0.02
25	0.52	0.20	0.43	-0.01
26	0.50	-0.42	0.12	-0.22
27	0.18	0.20	-0.38	-0.02
28	0.55	-0.08	-0.38	-0.24
29	0.34	-0.13	0.29	-0.13
30	0.51	0.02	-0.02	-0.04
31	0.57	-0.32	0.10	-0.26
32	0.47	-0.11	-0.24	-0.14
	6.09	2.70	2.18	1.70

Interkorrelationer mellan items i elevenkät åk 3 Flickor (N = 159)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
1																																
2	57																															
3	18	-07																														
4	20	-08	17																													
5	06	-10	28	17																												
6	21	-04	01	-22	-03																											
7	13	-03	-04	35	31	24																										
8	00	-05	-04	32	00	-04	11																									
9	-05	-05	18	55	53	-16	23	37																								
10	-18	-06	13	05	34	30	20	23	-21																							
11	-12	-14	-16	-19	-03	22	-31	-11	-07	-11																						
12	-28	-16	-12	11	-32	-63	-08	16	-05	-15	-13																					
13	-27	-08	58	15	48	-28	-14	09	24	15	-09	-05																				
14	-10	-04	44	60	32	-08	40	19	-51	38	-14	-04	-13																			
15	-14	-20	01	-03	07	35	23	02	-08	13	17	-22	-00	08																		
16	04	32	08	13	-00	03	32	15	24	25	-07	-33	14	-07	-23																	
17	-03	-17	09	16	-07	37	55	00	10	02	14	-19	-20	-00	-25	37																
18	-18	-15	36	41	44	-33	31	02	28	27	-16	-16	-34	21	-08	14	17															
19	25	19	00	03	22	-04	11	03	24	06	14	-25	-04	15	20	19	-07	14														
20	09	13	20	14	35	09	20	18	65	-37	03	-01	32	30	38	20	25	04	46													
21	-06	-09	15	22	42	-05	48	25	34	-04	37	-13	28	36	12	31	23	49	17	35												
22	-15	-29	-02	21	06	26	45	19	28	29	05	-11	01	05	13	18	57	02	-07	38	16											
23	-19	-00	-05	08	20	-15	40	-00	42	44	07	-00	12	29	17	09	-23	33	-00	20	28	27										
24	-08	-06	61	15	29	-17	05	-07	21	25	03	-20	65	03	15	06	-14	46	13	25	31	-04	25									
25	-01	-35	06	14	03	29	41	03	-20	-11	-13	-32	-14	07	31	18	53	20	22	44	36	-80	21	53								
26	-24	-02	01	08	-14	-04	13	05	-07	-08	-11	05	-09	12	-04	09	-10	00	05	15	02	-13	-12	30	-15							
27	-21	-11	11	39	38	-06	54	-21	47	38	-35	-06	36	47	-13	-52	13	34	-26	30	22	06	42	11	08	17						
28	-13	-24	38	18	06	-06	05	-02	30	04	-07	-03	21	44	05	-11	-03	37	-13	05	26	31	35	12	32	08	-08					
29	-04	-05	19	09	53	13	43	17	46	38	-01	-06	37	37	37	22	25	45	21	39	43	10	41	57	25	29	06	30				
30	20	03	10	11	18	-05	49	11	23	08	19	-19	16	33	23	26	17	31	22	36	30	11	24	43	11	30	41	14	-03			

Signifikansgränser:

5 % = \pm .161 % = \pm .21

Residualfördelning efter 4 faktorerElevenkät: flickor årskurs 3

Residualer	Antal
.24 - .33	7
.17 - .23	17
.10 - .16	44
.03 - .09	96
-.04 - .02	112
-.11 - -.05	93
-.18 - -.12	47
-.25 - -.19	14
-.32 - -.26	5

Oroterad faktormatris för 4 faktorerElevenkät: flickor årskurs 3

Item	I	II	III	IV
1	-0.00	-0.15	0.65	0.13
2	-0.05	-0.09	-0.71	0.08
3	0.40	-0.30	-0.02	-0.39
4	0.46	-0.22	0.06	-0.40
5	0.56	-0.22	0.14	0.21
6	0.03	0.70	0.11	-0.20
7	0.61	-0.36	0.13	-0.28
8	0.24	-0.07	0.08	-0.31
9	0.68	-0.19	-0.09	-0.24
10	0.45	0.02	-0.05	-0.03
11	0.01	-0.37	0.12	-0.20
12	-0.19	-0.44	-0.29	-0.41
13	0.45	-0.49	-0.21	-0.36
14	0.59	-0.23	-0.16	-0.22
15	0.23	0.37	-0.14	-0.26
16	0.38	0.10	0.34	-0.18
17	0.35	-0.59	-0.11	-0.22
18	0.56	-0.34	-0.19	-0.00
19	0.29	0.09	0.36	0.13
20	0.62	0.13	0.15	0.07
21	0.60	0.04	0.09	-0.06
22	0.45	0.55	-0.38	-0.27
23	0.51	-0.00	-0.17	-0.16
24	0.53	-0.25	-0.15	0.60
25	0.55	-0.54	-0.37	0.13
26	0.09	-0.08	0.20	-0.07
27	0.57	-0.23	-0.22	-0.38
28	0.36	-0.11	-0.37	0.04
29	0.65	-0.03	-0.08	0.24
30	0.48	0.04	0.25	0.03
	5.98	2.86	2.14	1.90

Interkorrelationer mellan items i elevenkät åk 6 Pojkar (N = 238)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
1																											
2	31																										
3	11	-04																									
4	34	07	27																								
5	15	05	26	24																							
6	01	04	51	03	21																						
7	23	17	26	02	-17	-46																					
8	-10	05	14	15	-03	-21	-04																				
9	17	-01	28	17	31	26	17	-21																			
10	30	-06	41	-34	19	15	27	-05	20																		
11	-23	45	40	-06	23	64	34	17	-34	21																	
12	-10	06	06	15	21	26	06	09	-18	06	18																
13	27	-09	07	05	48	22	-23	20	19	17	17	15															
14	-21	-20	18	26	52	12	-10	26	33	17	16	03	40														
15	-02	21	19	41	08	16	35	02	15	08	12	26	26	19													
16	-39	-14	-48	-49	10	07	30	15	28	34	25	16	15	22	44												
17	-03	-01	-04	-12	28	-48	-21	07	29	-05	50	11	20	08	16	11											
18	-19	-06	19	05	09	-04	-04	77	04	-04	23	14	09	30	11	23	24										
19	25	24	64	53	11	-14	22	-30	-31	37	31	-32	20	-02	-29	74	-10	40									
20	00	-11	09	03	29	-11	01	-02	-06	03	00	-06	05	-08	-03	07	-03	-04	11	-	-						
21	11	16	-08	12	14	17	17	27	09	-05	24	10	26	45	22	03	17	-01	06	18	-	-					
22	23	30	-10	20	22	06	12	-11	20	28	22	49	22	11	23	18	05	-01	20	18	14	-					
23	04	-12	59	26	32	46	39	-01	14	44	36	15	11	-34	30	68	04	09	52	05	21	15	-				
24	03	-17	60	03	19	45	23	-23	24	39	-23	16	07	-06	12	36	-15	00	44	-10	-08	13	42	-			
25	04	-01	-42	54	14	17	25	07	29	25	-04	16	04	03	54	45	-03	62	-31	-08	01	22	44	23	-		
26	10	13	-04	19	11	27	34	04	17	04	20	24	36	30	32	12	43	19	19	-02	47	16	07	17	12	-	
27	20	02	18	15	17	14	19	29	16	22	30	10	20	48	23	38	06	27	08	06	23	43	27	09	18	06	-

Signifikansgränser: 5 % = \pm .13

1 % = \pm .15

Tabell 1. Residualfördelning efter 5 faktorerElevenkät: pojkar årskurs 6

Residualer		Antal
.23	- .28	3
.18	- .22	4
.13	- .17	11
.08	- .12	41
.03	- .07	76
-.02	- -.02	100
-.07	- -.03	59
-.12	- -.08	36
-.17	- -.13	14
-.22	- -.18	5
-.26	- -.23	2

351

Av residualfördelningen framgår att ingen varians av betydelse för den kommande skalkonstruktionen återstår.

Tabell 2. Residualfördelning efter 5 faktorerElevenkät: flickor årskurs 6

Residualer		Antal
.18	- .22	8
.13	- .17	15
.08	- .12	35
-.03	- .07	76
-.02	- -.02	93
-.07	- -.03	71
-.12	- -.08	37
-.17	- -.13	13
-.22	- -.18	2
-.26	- -.23	1

351

Av residualfördelningen framgår att ingen varians av betydelse för den kommande skalkonstruktionen återstår.

Oroterad faktormatris för 5 faktorerElevenkät: pojkar årskurs 6

Item	I	II	III	IV	V
1	.31	-.03	.00	.40	-.09
2	.19	-.10	-.10	-.29	-.48
3	.64	-.37	-.05	-.36	-.16
4	.48	-.13	-.42	.32	-.04
5	.44	-.19	.17	-.10	-.42
6	.52	-.10	.61	-.22	.03
7	.47	-.10	-.31	-.08	.18
8	.23	.57	-.52	-.35	-.12
9	.44	-.07	-.06	-.05	-.17
10	.48	-.27	-.03	-.09	-.20
11	.57	.19	.41	-.23	.21
12	.32	.11	.02	.09	-.31
13	.40	.36	-.14	.19	-.18
14	.41	.44	-.10	.06	-.53
15	.50	-.01	-.09	.25	.25
16	.72	-.24	-.34	-.04	.09
17	.31	.30	-.44	-.23	.12
18	.29	-.46	-.41	-.57	.13
19	.71	-.21	-.33	-.15	-.25
20	.05	.03	-.01	.03	-.17
21	.31	.43	-.13	.17	-.06
22	.37	-.20	-.03	-.42	-.15
23	.71	-.29	.00	-.09	-.09
24	.47	-.45	-.22	-.27	-.11
25	.50	-.29	-.26	.15	.06
26	.38	.34	-.24	.13	-.15
27	.45	.26	-.13	.08	-.16
	5.70	2.17	1.98	1.56	1.29

Interkorrelationer mellan items i elevenkät åk 6 Flickor (N = 245)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
1																											
2	34																										
3	17	10																									
4	17	19	28																								
5	06	95	26	-01																							
6	07	25	28	-23	30																						
7	-22	-14	21	-01	07	20																					
8	-14	12	07	26	03	04	-03																				
9	04	34	16	21	09	11	-06	00																			
10	28	24	36	41	16	34	15	20	04																		
11	-03	18	14	12	07	43	12	-03	-22	20																	
12	13	02	15	30	12	17	10	09	-09	19	13																
13	26	34	15	19	42	34	-02	05	-03	36	06	19															
14	-20	18	18	07	24	26	-11	38	-03	30	13	08	50														
15	-00	41	14	22	02	21	09	48	-12	25	19	08	-00	29													
16	10	28	30	55	23	29	08	00	47	29	40	27	-06	06	17												
17	-14	10	19	20	10	40	11	11	17	15	61	13	28	27	11	30											
18	-18	02	05	31	11	10	-16	72	-09	21	13	21	09	36	33	26	32										
19	10	23	62	61	02	38	05	22	39	36	35	-01	03	10	29	74	26	26									
20	15	37	-01	07	16	-01	-15	22	-14	03	14	28	11	17	24	-08	07	15	-04								
21	-09	19	32	04	02	23	12	22	08	14	20	05	21	40	25	07	33	20	-31	29							
22	29	41	04	24	03	22	-04	21	04	27	45	37	29	17	33	29	31	25	36	10	06						
23	03	15	29	33	35	28	-07	20	21	15	11	17	25	23	21	42	07	22	54	08	11	16					
24	00	04	47	26	44	23	21	-06	10	18	09	12	19	04	18	39	-00	15	52	-11	07	05	50				
25	10	08	23	21	14	03	17	07	06	40	12	-03	12	30	54	19	13	25	45	12	13	25	44	19			
26	-16	12	33	36	09	34	25	44	-06	30	48	34	30	43	34	33	53	42	21	17	52	43	29	18	30		
27	08	07	-10	08	16	22	-11	37	-06	11	09	00	17	36	27	-07	27	39	-05	25	35	32	03	-02	30	26	

Signifikansgränser: 5 % = \pm .12

1 % = \pm .15

Oroterad faktormatris för 5 faktorerElevenkät: flickor årskurs 6

Item	I	II	III	IV	V
1	.11	.19	-.31	.14	.31
2	.51	.05	-.80	-.09	-.29
3	.50	.32	.07	-.05	-.36
4	.56	.23	-.21	.19	-.19
5	.44	.12	-.80	-.03	-.29
6	.52	.07	-.07	-.32	-.07
7	.10	-.10	.15	-.26	-.30
8	.42	-.49	-.22	-.40	.03
9	.24	.38	-.02	-.11	-.18
10	.53	.05	-.01	-.05	-.02
11	.49	-.03	.13	-.52	.27
12	.31	-.05	-.01	-.07	-.10
13	.41	-.15	-.38	-.13	-.15
14	.48	-.42	-.06	.00	-.24
15	.51	-.25	.08	-.29	.04
16	.61	-.50	.18	-.05	.20
17	.51	-.17	.16	-.52	.11
18	.51	-.41	.29	.30	.03
19	.66	-.56	-.30	.22	.10
20	.22	-.34	-.23	-.10	-.16
21	.36	-.43	-.03	-.29	-.23
22	.52	-.10	-.02	-.05	-.42
23	.54	.24	.01	.24	-.22
24	.43	-.40	.01	.10	-.42
25	.48	-.02	.12	-.27	-.14
26	.67	-.28	-.22	-.25	-.08
27	.32	-.49	-.04	.06	.05
	5.84	2.48	2.01	1.50	1.30

Interkorrelationer mellan items i elevenkät åk 8 Pojkar (N = 292)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
1																											
2	-04																										
3	12	21																									
4	12	00	22																								
5	01	12	27	17																							
6	11	35	43	03	08																						
7	-15	33	44	21	26	35																					
8	-18	29	16	18	-04	34	36																				
9	07	19	39	23	25	71	26	37																			
10	01	-09	29	28	09	11	02	09	17																		
11	05	11	36	15	21	36	49	45	24	25																	
12	07	09	-08	15	-21	25	-10	09	08	03	02																
13	-17	04	06	03	31	05	07	03	14	21	24	09															
14	-14	-10	19	16	17	19	09	24	10	23	25	25	42														
15	16	15	13	27	-26	17	07	13	28	26	09	23	-16	02													
16	01	03	40	34	19	16	26	37	25	16	27	17	01	24	-06												
17	-02	15	24	09	35	16	16	27	27	21	39	03	26	41	03	35											
18	-10	24	22	11	14	25	31	76	17	09	50	09	-01	31	05	31	10										
19	05	23	71	41	15	44	38	47	47	27	45	17	11	33	11	72	32	34									
20	06	21	23	08	-03	24	18	17	33	10	10	06	-00	02	24	-02	07	-01	14								
21	13	10	-26	28	10	15	10	22	26	17	33	10	10	43	29	26	30	21	17	08							
22	-07	08	-04	34	04	24	-12	13	07	12	02	20	07	16	20	24	16	22	11	16	17						
23	-06	10	57	31	17	18	31	22	17	22	32	04	32	46	20	36	22	21	49	20	29	-01					
24	06	13	72	27	31	41	48	20	38	20	30	-10	-06	04	10	35	29	16	63	01	17	-09	43				
25	05	05	14	15	04	12	05	00	16	06	-04	-05	-28	04	53	15	10	15	10	10	22	17	11	07			
26	-08	12	-20	27	18	17	17	31	15	31	31	32	15	51	25	13	45	38	30	13	49	24	25	14	30		
27	-01	31	-05	20	-12	14	11	35	29	02	22	19	13	19	25	-00	08	02	23	20	33	08	03	11	06	19	

Signifikansgränser: 5 % = \pm .11

1 % = \pm .14

Tabell 1 . Residualfördelning efter 5 faktorerElevenkät: pojkar årskurs 8

Residualer		Antal
.13	= .18	11
.08	= .12	39
.03	= .07	74
-.02	= -.02	111
-.07	= -.03	75
-.12	= -.08	34
-.18	= -.13	7
		351

Tabell 2 . Residualfördelning efter 5 faktorerElevenkät: flickor årskurs 8

Residualer		Antal
.18	= .22	4
.13	= .17	13
.08	= .12	39
.03	= .07	83
-.02	= -.02	90
-.07	= -.03	69
-.12	= -.08	31
-.17	= -.13	17
-.22	= -.18	5
		351

Oroterad faktormatris för 5 faktorerElevenkät: pojkar årskurs 8

Item	I	II	III	IV	V
1	0.01	0.01	-0.24	-0.22	-0.00
2	0.31	-0.04	-0.24	-0.30	-0.17
3	0.68	-0.42	-0.20	0.24	-0.05
4	0.43	-0.15	-0.01	0.28	-0.19
5	0.30	-0.33	-0.23	-0.11	0.12
6	0.58	-0.01	-0.38	-0.19	0.31
7	0.52	-0.30	-0.12	-0.23	-0.01
8	0.60	0.17	-0.04	-0.60	-0.17
9	0.59	0.00	-0.37	-0.04	0.33
10	0.34	-0.07	0.11	-0.28	0.03
11	0.60	-0.08	0.15	-0.20	0.06
12	0.17	-0.39	0.04	-0.00	0.07
13	0.23	-0.09	0.47	0.05	0.44
14	0.47	0.21	-0.52	0.11	-0.13
15	0.28	-0.50	-0.41	0.25	-0.03
16	0.58	-0.15	0.13	0.08	-0.44
17	0.49	0.01	0.29	-0.11	-0.13
18	0.53	-0.13	-0.17	-0.52	-0.36
19	0.80	-0.20	-0.08	0.04	-0.17
20	0.25	0.14	-0.27	0.00	0.22
21	0.48	0.32	0.13	0.19	-0.05
22	0.22	-0.38	0.06	0.05	-0.09
23	0.58	-0.15	-0.15	0.25	-0.01
24	0.61	-0.48	-0.21	0.16	-0.04
25	0.22	0.33	-0.30	0.26	-0.27
26	0.53	0.40	-0.26	-0.10	0.02
27	0.29	0.33	-0.10	-0.13	0.25
	5.99	1.88	1.67	1.44	1.10

Interkorrelationer mellan items i elevenkät åk 8 Flickor (N = 283)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
1																											
2	.28																										
3	-.06	-.08																									
4	-.27	-.02	.37																								
5	-.27	-.14	.24	.14																							
6	.01	.26	.33	.22	.13																						
7	.26	.10	.29	.36	.20	.39																					
8	.05	.09	.14	.11	.14	.31	.34																				
9	.02	.11	.27	.31	.15	.49	.20	.19																			
10	.11	.29	.40	.37	.14	.05	.29	-.08	.08																		
11	-.13	.01	.26	-.04	.26	.25	.12	.20	.16	.05																	
12	.22	-.20	-.09	.26	.02	.03	-.06	.28	.05	-.11	-.14																
13	-.28	-.10	.19	-.00	.37	.04	.13	.15	.13	.03	.18	-.03															
14	-.17	-.05	.20	-.03	.16	.21	.26	.20	.20	.13	.13	-.00	.55														
15	.28	.10	.22	.46	.12	.09	.09	.11	.17	.37	.07	.30	-.09	-.16													
16	.24	.14	.45	.49	.17	.16	.43	.20	-.17	.13	.13	-.03	.14	.11	.21												
17	.03	-.20	.24	.05	.13	.12	.12	.39	-.04	.09	.45	-.15	.28	.45	-.19	.07											
18	-.00	.02	.02	.10	.12	.24	.22	.80	.11	-.02	.22	.11	.14	.16	.02	.08	.31										
19	.25	-.05	.65	.59	.25	.34	.49	.09	.32	.16	-.20	-.17	.15	.21	.31	.80	.22	.10									
20	.20	.17	-.11	.16	.21	.01	-.16	.14	.04	-.17	-.04	.01	.06	-.05	-.13	-.11	.03	.19	-.02								
21	.02	.04	-.10	.16	-.16	.29	.25	.17	.15	-.08	.19	.19	.39	.31	-.11	-.01	.46	.23	.06	.02							
22	-.05	.27	.03	.17	-.04	.03	.10	.02	.07	.17	.16	.11	.23	.39	.07	.05	.12	.04	.08	.07	.14						
23	-.11	.11	.56	.29	.29	.34	.32	.03	.21	.16	.29	.00	.22	.22	.05	.51	.31	.04	.62	.09	.13	.01					
24	.00	-.05	.66	.29	.31	.25	.49	.12	.24	.20	.31	-.08	.17	-.07	.05	.33	.31	.04	.54	.09	.11	-.22	.62				
25	.13	.28	.18	.43	-.22	.04	.23	.04	.19	.23	.02	-.17	-.05	-.08	.53	.08	-.07	-.00	.25	.02	.13	-.13	.16	.30			
26	.04	.12	-.00	.15	-.02	.41	.17	.27	.06	.03	.17	-.07	.05	.25	.10	.05	.31	.36	.13	.13	.36	.19	.17	.08	.15		
27	.34	.35	.13	.20	.17	.39	.16	.24	.50	.10	.29	.04	.20	.34	.09	.06	.27	.17	.28	.13	.17	.24	.21	.14	.04	.34	

Signifikansgränser: 5 % = $\pm .12$

1 % = $\pm .14$

Oroterad faktormatris för 5 faktorerElevenkät: årskurs 8 flickor

	I	II	III	IV	V
1	0.13	0.30	0.41	-0.13	-0.33
2	0.16	0.13	-0.32	-0.39	-0.11
3	0.66	0.23	-0.33	0.01	0.02
4	0.57	0.41	0.23	0.04	0.13
5	0.38	-0.08	-0.21	-0.17	-0.39
6	0.53	-0.14	0.16	-0.12	-0.17
7	0.59	-0.06	0.04	0.04	-0.20
8	0.43	-0.42	0.43	-0.46	-0.12
9	0.46	0.02	0.14	-0.17	0.05
10	0.33	-0.28	0.03	-0.21	0.20
11	0.39	-0.27	-0.15	-0.00	0.01
12	0.02	-0.04	-0.37	0.20	0.23
13	0.33	-0.42	-0.26	-0.11	0.34
14	0.39	-0.49	-0.13	-0.30	0.12
15	0.30	0.50	0.39	0.07	-0.33
16	0.61	0.33	-0.13	0.09	-0.29
17	0.41	-0.49	-0.15	0.05	-0.05
18	0.35	-0.47	0.41	0.45	-0.10
19	0.78	-0.32	-0.21	0.01	-0.23
20	0.14	-0.02	0.08	-0.05	0.24
21	0.32	-0.42	0.13	-0.06	0.15
22	0.18	-0.18	-0.17	-0.46	-0.10
23	0.66	0.06	-0.35	0.01	-0.03
24	0.63	0.15	-0.37	0.22	-0.02
25	0.33	-0.41	0.26	-0.10	-0.38
26	0.35	-0.30	0.29	-0.11	-0.06
27	0.48	-0.20	0.26	-0.39	-0.05
	5.32	2.55	1.90	1.30	1.09

Redovisning av svar på elevenkät årskurs 3Fråga 1

Vad har Du för det mesta för sällskap när Du går hem från skolan?

inget sällskap
med en och samma kamrat
med flera kamrater
med någon vuxen
ej svar

Fråga 2

Vad skulle Du helst vilja ha för sällskap när Du går till och från skolan?

inget sällskap
med en och samma kamrat varje dag
med flera kamrater
med någon vuxen
ej svar

Fråga 3

Händer det att Du har ont i huvudet på morgonen innan Du går till skolan?

alltid
ofta
någon gång
aldrig
ej svar

Fråga 4

Tycker Du, att det är roligt i skolan?

alltid
ofta
någon gång
aldrig
ej svar

Fråga 5

Tycker Du att kamraterna bråkar mycket på rasterna?

ja
nej
ibland
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
149	30.4	117	24.3	266	27.4
206	41.9	245	50.9	451	46.4
130	26.5	112	23.1	242	24.8
4	0.8	5	1.1	9	0.9
2	0.4	3	0.6	5	0.5
491	100.0	482	100.0	973	100.0
68	13.9	38	7.9	106	10.9
269	54.8	275	57.1	544	55.9
142	28.9	142	29.5	284	29.2
10	2.0	24	4.9	34	3.5
2	0.4	3	0.6	5	0.5
491	100.0	482	100.0	973	100.0
8	1.6	3	0.6	11	1.1
10	2.0	11	2.3	21	2.1
180	36.7	199	41.3	379	39.0
291	59.3	266	55.2	557	57.3
2	0.4	3	0.6	5	0.5
491	100.0	482	100.0	973	100.0
169	34.4	228	47.3	397	40.8
177	36.0	171	35.5	348	35.8
130	26.5	77	16.0	207	21.3
13	2.7	2	0.4	15	1.5
2	0.4	4	0.8	6	0.6
491	100.0	482	100.0	973	100.0
44	8.9	58	12.0	102	10.5
128	26.1	88	18.3	216	22.2
316	64.4	333	69.1	649	66.7
3	0.6	3	0.6	6	0.6
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 6

Hur myckee läxor tycker Du
att Ni har ?

för mycket
lagom
för litet
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
33	6.7	7	1.5	40	4.1
413	84.1	434	90.0	847	87.1
41	8.4	38	7.9	79	8.1
4	0.8	3	0.6	7	0.7
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 7

Trivs Du med Dina kamrater i
klassen?

ja
nej
ibland
ej svar

422	86.0	414	85.9	836	85.9
10	2.0	6	1.3	16	1.7
54	11.0	58	12.0	112	11.5
5	1.0	4	0.8	9	0.9
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 8

Tycker Du att det är roligt att få gå
fram till svarta tavlan för att rita,
räkna eller skriva något?

ja
nej
ibland
ej svar

242	49.3	295	61.2	537	55.2
48	9.8	21	4.4	69	7.1
198	40.3	162	33.6	360	37.0
3	0.6	4	0.8	7	0.7
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 9

Tycker Du att det är för jobbigt
i skolan?

alltid
ofta
någon gång
aldrig
ej svar

8	1.6	3	0.6	11	1.1
30	6.1	8	1.7	38	3.9
318	64.8	275	57.1	593	61.0
132	26.9	193	40.0	325	33.4
3	0.6	3	0.6	6	0.6
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 10

Händer det att andra barn bråkar med
Dig på väg till och från skolan?

alltid
ofta
någon gång
aldrig
ej svar

4	0.8	2	0.4	6	0.6
16	3.3	7	1.5	23	2.4
188	38.3	245	50.8	433	44.5
281	57.2	224	46.5	505	51.9
2	0.4	4	0.8	6	0.6
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 11

Brukar Du ta hem kamrater
och leka ?

varje dag
några gånger i veckan
någon gång i veckan
bara när det är något särskilt
(födelsedag t. ex.)
aldrig
ej svar

Fråga 12

Var vill Du helst sitta i klass-
rummet ?

nära fröken
i mitten
långt från fröken
ej svar

Fråga 13

Händer det att Du har ont i magen på
morgonen innan Du går till skolan ?

alltid
ofta
någon gång
aldrig
ej svar

Fråga 14

Ni får en arbetsuppgift på en lektion.
På vilket sätt tycker Du att det är
bäst och roligast att få arbeta med
den ?

helt ensam
tillsammans med en enda kamrat
tillsammans med flera kamrater
i en liten grupp
hela klassen tillsammans
ej svar

Fråga 15

Har Du roligt på rasterna ?

alltid
ofta
någon gång
aldrig
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
70	14.3	64	13.3	134	13.8
143	29.1	178	36.9	321	33.0
182	37.1	163	34.9	350	36.0
50	10.2	40	8.3	90	9.2
44	8.9	23	5.8	72	7.4
2	0.4	4	0.8	6	0.6
491	100.0	482	100.0	973	100.0
147	30.0	218	45.2	365	37.5
251	51.1	220	45.7	471	48.4
90	18.3	41	8.5	131	13.5
3	0.6	3	0.6	6	0.6
491	100.0	482	100.0	973	100.0
3	0.6	8	1.7	11	1.1
29	5.9	18	3.7	47	4.8
203	41.4	254	52.7	457	47.0
254	51.7	199	41.3	453	46.6
2	0.4	3	0.6	5	0.5
491	100.0	482	100.0	973	100.0
154	31.4	140	29.1	294	30.2
172	35.0	195	40.5	367	37.7
97	19.8	73	15.1	170	17.5
65	13.2	71	14.7	136	14.0
3	0.6	3	0.6	6	0.6
491	100.0	482	100.0	973	100.0
201	40.9	211	43.8	412	42.3
219	44.6	200	41.5	419	43.1
58	11.8	58	12.0	116	11.9
10	2.1	9	1.9	19	2.0
3	0.6	4	0.8	7	0.7
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 16

Tycker Du att trafiken är besvärlig på skolvägen?

ja
nej
ej svar

Fråga 17

Hur mycket får Du hjälpa till hemma med att t. ex. gå och handla, diska, torka, passa småsyskon m. m.

flera timmar varje dag
lite grand varje dag
någon gång i veckan
nästan aldrig
aldrig
ej svar

Fråga 18

Hur vill Du helst leka på rasterna?

ensam
tillsammans med en enda kamrat
tillsammans med flera kamrater
ej svar

Fråga 19

Tycker Du att man måste äta för fort i skolan?

ja
nej
ej svar

Fråga 20

Tycker Du att det är bråkigt i klassrummet när ni arbetar?

ja
nej
ibland
ej svar

Fråga 21

Har Du ett eget rum eller egen vrå hemma, där du kan vara ifred och ha dina grejor?

ja
nej
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
34	6.9	36	7.5	70	7.2
448	91.3	436	90.5	884	90.9
9	1.8	10	2.0	19	1.9
491	100.0	482	100.0	973	100.0
17	3.5	21	4.4	38	3.9
190	38.7	268	55.6	458	47.1
179	36.4	132	27.4	311	32.0
77	15.7	50	10.3	127	13.0
26	5.3	8	1.7	34	3.5
2	0.4	3	0.6	5	0.5
491	100.0	482	100.0	973	100.0
7	1.4	3	0.6	10	1.0
170	34.6	182	37.8	352	36.2
311	63.4	294	61.0	605	62.2
3	0.6	3	0.6	6	0.6
491	100.0	482	100.0	973	100.0
61	12.4	53	11.0	114	11.7
423	86.2	414	85.9	837	86.0
7	1.4	15	3.1	22	2.3
491	100.0	482	100.0	973	100.0
38	7.7	32	6.6	70	7.2
139	28.3	116	24.1	255	26.2
311	63.4	331	68.7	642	66.0
3	0.6	3	0.6	6	0.6
491	100.0	482	100.0	973	100.0
243	49.5	284	58.9	527	54.2
242	49.3	191	39.6	433	44.5
6	1.2	7	1.5	13	1.3
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 22

Blir Du nervös och orolig, när Du ska läsa högt för klassen?

ja
nej
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
52	10.6	57	11.8	109	11.2
436	88.8	420	87.2	856	88.0
3	0.6	5	1.0	8	0.8
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 23

Får Du vara med och leka med dem som Du helst vill leka med på rasterna?

ja
nej
ibland
ej svar

234	47.7	216	44.9	450	46.3
20	4.1	29	6.0	49	5.1
234	47.6	231	47.8	465	47.7
3	0.6	6	1.3	9	0.9
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 24

Hur dags brukar Du lägga Dig på kvällen?

ingen bestämd tid
före kl. 7
kl. 7
kl. halv 8
kl. 8
kl. halv 9
kl. 9
kl. halv 10
kl. 10 eller senare
ej svar

88	17.9	75	15.6	163	16.8
2	0.4	3	0.6	5	0.5
6	1.2	19	3.9	25	2.6
41	8.4	74	15.4	115	11.8
118	24.0	152	31.6	270	27.7
141	28.7	117	24.3	258	26.5
59	12.0	32	6.6	91	9.4
21	4.3	3	0.6	24	2.5
13	2.7	3	0.6	16	1.6
2	0.4	4	0.8	6	0.6
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 25

Tycker Du att det är trevligt att äta i matbespisningen?

ja
nej
ej svar

384	78.2	392	81.3	776	79.8
98	20.0	70	14.5	168	17.2
9	1.8	20	4.2	29	3.0
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 26

Händer det att Du är rädd för någon på rasterna?

ja
nej
ibland
ej svar

26	5.3	23	4.8	49	5.0
311	63.3	291	60.4	602	61.9
152	31.0	165	34.2	317	32.6
2	0.4	3	0.6	5	0.5
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 27

Vad skulle Du göra om Du fick bestämma själv?

stanna kvar i Din klass
byta klasskamrater
byta både fröken och klasskamrater
byta fröken
ej svar

Fråga 28

Händer det att Du mår illa på morgonen innan Du går till skolan?

alltid
ofta
någon gång
aldrig
ej svar

Fråga 29

Tycker Du att Du får äta i lugn och ro i matbespisningen?

ja
nej
ej svar

Fråga 30

Hur många rastvakter tycker Du att det ska finnas på skolgården?

ingen rastvakt
bra med den rastvakt som nu är flera rastvakter än det är nu
ej svar

Fråga 31

Brukar Du fråga fröken om saker Du undrar över?

ja
nej
ibland
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
438	89.2	455	94.4	893	91.8
24	4.9	13	2.7	37	3.8
9	1.8	9	1.9	18	1.8
16	3.3	2	0.4	18	1.9
4	0.8	3	0.6	7	0.7
491	100.0	482	100.0	973	100.0
3	0.6	6	1.3	9	0.9
13	2.7	12	2.5	25	2.6
161	32.8	185	38.4	346	35.6
312	63.5	276	57.2	588	60.4
2	0.4	3	0.6	5	0.5
491	100.0	482	100.0	973	100.0
292	59.5	312	64.7	604	62.1
191	38.9	152	31.6	343	35.2
8	1.6	18	3.7	26	2.7
491	100.0	482	100.0	973	100.0
67	13.6	29	6.0	96	9.9
337	68.7	377	78.2	714	73.4
84	17.1	73	15.2	157	16.1
3	0.6	3	0.6	6	0.6
491	100.0	482	100.0	973	100.0
197	40.1	225	46.7	422	43.4
33	6.7	12	2.5	45	4.6
259	52.8	242	50.2	501	51.5
2	0.4	3	0.6	5	0.5
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 32

Hur många av Dina kamrater trivs
Du med i klassen?

alla
de flesta
några stycken
inga
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
165	33.6	172	35.7	337	34.6
230	46.9	229	47.5	459	47.2
88	17.9	67	13.9	155	15.9
3	0.6	7	1.4	10	1.1
5	1.0	7	1.5	12	1.2
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 33

Är Du trött när Du kommer hem
från skolan?

alltid
ofta
någon gång
aldrig
ej svar

9	1.8	14	2.9	23	2.4
40	8.2	25	5.2	65	6.7
282	57.4	317	65.8	599	61.6
155	31.6	119	24.7	274	28.1
5	1.0	7	1.4	12	1.2
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 34

Får Du vara ifred på rasterna?

ja
nej
ibland
ej svar

251	51.1	230	47.7	481	49.4
42	8.6	26	5.4	68	7.0
187	38.1	218	45.2	405	41.6
11	2.2	8	1.7	19	2.0
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 35

Har Du svårt att hinna med att göra
allt vad fröken säger?

alltid
ofta
någon gång
aldrig
ej svar

32	6.5	37	7.7	69	7.1
57	11.6	34	7.0	91	9.4
236	48.1	233	48.3	469	48.2
161	32.8	170	35.3	331	34.0
5	1.0	8	1.7	13	1.3
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 36

Vågar Du fråga Din fröken om saker
Du undrar över?

ja
nej
ibland
ej svar

409	83.3	393	81.5	802	82.4
7	1.4	11	2.3	18	1.9
67	13.7	71	14.7	138	14.2
8	1.6	7	1.5	15	1.5
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 37

Trivs Du bra i skolan?

ja
nej
ej svar

430	87.6	458	95.0	888	91.3
47	9.6	13	2.7	60	6.2
14	2.8	11	2.3	25	2.5
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 38

Svenska

Tycker mycket bra om
 Tycker bra om
 Tycker varken bra eller illa om
 Tycker inte så värst bra om
 Tycker illa om
 Ej svar

P		Fl		Totalt	
n	%	n	%	n	%
82	16.7	126	26.1	208	21.4
105	21.4	157	32.6	262	26.9
132	26.9	107	22.2	239	24.5
108	22.0	68	14.1	176	18.1
49	10.0	14	2.9	63	6.5
15	3.0	10	2.1	25	2.6
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 39

Matematik

Tycker mycket bra om
 Tycker bra om
 Tycker varken bra eller illa om
 Tycker inte så värst bra om
 Tycker illa om
 Ej svar

242	49.3	228	47.3	470	48.3
109	22.2	114	23.6	223	22.9
59	12.0	51	10.6	110	11.3
41	8.3	49	10.2	90	9.3
20	4.1	23	4.8	43	4.4
20	4.1	17	3.5	37	3.8
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 40

Hembygd

Tycker mycket bra om
 Tycker bra om
 Tycker varken bra eller illa om
 Tycker inte så värst bra om
 Tycker illa om
 Ej svar

214	43.6	123	25.5	337	34.6
144	29.3	160	33.2	304	31.2
74	15.1	104	21.6	178	18.3
26	5.3	65	13.5	91	9.4
15	3.0	16	3.3	31	3.2
18	3.7	14	2.9	32	3.3
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 41

Kristendom

Tycker mycket bra om
 Tycker bra om
 Tycker varken bra eller illa om
 Tycker inte så värst bra om
 Tycker illa om
 Ej svar

162	33.0	167	34.7	329	33.8
130	26.5	129	26.7	259	26.6
82	16.7	77	16.0	159	16.4
57	11.6	67	13.9	124	12.7
35	7.1	19	3.9	54	5.6
25	5.1	23	4.8	48	4.9
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 42

Musik

Tycker mycket bra om
 Tycker bra om
 Tycker varken bra eller illa om
 Tycker inte så värst bra om
 Tycker illa om
 Ej svar

161	32.8	280	58.1	441	45.3
95	19.4	100	20.7	195	20.0
68	13.8	40	8.3	108	11.1
77	15.7	29	6.0	106	10.9
63	12.8	11	2.3	74	7.6
27	5.5	22	4.6	49	5.1
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 43

Gymnastik

Tycker mycket bra om
 Tycker bra om
 Tycker varken bra eller illa om
 Tycker inte så värst bra om
 Tycker illa om
 Ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
273	55.6	289	60.0	562	57.8
115	23.4	106	22.0	221	22.7
42	8.6	35	7.2	77	7.9
19	3.9	28	5.8	47	4.8
11	2.2	9	1.9	20	2.1
31	6.3	15	3.1	46	4.7
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Fråga 44

Slöjd

Tycker mycket bra om
 Tycker bra om
 Tycker varken bra eller illa om
 Tycker inte så värst bra om
 Tycker illa om
 Ej svar

391	79.6	356	73.9	747	76.8
47	9.6	63	13.1	110	11.3
19	3.9	22	4.6	41	4.2
12	2.4	15	3.1	27	2.8
8	1.6	8	1.6	16	1.6
14	2.9	18	3.7	32	3.3
491	100.0	482	100.0	973	100.0

Redovisning av svar på elevenkät årskurs 6Fråga 1

Har Du någon kamrat i klassen, som
Du särskilt ofta är tillsammans med?

ja
nej
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
351	75.0	387	86.0	738	80.4
117	25.0	63	14.0	180	19.6
0		0		0	
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 2

Tycker Du att vägen eller resan till
skolan är besvärlig?

ja
nej
ej svar

37	7.9	23	5.1	60	6.5
430	91.9	427	94.9	857	93.4
1	0.2	0		1	0.1
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 3

Tycker Du att det är roligt i skolan?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

125	26.7	180	40.0	305	33.2
160	34.2	151	33.6	311	33.9
155	33.1	105	23.3	260	28.3
28	6.0	13	2.9	41	4.5
0		1	0.2	1	0.1
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 4

Trivs Du med Dina kamrater i klassen?

ja
nej
ibland
ej svar

391	83.6	360	80.0	751	81.8
8	1.7	5	1.1	13	1.4
69	14.7	84	18.7	153	16.7
0		1	0.2	1	0.1
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 5

Tycker Du om att gå fram till tavlan
för att lösa en uppgift?

ja
nej
ibland
ej svar

129	27.6	115	25.6	244	26.6
93	19.9	94	20.9	187	20.4
245	52.3	241	53.5	486	52.9
1	0.2	0		1	0.1
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 6

Tycker Du att det är för jobbigt i skolan?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
11	2.3	6	1.3	17	1.8
40	8.6	24	5.3	64	7.0
278	59.4	270	60.0	548	59.7
138	29.5	150	33.4	288	31.4
1	0.2	0		1	0.1
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 7

Sitter Du och tänker på annat under timmarna?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

11	2.4	6	1.3	17	1.8
30	6.4	23	5.1	53	5.8
305	65.2	286	63.6	591	64.4
122	26.0	135	30.0	257	28.0
0		0		0	
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 8

Händer det att Du har ont i magen på morgonen innan Du går till skolan?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

8	1.7	10	2.2	18	2.0
8	1.7	20	4.4	28	3.1
90	19.2	98	21.8	188	20.5
361	77.2	322	71.6	683	74.4
1	0.2	0		1	0.1
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 9

Hur mycket läxor tycker Du att Ni har?

för mycket
lagom mycket
för litet
ej svar

54	11.5	52	11.6	106	11.6
398	85.1	384	85.3	782	85.1
15	3.2	14	3.1	29	3.2
1	0.2	0		1	0.1
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 10

Har Du trevligt på rasterna?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

234	50.0	261	58.0	495	53.9
154	32.9	122	27.1	276	30.1
64	13.7	58	12.9	122	13.3
16	3.4	9	2.0	25	2.7
0		0		0	
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 11

Har Du svårt att hinna med arbetstakten i skolan?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
19	4.1	16	3.6	35	3.8
15	3.2	9	2.0	24	2.6
175	37.4	128	28.4	303	33.0
259	55.3	297	66.0	556	60.6
0		0		0	
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 12

Händer det att Du blir störd av bråk i klassen under lektionerna?

ja
nej
ibland
ej svar

67	14.4	53	11.8	120	13.1
183	39.2	164	36.4	347	37.8
218	46.4	232	51.6	450	49.0
0		1	0.2	1	0.1
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 13

Har Du eget rum eller egen vrå hemma?

ja
nej
ej svar

287	61.3	257	57.1	544	59.3
180	38.5	193	42.9	373	40.6
1	0.2	0		1	0.1
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 14

Tycker Du att det är obehagligt att framträda inför klassen?

ja
nej
ibland
ej svar

82	17.5	111	24.7	193	21.0
207	44.2	132	29.3	339	36.9
175	37.4	206	45.8	381	41.5
4	0.9	1	0.2	5	0.6
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 15

Hur dags brukar Du lägga Dig om kvällarna?

ingen bestämd tid
före kl. 8
kl. 8
kl. 9
kl. 10
kl. 11
kl. 12 eller senare
ej svar

140	29.9	125	27.8	265	28.9
3	0.6	2	0.4	5	0.5
17	3.6	11	2.5	28	3.1
180	38.5	218	48.4	398	43.4
115	24.6	84	18.7	199	21.7
11	2.4	7	1.6	18	2.0
1	0.2	1	0.2	2	0.2
1	0.2	2	0.4	3	0.3
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 16

Blir Du nervös och orolig när Du ska läsa högt i klassen?

ja
nej
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
48	10.3	98	21.8	140	15.9
419	89.5	350	77.8	769	83.8
1	0.2	2	0.4	3	0.3
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 17

Tycker Du att Du får äta i lugn och ro i bespisningen?

ja
nej
ej svar

357	76.3	353	78.4	710	77.3
105	22.4	93	20.7	198	21.6
6	1.3	4	0.9	10	1.1
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 18

Hur mycket får Du hjälpa till hemma med att t. ex. gå och handla, arbeta i trädgården, diska, städa, passa småsyskon m. m. ?

flera timmar varje dag
1-2 timmar varje dag
en stund varje dag
någon gång i veckan
nästan aldrig
ej svar

4	0.9	24	5.3	28	3.1
24	5.1	48	10.7	72	7.8
224	47.9	230	51.1	454	49.4
180	38.5	117	26.0	297	32.4
33	7.0	30	6.7	63	6.9
3	0.6	1	0.2	4	0.4
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 19

Finns det någon elev i den skola där Du går som Du är rädd för?

ja
nej
ej svar

30	6.4	29	6.4	59	6.4
438	93.6	421	93.6	859	93.6
0		0		0	
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 20

Vad skulle Du göra om Du finge bestämma själv?

sluta skolan
byta till annan klass i skolan
byta till annan skola
stanna kvar i den klass och skola där Du går
ej svar

35	7.5	37	8.2	72	7.8
20	4.3	16	3.6	36	3.9
35	7.5	45	10.0	80	8.7
378	80.7	352	78.2	730	79.6
0		0			
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 21

Händer det att Du har svårt att få fram det rätta svaret när Du får en fråga i skolan?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
8	1.7	7	1.6	15	1.6
26	5.6	31	6.9	57	6.2
281	60.0	247	54.9	528	57.5
153	32.7	164	36.4	317	34.6
0		1	0.2	1	0.1
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 22

Händer det att Du mår illa på morgonen innan Du går till skolan?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

8	1.7	8	1.8	16	1.7
4	0.9	11	2.4	15	1.6
71	15.2	81	18.0	152	16.6
384	82.0	350	77.8	734	80.0
1	0.2	0		1	0.1
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 23

Hur många rastvakter tycker Du det skall finnas på skolgården?

ingen rastvakt
lika många som det nu är
flera rastvakter än nu
ej svar

97	20.7	52	11.6	149	16.2
334	71.4	375	83.3	709	77.3
36	7.7	21	4.7	57	6.2
1	0.2	2	0.4	3	0.3
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 24

Trivs Du bra i skolan?

ja
nej
ej svar

406	86.8	411	91.3	817	89.0
58	12.4	37	8.2	95	10.3
4	0.8	2	0.5	6	0.7
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 25

Vad anser Du om klassföreståndarens tid med klassen?

har för många timmar i klassen
har lagom många timmar i klassen
har för få timmar i klassen
ej svar

72	15.4	59	13.1	131	14.3
323	69.0	307	68.2	630	68.6
7	1.5	26	5.8	33	3.6
66	14.1	58	12.9	124	13.5
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 26

Hur tycker Du om systemet med special-salar i olika ämnen?

mycket bra
ganska bra
varken bra eller dåligt
mindre bra
dåligt
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
114	24.4	95	21.1	209	22.8
110	23.5	133	29.6	243	26.4
69	14.7	77	17.1	146	15.9
20	4.2	9	2.0	29	3.2
26	5.6	10	2.2	36	3.9
129	27.6	126	28.0	255	27.8
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 27

Hur vill Du helst tillbringa rasterna?

ensam
tillsammans med en kamrat
tillsammans med flera kamrater
ej svar

6	1.3	5	1.1	11	1.2
165	35.2	170	37.8	335	36.5
291	62.2	275	61.1	566	61.6
6	1.3	0		6	0.6
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 28

Tycker Du att det är för mycket spring mellan olika salar och byggnader i skolan?

ja
nej
ibland
ej svar

17	3.6	23	5.1	40	4.4
334	4.4	318	70.7	652	71.0
50	10.7	51	11.3	101	11.0
67	14.3	58	12.9	125	13.6
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 29

Är Du ängslig för att det skall gå dåligt på skrivningar och prov i skolan?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

36	7.7	54	12.0	90	9.8
61	13.0	92	20.5	153	16.7
270	57.7	245	54.4	515	56.1
100	21.4	58	12.9	158	17.2
1	0.2	1	0.2	2	0.2
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 30

Tycker Du att det är för bråkigt på rasterna?

ja
nej
ibland
ej svar

19	4.1	16	3.6	35	3.8
271	58.0	260	57.8	531	57.9
177	37.9	174	38.6	351	38.3
0		0			
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 31

Tycker Du skolan känns som ett tvång?

ja
nej
vet inte
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
63	13.5	29	6.4	92	10.0
275	58.7	283	62.9	558	60.8
130	27.8	138	30.7	268	29.2
0		0			
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 32

Tycker Du undervisningen i skolan är intressant och omväxlande?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

127	27.1	113	25.1	240	26.1
179	38.3	152	33.8	331	36.1
142	30.3	160	35.6	302	32.9
20	4.3	24	5.3	44	4.8
0		1	0.2	1	0.1
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 33

Tycker Du att det är trevligt att äta i bespisningen?

ja
nej
ej svar

336	71.8	350	77.8	686	74.7
126	26.9	97	21.5	223	24.3
6	1.3	3	0.7	9	1.0
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 34

Händer det att Du oroar Dig för saker i skolan?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

4	0.9	7	1.6	11	1.2
17	3.6	25	5.5	42	4.6
224	47.9	233	51.8	457	49.8
221	47.2	185	41.1	406	44.2
2	0.4	0		2	0.2
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 35

Känner Du Dig trött när Du kommer hem från skolan?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

31	6.6	32	7.1	63	6.9
39	8.3	42	9.3	81	8.8
218	46.6	215	47.8	433	47.2
179	38.3	161	35.8	340	37.0
1	0.2	0		1	0.1
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 37

Tillhör Du någon förening eller klubb
av nedanstående typ?

Idrottsförening, gymnastikförening,
bollklubb eller liknande

ja
nej
ej svar

Nykterhetsförening

ja
nej
ej svar

Scouter

ja
nej
ej svar

Kyrkliga föreningar (statskyrklig eller
frikyrklig)

ja
nej
ej svar

Hobbyförening, exempelvis fotoklubb,
frimärksklubb, syförening, biologisk
förening, sångförening, eller liknande

ja
nej
ej svar

Fråga 38

Hur många kvällar i veckan brukar Du
tillbringa hemma?

0 kväll
1 kväll
2 kvällar
3 kvällar
4 kvällar
5 kvällar
6 kvällar
7 kvällar
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
206	44.0	146	32.4	352	38.3
237	50.6	281	62.5	518	56.4
25	5.4	23	5.1	48	5.3
468	100.0	450	100.0	918	100.0
17	3.6	22	4.9	39	4.3
414	88.5	396	88.0	810	88.2
37	7.9	32	7.1	69	7.5
468	100.0	450	100.0	918	100.0
107	22.9	87	19.3	194	21.1
330	70.5	334	74.2	664	72.3
31	6.6	29	6.5	60	6.6
468	100.0	450	100.0	918	100.0
60	12.8	64	14.2	124	13.5
374	79.9	353	78.4	727	79.2
34	7.3	33	7.4	67	7.3
468	100.0	450	100.0	918	100.0
75	16.0	114	25.3	189	20.6
352	75.2	302	67.1	654	71.2
41	8.8	34	7.6	75	8.2
468	100.0	450	100.0	918	100.0
7	1.5	6	1.3	13	1.4
12	2.6	16	3.6	28	3.0
26	5.5	15	3.3	41	4.5
31	6.6	31	6.9	62	6.8
70	15.0	58	12.9	128	13.9
93	19.9	98	21.8	191	20.8
63	13.5	80	17.8	143	15.6
141	30.1	124	27.5	265	28.9
25	5.3	22	4.9	47	5.1
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 39

Hur många kamrater har Du som Du är tillsammans med riktigt ofta efter skolans slut?

0
1
2
3
4
5
6
7
eller flera
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
63	13.4	77	17.1	140	15.3
167	35.7	203	45.1	370	40.3
95	20.3	83	18.4	178	19.4
57	12.2	39	8.7	96	10.5
33	7.0	18	4.0	51	5.5
22	4.7	5	1.1	27	2.9
6	1.3	6	1.3	12	1.3
5	1.1	2	0.5	7	0.8
14	3.0	13	2.9	27	2.9
6	1.3	4	0.9	10	1.1
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 40

Hur många kvällar i veckan brukar Du träffa Din(a) kamrat(er)?

0
1
2
3
4
5
6
7
ej svar

54	11.5	75	16.7	129	14.0
62	13.2	59	13.1	121	13.2
72	15.4	90	20.0	162	17.7
71	15.2	66	14.7	137	14.9
44	9.4	51	11.3	95	10.4
57	12.2	34	7.5	91	9.9
36	7.7	31	6.9	67	7.3
64	13.7	40	8.9	104	11.3
8	1.7	4	0.9	12	1.3
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 41

Hur ofta brukar Du gå på bio?

aldrig eller nästan aldrig
ett par gånger om året
ungefär 1 gång i månaden
ungefär 2 gånger i månaden
ungefär 1 gång i veckan
ungefär 2 gånger i veckan eller mer
ej svar

49	10.5	67	14.9	116	12.6
100	21.4	141	31.3	241	26.3
123	26.3	94	20.9	217	23.6
105	22.4	81	18.0	186	20.3
67	14.3	57	12.7	124	13.5
18	3.8	5	1.1	23	2.5
6	1.3	5	1.1	11	1.2
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 42

Hur ofta brukar Du ta hem kamrater?

varje dag
flera gånger i veckan
någon gång i veckan
bara vid särskilda tillfällen
så gott som aldrig
ej svar

46	9.8	65	14.4	111	12.1
105	22.4	112	24.9	217	23.6
180	40.4	175	38.9	354	39.7
76	16.3	49	10.9	125	13.6
45	9.6	45	10.0	90	9.8
7	1.5	4	0.9	11	1.2
468	100.0	450	100.0	918	100.0

Fråga 36Pojkar

Här är alla ämnen Du har i skolan. Bedöm hur Du tycker om varje ämne genom att sätta ett kryss i rätt ruta.

Ämne	Tycker mycket bra om		Tycker bra om		Tycker varken bra eller illa om		Tycker inte så värst bra om		Tycker illa om		Ej svar	
Svenska	5.8	27	16.3	76	37.0	173	28.3	132	10.3	48	2.3	11
Engelska	21.2	99	32.7	153	21.0	98	15.2	71	6.9	32	3.0	14
Matematik	29.9	140	33.5	157	22.9	107	8.7	41	2.4	11	2.6	12
Kristendom	7.5	35	19.4	91	31.8	149	23.5	110	14.1	66	3.7	17
Samhällskunskap	22.4	101	38.5	174	28.1	127	5.5	25	1.8	8	3.7	17
Historia	32.9	154	26.0	122	22.2	104	11.3	53	3.9	18	3.7	17
Geografi	38.7	181	30.6	143	20.7	97	4.7	22	2.3	11	3.0	14
Naturkunskap	28.6	134	28.4	133	16.2	76	4.3	20	2.2	10	20.3	95 ^{*)}
Musik	13.0	61	16.9	79	18.4	86	26.5	124	18.6	87	6.6	31
Teckning	39.4	184	30.4	142	16.9	79	7.1	33	2.3	11	3.9	18
Slöjd	50.2	235	31.6	148	10.3	48	4.5	21	1.7	8	1.7	8
Gymnastik	53.2	247	24.8	115	11.6	54	5.0	23	2.8	13	2.6	12

*) Bortfallet beroende på att enkätens beteckning för detta ämne varit Kemi - Fysik, vilket trots information av provledare ej uppfattats, varför många svar uteblivit. Bortfallet rör i vissa fall hela klasser och torde vara slumpmassigt.

Fråga 36Flickor

Här är alla ämnen Du har i skolan. Bedöm hur Du tycker om varje ämne genom att sätta ett kryss i rätt ruta.

Ämne	Tycker mycket bra om		Tycker bra om		Tycker varken bra eller illa om		Tycker inte så värst bra om		Tycker illa om		Ej svar	
Svenska	14.7	66	34.4	155	28.7	129	15.6	70	3.5	16	3.1	14
Engelska	36.0	162	31.5	142	16.7	75	9.8	44	3.8	17	2.2	10
Matematik	26.7	120	31.3	141	21.1	95	15.3	69	2.7	12	2.9	13
Kristendom	8.2	37	28.0	126	28.2	127	21.8	98	8.5	38	5.3	24
Samhällskunskap	15.8	71	38.7	174	25.8	116	9.1	41	2.4	11	8.2	37
Historia	18.7	84	26.2	118	20.2	91	20.7	93	11.3	51	2.9	13
Geografi	26.4	119	34.7	156	18.5	83	11.8	53	3.3	15	5.3	24
Naturkunskap	10.0	45	21.8	98	21.5	97	17.8	80	6.9	31	22.0	99 ^{*)}
Musik	27.5	124	29.5	133	17.6	79	13.6	61	5.1	23	6.7	30
Teckning	48.2	217	29.6	133	13.1	59	4.2	19	0.7	3	4.2	19
Slöjd	52.0	233	27.0	121	11.0	49	5.1	23	0.9	4	4.0	18
Gymnastik	44.7	201	25.5	115	12.7	57	8.7	39	4.4	20	4.0	18

*) Bortfallet beroende på att enkätens beteckning för detta ämne varit Kemi-Fysik, vilket trots information av provledare ej uppfattats, varför många svar uteblivit. Bortfallet rör i vissa fall hela klasser och torde vara slumpmässigt.

Redovisning av svar på elevenkät årskurs 8Fråga 1

Har Du någon kamrat i klassen, som
Du särskilt ofta är tillsammans med?

ja
nej
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
472	75	539	89	1011	82
159	25	62	11	221	18
1	0	2	0	3	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 2

Tycker Du att vägen eller resan till
skolan är besvärlig?

ja
nej
ej svar

121	19	96	16	217	18
510	81	506	84	1016	82
1	0	1	0	2	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 3

Tycker Du att det är roligt i skolan?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

90	14	186	31	276	22
216	34	213	36	429	35
277	44	183	30	460	37
49	8	20	3	69	6
0	0	1	0	1	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 4

Trivs Du med Dina kamrater i klassen?

ja
nej
ibland
ej svar

500	79	423	70	923	75
19	3	20	3	39	3
111	18	158	27	269	22
2	0	2	0	4	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 5

Tycker Du om att gå fram till tavlan
för att lösa en uppgift?

ja
nej
ibland
ej svar

95	16	61	10	156	13
205	32	247	41	452	37
331	52	294	49	625	50
1	0	1	0	2	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 6

Tycker Du att det är jobbigt i skolan?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

P		Fi		Totalt	
n	%	n	%	n	%
33	5	12	2	45	4
108	17	90	15	198	16
399	64	434	72	833	67
91	14	66	11	157	13
1	0	1	0	2	0
632	100	603	100	1235	100
10	2	16	3	26	2
91	14	82	14	173	14
432	68	427	72	859	70
99	16	77	13	176	14
0	0	1	0	1	0
632	100	603	100	1235	100
9	2	14	2	23	2
21	3	20	3	41	3
125	20	183	30	308	25
476	75	384	65	860	70
1	0	2	0	3	0
632	100	603	100	1235	100
183	29	179	30	362	29
437	69	408	68	845	69
11	2	15	2	26	2
1	0	1	0	2	0
632	100	603	100	1235	100
226	36	290	48	516	42
246	39	185	31	431	35
134	21	103	17	237	19
26	4	24	4	50	4
0	0	1	0	1	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 7

Sitter Du och tänker på annat under timmarna?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

Fråga 8

Händer det att Du har ont i magen på morgonen innan Du går till skolan?

nästan aldrig
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

Fråga 9

Hur mycket läxor tycker Du att Ni har?

för mycket
lagom mycket
för litet
ej svar

Fråga 10

Har Du trevligt på rasterna?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

Fråga 11

Har Du svårt att hinna med arbetstakten i skolan?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
18	3	13	2	31	3
30	5	10	2	40	3
223	35	207	34	430	35
361	57	372	62	733	59
0	0	1	0	1	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 12

Händer det att Du blir störd av bråk i klassen under lektionerna?

ja
nej
ibland
ej svar

128	20	159	26	287	23
230	36	161	27	391	32
274	44	282	47	556	45
0	0	1	0	1	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 13

Har Du eget rum eller egen vrå hemma?

ja
nej
ej svar

475	75	460	76	935	76
156	25	142	24	298	24
1	0	1	0	2	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 14

Tycker Du att det är obehagligt att framträda inför klassen?

ja
nej
ibland
ej svar

173	27	221	37	394	32
220	35	150	25	370	30
239	38	231	38	470	38
0	0	1	0	1	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 15

Hur dags brukar Du lägga Dig om kvällarna?

ingen bestämd tid
före kl. 8
kl. 8
kl. 9
kl. 10
kl. 11
kl. 12 eller senare
ej svar

187	30	253	42	440	36
3	0	1	0	4	0
1	0	2	0	3	0
73	12	87	14	160	13
269	44	205	34	474	38
87	14	45	8	132	11
6	1	5	1	11	1
6	1	5	1	11	1
632	100	603	100	1235	100

Fråga 16

Blir Du nervös och orolig när Du ska läsa högt i klassen?

ja
nej
ej svar

Fråga 17

Tycker Du att Du får äta i lugn och ro i bespisningen?

ja
nej
ej svar

Fråga 18

Hur mycket får Du hjälpa till hemma med att t. ex. gå och handla, arbeta i trädgården, diska, städa, passa småsyskon m. m. ?

flera timmar varje dag
1-2 timmar varje dag
en stund varje dag
någon gång i veckan
nästan aldrig
ej svar

Fråga 19

Finns det någon elev i den skola där Du går som Du är rädd för?

ja
nej
ej svar

Fråga 20

Vad skulle Du göra om Du finge bestämma själv?

sluta skolan
byta till annan klass i skolan
byta till annan skola
stanna kvar i den klass och skola där Du går
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
112	18	175	29	287	23
517	82	427	71	944	77
3	0	1	0	4	0
632	100	603	100	1235	100
465	74	455	75	920	75
152	24	134	23	286	23
15	2	14	2	29	2
632	100	603	100	1235	100
14	2	20	3	34	3
24	4	36	6	60	5
263	42	312	52	575	46
280	44	197	33	477	39
50	8	36	6	86	7
1	0	2	0	3	0
632	100	603	100	1235	100
27	4	30	5	57	5
602	96	571	95	1173	95
3	0	2	0	5	0
632	100	603	100	1235	100
89	14	62	10	151	13
29	5	23	4	52	4
48	7	66	11	114	9
465	74	450	75	915	74
1	0	2	0	3	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 21

Händer det att Du har svårt att få fram det rätta svaret när Du får en fråga i skolan?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
5	1	12	2	17	2
37	6	62	10	99	8
380	60	374	62	754	61
207	33	153	26	360	29
3	0	2	0	5	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 22

Händer det att Du mår illa på morgonen innan Du går till skolan?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

3	0	3	0	6	0
9	1	21	4	30	2
113	18	133	22	246	20
506	81	442	73	948	78
1	0	4	1	5	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 23

Hur många rastvakter tycker Du det skall finnas på skolgården?

ingen rastvakt
lika många som det nu är
flera rastvakter än nu
ej svar

250	40	234	39	484	39
351	55	327	54	678	55
26	4	37	6	63	5
5	1	5	1	10	1
632	100	603	100	1235	100

Fråga 24

Trivs Du bra i skolan?

ja
nej
ej svar

490	77	522	87	1012	82
131	21	75	12	206	17
11	2	6	1	17	1
632	100	603	100	1235	100

Fråga 25

Vad anser Du om klassföreståndarens tid med klassen?

har för många timmar i klassen
har lagom många timmar i klassen
har för få timmar i klassen
ej svar

53	8	32	5	85	7
281	45	288	48	569	46
295	47	280	47	575	47
3	0	3	0	6	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 26

Hur tycker Du om systemet med
specialsalar för olika ämnen?

mycket bra

ganska bra

varken bra eller dåligt

mindre bra

dåligt

ej svar

Fråga 27

Hur vill Du helst tillbringa res
rasterna?

ensamt

tillsammans med en kamrat

tillsammans med flera kamrater

ej svar

Fråga 28

Tycker Du att det är för mycket
spring mellan olika salar och
byggnader i skolan?

ja

nej

ibland

ej svar

Fråga 29

Är Du ängslig för att det skall gå
dåligt på skrivningar och prov i
skolan?

nästan alltid

ofta

någon gång

nästan aldrig

ej svar

Fråga 30

Tycker Du att det är för bråkigt på
rasterna?

ja

nej

ibland

ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
207	33	174	29	381	31
203	32	242	40	445	37
112	18	137	23	249	20
50	8	27	5	77	6
57	9	20	3	77	6
3	0	3	0	6	0
632	100	603	100	1235	100
5	1	5	1	10	1
211	33	210	35	421	34
411	65	385	64	796	64
5	1	3	0	8	1
632	100	603	100	1235	100
212	34	181	30	393	32
179	28	184	31	363	30
238	38	236	39	474	38
3	0	2	0	5	0
632	100	603	100	1235	100
53	8	94	16	147	12
129	21	167	28	296	24
363	57	286	47	649	53
85	14	54	9	139	11
2	0	2	0	4	0
632	100	603	100	1235	100
19	3	19	3	38	3
463	73	428	71	891	72
150	24	155	26	305	25
0	0	1	0	1	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 31

Tycker Du skolan känns som ett tvång?

ja
nej
vet inte
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
123	20	74	12	197	16
305	48	313	52	618	50
203	32	215	36	418	34
1	0	1	0	2	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 32

Tycker Du undervisningen i skolan är intressant och omväxlande?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

86	13	94	15	180	15
250	40	192	32	442	36
241	38	279	46	520	42
55	9	34	6	89	7
0	0	4	1	4	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 33

Tycker Du att det är trevligt att äta i bespridningen?

ja
nej
ej svar

414	66	379	63	793	64
199	3	211	35	410	33
18	3	13	2	32	3
632	100	603	100	1235	100

Fråga 34

Händer det att Du oroar Dig för saker i skolan?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

4	1	17	3	21	2
47	7	64	11	111	9
378	60	368	61	746	60
202	32	153	25	355	29
1	0	1	0	2	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 35

Känner Du Dig trött när Du kommer hem från skolan?

nästan alltid
ofta
någon gång
nästan aldrig
ej svar

45	7	73	12	118	10
109	17	136	23	245	20
307	49	295	49	602	48
171	27	98	16	269	22
0	0	1	0	1	0
632	100	603	100	1235	100

Fråga 36

Pojkar

Här är alla ämnen Du har i skolan. Bedöm hur Du tycker om varje ämne genom att sätta ett kryss i rätt ruta.

Ämne	Tycker mycket bra om		Tycker bra om		Tycker varken bra eller illa om		Tycker inte så värst bra om		Tycker illa om		Ej svar		Totalt
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
Svenska	40	6	153	24	228	36	156	25	53	8	2	2	632
Engelska	100	16	212	34	171	27	83	13	29	5	37	6	632
Tyska	22	3	70	11	106	17	84	13	49	8	301	48	632
Franska	17	3	47	7	37	6	36	6	35	6	460	73	632
Matematik	128	20	247	39	165	26	63	10	24	4	5	1	632
Kristendom	34	5	110	17	194	31	175	28	115	18	4	1	632
Samhälls- kunskap	49	8	178	28	227	36	137	22	37	6	4	1	632
Historia	169	27	208	33	163	26	68	11	22	3	2	0	632
Geografi	176	28	241	38	148	23	50	8	15	2	2	0	632
Kemi	197	31	214	34	122	19	75	12	21	3	3	0	632
Fysik	189	30	220	35	130	21	58	9	27	4	8	1	632
Musik	34	5	40	6	55	9	28	4	40	6	435	69	632
Teckning	142	22	213	34	138	22	73	12	32	5	34	5	632
Slöjd	197	31	208	33	113	18	52	8	21	3	41	5	632
Gymnastik	240	38	189	30	100	16	57	9	30	5	16	6	632
Maskin- skrivning	35	6	61	10	57	9	25	4	21	3	433	69	632

Fråga 36

Flickor

Här är alla ämnen Du har i skolan. Bedöm hur Du tycker om varje ämne genom att sätta ett kryss i rätt ruta.

Ämne	Tycker mycket bra om		Tycker bra om		Tycker varken bra eller illa om		Tycker inte så värst bra om		Tycker illa om		Ej svar		Totalt
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
Svenska	83	14	224	37	193	32	83	14	15	2	5	1	603
Engelska	201	33	226	37	103	17	44	7	10	2	19	3	603
Tyska	68	11	109	18	73	12	56	9	25	4	272	45	603
Franska	57	9	71	12	62	10	27	4	17	3	369	61	603
Matematik	122	20	187	31	181	30	69	11	30	5	14	2	603
Kristendom	45	7	133	22	217	36	140	23	55	9	13	2	603
Samhälls- kunskap	39	6	163	27	214	35	137	23	41	7	9	1	603
Historia	108	18	175	29	181	30	97	16	37	6	5	1	603
Geografi	112	19	214	35	182	30	66	11	22	4	7	1	603
Kemi	85	14	172	29	165	27	106	18	67	11	8	1	603
Fysik	31	5	111	18	192	32	172	29	81	13	16	3	603
Musik	87	14	80	13	44	7	22	4	26	4	344	57	603
Teckning	206	34	168	28	75	12	40	7	18	3	96	16	603
Slöjd	285	47	156	26	74	12	29	5	7	1	52	8	603
Gymnastik	167	28	185	31	118	20	76	13	39	6	18	3	603
Maskin- skrivning	102	17	87	14	29	5	30	5	13	2	342	57	603

Fråga 37

Tillhör Du någon förening eller klubb av nedanstående typ?
Idrottsförening, gymnastikförening, bollklubb eller liknande.

ja
nej
ej svar

Nykterhetsförening

ja
nej
ej svar

Scouter

ja
nej
ej svar

Kyrkliga föreningar (statskyrklig eller frikyrklig)

ja
nej
ej svar

Hobbyförening, exempelvis foto-klubb, frimärksklubb, syförening, biologisk förening, sångförening, eller liknande.

ja
nej
ej svar

Fråga 38

Hur många kvällar i veckan brukar Du tillbringa hemma?

0 kväll
1 kväll
2 kvällar
3 kvällar
4 kvällar
5 kvällar
6 kvällar
7 kvällar
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
289	46	126	21	415	33
311	49	451	75	762	62
32	5	26	4	58	5
632	100	603	100	1235	100
29	5	45	8	74	6
564	89	521	86	1085	88
39	6	37	6	76	6
632	100	603	100	1235	100
69	11	59	10	128	10
519	82	513	85	1032	84
44	7	31	5	75	6
632	100	603	100	1235	100
73	11	98	16	171	14
515	82	474	79	989	80
44	7	31	5	75	6
632	100	603	100	1235	100
119	19	125	21	244	20
463	73	441	73	904	73
50	8	37	6	87	7
632	100	603	100	1235	100
30	5	10	2	40	3
42	7	30	5	72	6
74	12	69	11	143	12
89	14	101	17	190	15
98	15	128	21	226	18
120	19	126	21	246	20
87	14	68	11	155	13
57	9	46	8	103	8
35	5	25	4	60	5
632	100	603	100	1235	100

Fråga 39

Hur många kamrater har Du som Du är tillsammans med riktigt ofta efter skolans slut?

0
1
2
3
4
5
6
7
eller flera
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
107	17	93	15	200	16
167	26	240	40	407	32
127	20	105	18	232	19
86	14	73	12	159	13
43	7	30	5	73	6
26	4	12	2	38	3
14	2	7	1	21	2
8	1	1	..	9	1
42	7	30	5	72	6
12	2	12	2	24	3
632	100	603	100	1235	100

Fråga 40

Hur många kvällar i veckan brukar Du träffa Din(a) kamrat(er)?

0
1
2
3
4
5
6
7
ej svar

51	8	29	5	80	6
58	9	80	13	138	11
109	17	126	21	235	19
90	14	119	20	209	17
78	13	78	13	156	13
76	12	57	9	133	11
56	9	41	7	97	8
103	16	64	11	167	13
11	2	9	1	20	2
632	100	603	100	1235	100

Fråga 41

Hur ofta brukar Du gå på bio?

aldrig eller nästan aldrig
ett par gånger om året
ungefär 1 gång i månaden
ungefär 2 gånger i månaden
ungefär 1 gång i veckan
ungefär 2 gånger i veckan
ej svar

64	10	67	11	131	11
135	21	155	26	290	23
163	26	178	29	341	28
137	21	114	19	251	20
112	18	74	12	186	15
16	3	10	2	26	2
5	1	5	1	10	1
632	100	603	100	1235	100

Fråga 42

Hur ofta brukar Du ta hem kamrater?

varje dag
flera gånger i veckan
någon gång i veckan
bara vid särskilda tillfällen
så gott som aldrig
ej svar

35	5	43	7	78	6
131	21	136	23	267	22
302	48	279	46	581	47
92	15	95	16	187	15
67	10	45	7	112	9
5	1	5	1	10	1
632	100	603	100	1235	100

Besvaras av elever tillhörande åk 8

Fråga 43

Hur ofta brukar Du och Dina kamrater träffas på kafé eller konditori på kvällarna?

aldrig eller nästan aldrig
ungefär 1-2 gånger i månaden
ungefär 1-2 gånger i veckan
ungefär 3-4 gånger i veckan
nästan varje kväll
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
496	78	472	78	968	78
55	9	46	8	101	8
48	8	47	8	95	8
13	2	17	3	30	3
15	2	14	2	29	2
5	1	7	1	12	1
632	100	603	100	1235	100
384	61	419	70	803	65
78	12	71	12	149	12
85	13	67	11	152	12
45	7	19	3	64	5
35	6	21	3	56	5
5	1	6	1	11	1
632	100	603	100	1235	100
326	52	337	56	663	54
87	14	75	12	162	13
77	12	69	12	146	12
67	10	61	10	128	10
69	11	57	9	126	10
6	1	4	1	10	1
632	100	603	100	1235	100
314	50	177	29	491	40
81	12	101	17	182	15
62	10	53	9	115	9
48	8	58	10	106	8
85	13	117	20	202	16
26	4	69	11	95	8
11	2	20	3	31	3
5	1	8	1	13	1
632	100	603	100	1235	100

Fråga 44

Hur ofta på kvällarna brukar Du och Dina kamrater träffas och stå och prata i något gathörn, på något torg eller liknande?

aldrig eller nästan aldrig
ungefär 1-2 gånger i månaden
ungefär 1-2 gånger i veckan
ungefär 3-4 gånger i veckan
nästan varje kväll
ej svar

Fråga 45

Hur ofta brukar Du gå till någon ungdomsgård på kvällarna?

aldrig eller nästan aldrig
ungefär 1-2 gånger i månaden
ungefär 1 gång i veckan
ungefär 2 gånger i veckan
nästan varje kväll
ej svar

Fråga 46

Hur ofta brukar Du gå och dansa?

aldrig eller nästan aldrig
ett par gånger om året
ungefär 1 gång i månaden
ungefär 2 gånger i månaden
ungefär 1 gång i veckan
ungefär 2 gånger i veckan
ungefär 3 gånger i veckan eller mer
ej svar

Fråga 47

Hur skulle Du vilja ha undervisningen ordnad lokalmässigt?

alltid i specialsalar
 mest i specialsalar
 lika mycket i specialsalar och vanliga klassrum
 mest i eget klassrum
 alltid i eget klassrum
 ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
109	17	51	8	160	13
165	26	144	24	309	25
178	28	216	36	394	32
125	20	149	25	274	22
49	8	35	6	84	7
6	1	8	1	14	1
632	100	603	100	1235	100
71	11	60	10	131	11
198	31	147	24	345	28
339	54	378	63	717	58
24	4	18	3	42	3
632	100	603	100	1235	100
218	34	186	31	404	33
234	37	293	49	527	42
152	24	92	15	244	20
28	5	32	5	60	5
632	100	603	100	1235	100
196	31	252	43	448	36
283	45	231	38	514	41
94	15	86	14	180	15
28	4	22	4	50	4
25	4	8	1	33	3
6	1	4	1	10	1
632	100	603	100	1235	100
89	14	48	8	137	11
370	59	396	65	766	62
166	26	155	26	321	26
7	1	4	1	11	1
632	100	603	100	1235	100

Fråga 48

I vilka klassrum har Du trivts bäst under Din skoltid?

lågstadiet, klasserna 1-3
 mellanstadiet, klasserna 4-6
 högstadiet, klasserna 7-8
 ej svar

Fråga 49

I vilka klasser har Du trivts sämst under Din skoltid?

lågstadiet, klasserna 1-3
 mellanstadiet, klasserna 4-6
 högstadiet, klasserna 7-8
 ej svar

Fråga 50

Hur trivs Du med ämneslärarsystemet, d. v. s. särskilda lärare för varje ämne?

mycket bra
 ganska bra
 varken bra eller dåligt
 mindre bra
 dåligt
 ej svar

Fråga 51

Skulle Du i stället för ämneslärare vilja ha en klasslärare, som undervisar i de flesta ämnen?

ja
 nej
 vet inte
 ej svar

Fråga 52

Vad anser Du om antalet lärare som undervisar i klassen?

för många lärare
lagom många lärare
för få lärare
ej svar

P		F1		Totalt	
n	%	n	%	n	%
90	14	63	10	153	13
521	82	520	86	1041	84
11	2	16	3	27	2
10	2	4	1	14	1
632	100	603	100	1235	100